

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10

8002 Bodø

Telefon: 75531500

Telefaks: 75520977

E-post: fmnopost@fylkesmannen.no

Hjemmeside: <http://www.fylkesmannen.no/nordland>**Nytt eDocument**

Prosessforløp		
Kommune	E-postadresse	
1812	postmottak@somna.kommune.no	
Dato for:		
Oppstartsvedtak		
12.06.2014		
Felles utredning		
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
06.01.2015	16.06.2016	Bindal, Sømna, Vega, Vevelstad og Brønnøy
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start 0-alternativet		
06.01.2015		
Ferdigstillelse av 0-alternativet		
Nabopratt		
Start	Slutt	
12.06.2014		
Intensjonsavtaler		
Dato	Avtaleparter	
31.05.2016	Sømna, Vega og Bindal	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Retningsvalg		
16.06.2016		
Innbyggerinvolvering		
Start	Slutt	
30.05.2016	26.09.2016	
Endelig vedtak		
16.06.2016		

Beskrivelse
Resultat endelig vedtak
Kommunestyret i Sømna har sagt nei til sammenslåing med andre kommuner.

Kort beskrivelse av nabopratt	Det har vært en prosess med øvrige kommuner på Sør Helgeland, Brønnøy, Vega, Vevelstad og Bindal. Nabopratten har vært gjennomført ved møter i regionrådet, felles formannskapsmøter og felles kommunestyremøter.
Retningsvalg	Likelydene felles vedtak om utvidet forpliktende samarbeid 31.mai(16.juni), vedtatt av Bindal, Vega og Sømna kommune. Vedtatt intensjonsavtale om permanent kommuneblokk, politisk regionstyre og utvidet felles forvaltning.
Kort beskrivelse av innbyggerinvolvering	Innbyggerundersøkelse hvor flertallet gikk for dagens kommunestruktur, hvis endring var sammenslåing med de fem kommuner på Sør Helgeland det foretrukne alternativ, folkemøte 30.mai (ca. 100 deltakere) og vedtatt folkeavstemming 26.september 2016.
Kommuner en ønsker å slå seg sammen med	Ingen
Prosesser det jobbes videre med	Felles formannskapsmøte høsten 2016, videre arbeid i regionrådet skal fastsette retning og prinsipp for videre arbeid.

Vedlegg	
Vedleggslisten skal bestå av følgende:	
<ul style="list-style-type: none"> -Endelig vedtak med saksutredning -Felles utredninger -Utredning av 0 – alternativet der alenegang er valgt -Alle politiske vedtak som omhandler kommunereformen som er gjort i reformperioden -Eventuelle grensejusteringssaker eller andre spesielle saker/forhold -Innbyggerinvolvering – hvordan er det gjennomført, når er det gjennomført, og hva er resultatet? -Eventuelle intensjonsavtaler -Andre dokumenter kommunen vurderer som relevant for vedtaket. 	
Hvis flere elementene i vedleggslisten fremkommer i samme dokument, må det tydeliggjøres i oversendelsen hvor man finner dem.	
Eventuelle kommentarer til vedleggsliste	
O alternativet er utredet i saksframlegget til møtet 31.mai.	
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 1 Vedtak k-styret 32/14	Dok 1 - K-sak 32-14.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 2 Oppstartsmøte - Telemarkforskning	Dok 2-oppstartsmøte Telemarkforsk.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 3 Fellesmøte regionråd	Dok 3 -protokoll regionråd.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 4 Fellesmøte regionråd og formannskap	Dok 4 -Felles møte regionråd og formannskap.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 6 Rapport Telemarkforskning	Rapport Telemarkforskning.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 7 Felles kommunestyre Sør Helgeland- desember 15	Felles kommunestyremøte Sør Helgeland desember 15.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 8 Felles formannskapsmøte Sør helgeland 120416	Felles formannskapsmøte Sør Helgeland sak29-16.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 9 Drøfting kommunereform Sømna - k-sak 20/16	K-sak 20-16 - Drøfting kommunereform.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 10 Felles kommunestyre Sør Helgeland 31.05 og møte i Sømna 16/6 sak 48	K-sak 18 og48-16-Felles kommunestyre Sør Helgeland.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 11 Vedtak om rådgivende folkeavstemming	K-sak 71-16 -vedtak om rådgivende folkeavstemming.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Dok 12. Vedtatt intensjonsavtale	Intensjonsavtale om permanent kommuneblokk osv..pdf

Beskrivelse Dok 13. Dokumentoversikt	Vedlegg Dokumentoversikt.pdf
---	---------------------------------

Dok 7

Sømna kommune

Arkiv:

Arkivsaksnr: 2014/1938-1

Saksbehandler: Signar Kristoffersen

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
32/14	Sømna kommunestyre	12.06.2014

Søknad til KMD og Fylkesmannen om midler til utredning av økonomiske og tjenstemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturmodeller i regionen.

Saksprotokoll i Sømna kommunestyre - 12.06.2014

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Sømna kommune ønsker å få utredet økonomiske og tjenstemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturløsninger i regionen i samarbeid med de øvrige Sør-Helgelandskommunene. I dette ligger også en evaluering av dagens samarbeide.
2. Utredningen skal også omfatte tilstøtende kommuner på Helgeland og i Nord-Trøndelag..
3. Det oppnevnes en styringsgruppe for prosjektet som består av ordførerne i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.
4. Det opprettes en arbeidsgruppe som skal lede arbeidet med utredningen. Arbeidsgruppen består av rådmennene i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.
5. Kommunal egenandel i prosjektet utgjøres hovedsakelig av arbeidsinnsats/timeverk, bl.a. deltakelse i styringsgruppe og arbeidsgruppe, fremskaffing av nødvendige data til utredningen, informasjon til, og høring av, innbyggerne i kommunene mv.
6. Utredningsarbeidet gjøres av ekstern utreder. Prosjektet søker fullfinansiering av utredningsarbeidet gjennom støtten fra KMD/Fylkesmann.
7. Innbyggerne informeres gjennom kommunale informasjonsaviser, heimesidene og prosjektrapport. Høring gjennomføres ved spørreundersøkelse blant innbyggerne i Sør-Helgelandskommunene.
8. Sør-Helgeland Regionråd utformer og fremmer felles søknad til Fylkesmann og KR D om støtte på bakgrunn av vedtak i de fem Sør-Helgelandskommunene.
9. Utredning og prosjektet må være ferdig til sommeren 2015.

Rådmannens innstilling

1. Sømna kommune ønsker å få utredet økonomiske og tjenstemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturløsninger i regionen i samarbeid med de øvrige Sør-Helgelandskommunene. I dette ligger også en evaluering av dagens samarbeide.
2. Utredningen skal også omfatte tilstøtende kommuner på Helgeland og i Nord-Trøndelag..
3. Det oppnevnes en styringsgruppe for prosjektet som består av ordførerne i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.
4. Det opprettes en arbeidsgruppe som skal lede arbeidet med utredningen. Arbeidsgruppen består av rådmennene i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.
5. Kommunal egenandel i prosjektet utgjøres hovedsakelig av arbeidsinnsats/timeverk, bl.a. deltakelse i styringsgruppe og arbeidsgruppe, fremskaffing av nødvendige data til utredningen, informasjon til, og høring av, innbyggerne i kommunene mv.
6. Utredningsarbeidet gjøres av ekstern utreder. Prosjektet søker fullfinansiering av utredningsarbeidet gjennom støtten fra KMD/Fylkesmann.
7. Innbyggerne informeres gjennom kommunale informasjonsaviser, heimesidene og prosjektrapport. Høring gjennomføres ved spørreundersøkelse blant innbyggerne i Sør-Helgelandskommunene.
8. Sør-Helgeland Regionråd utformer og fremmer felles søknad til Fylkesmann og KRD om støtte på bakgrunn av vedtak i de fem Sør-Helgelandskommunene.
9. Utredning og prosjektet må være ferdig til sommeren 2015.

Saksopplysninger

Kommunene Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad deltar sammen i Sør-Helgeland regionråd. Disse kommunene har lenge samarbeidet tett, og har de siste år også økt samarbeidet seg imellom. Spørsmål om samarbeidsform har jevnlig vært til diskusjon, og er i dag basert på ulike modeller, både etter vertskapsmodellen (Kommunelovens § 28), som interkommunalt samarbeid (K.lovens § 27), og som kjøp og salg av tjenester. Også selskapsmodell som IKS o.l. har vært diskutert. Spørsmålet om framtidig kommunestruktur var oppe til diskusjon i siste møte i regionrådet. Konklusjonen var at det er behov for å få disse spørsmålene og konsekvensene av en kommunesammenslåing utredet.

KMD (Kommunal og moderniseringsdepartementet) stiller følgende betingelser for å få økonomisk støtte til utredning:

- Kommunestyrevedtak i alle kommunene om deltakelse i utredningen
- Kommunene må bidra med egne midler til arbeidet
- Plan for hvordan innbyggerne skal høres etter at utredningen er ferdig

Alle søknader sendes via fylkesmannen, som også kan bidra med finansiering.

Kommuneproposisjon ble lagt frem 15.05.2014 med bl.a. følgende innhold:

Organisering og støtte til de regionale prosessene:

- De regionale prosessene starter høsten 2014 og avsluttes ved utgangen av 2016.
- Fylkesmannen vil få ansvar for å igangsette de regionale prosessene. Departementet vil gi økonomisk støtte til en prosessveileder i det enkelte fylkesmannsembete fra høsten 2014.
- Departementet ønsker at de regionale prosessene gjennomføres i et samarbeid mellom fylkesmannen og KS (Kommunesektorens organisasjon) regionalt.
- KS kan få midler til sitt arbeid med kommunereformen. Disse midlene kan brukes til å styrke KS, slik at de kan arbeide aktivt med de lokale/regionale prosessene.
- Departementet vil utarbeide standardiserte faktaoppsett om sammenslåing. Disse vil ta utgangspunkt i kriteriene som er utarbeidet av ekspertutvalget og annen, relevant tilgjengelig informasjon. Dette skal være et alternativ til større utredninger i kommunene. Faktaoppsettet vil kunne suppleres ut fra lokale og regionale behov og utfordringer. Det vil også være et viktig verktøy for de regionale prosessveilederne.
- Departementet vil utarbeide et opplegg for spørreundersøkelser som kommunene vil få tilbud om å bruke i høringen av innbyggerne, som et alternativ til folkeavstemninger. Departementet vil dekke inntil 100 000 kroner til hver kommune til informasjon og høring av innbyggerne. Kommunene velger selv om de vil bruke spørreundersøkelsene eller ha folkeavstemninger, eller gjøre begge deler. Det er viktig at innbyggerne blir hørt.
- Departementet vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Støtten til dekning av engangskostnadene differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen. Minimum 20 mill kroner. Maks 65 mill. kroner. Se oversikt side 52 og 53 i kommuneproposisjonen.
- Kommuner som slår seg sammen vil kunne få reformstøtte for å lette overgangen til en ny kommune. Reformstøtten går til alle sammenslåtte kommuner som etter sammenslåingen har mer enn 10 000 innbyggere, med et minstebeløp på 5 millioner kroner per sammenslåing. Støtten er differensiert etter innbyggertall i den nye kommunen. Maksimalt beløp er 30 millioner kroner for de mest folkerike sammenslåingene.
- Dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres. Med dagens inndelingstilskudd får den nye sammenslåtte kommunen beholde tilskudd som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før inndelingstilskuddet trappes ned over 5 år. Dette er en gunstig og langsiktig ordning for kommunene, som får god tid på seg til å tilpasse seg nye rammebetingelser.
- De regionale prosessene ledet av fylkesmennene starter høsten 2014 og avsluttes ved utgangen av 2016.
- Regjeringen tar sikte på å legge fram en melding til Stortinget våren 2015 med forslag til nye oppgaver til robuste kommuner. Her vil det også være eksempler på hvordan den statlige styringen av større og mer robuste kommuner kan reduseres.

Departementet legger opp til to ulike løp i reformperioden:

Kommuner som vedtar sammenslåing senest høsten 2015: Kongelig resolusjon. Kongen i statsråd har myndighet til å vedta sammenslåinger der kommunene er enige. For kommuner som gjør kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. Disse sammenslåingene vil kunne tre i kraft fra 1. januar 2018.

Proposisjon om en helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017. I reformen legges det opp til at kommunene fatter vedtak innen sommeren 2016. Regjeringen planlegger å fremme en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Kommunale vedtak som fattes høsten 2015, men som ikke følges opp av kongelig resolusjon våren 2016, vil også bli inkludert i proposisjonen. I utarbeidelsen av beslutningsgrunnlag for Stortinget vil det bli lagt til grunn at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er ønsket og hensiktsmessige ut fra regionale og nasjonale hensyn. I proposisjonen vil det dermed kunne foreslås sammenslåinger av kommuner som avviker fra de lokale vedtakene.

Departementet legger til grunn at sammenslåingene som et utgangspunkt vil iverksettes senest fra 1. januar 2020.

Øvrige tiltak:

Lånegodkjenning: Departementer sender et lovforslag på høring om at kommunenes låneopptak og langsiktige leieavtaler må godkjennes av fylkesmannen for å være gyldige. Godkjenningsordningen er ment å forebygge konflikter som kan oppstå mellom potensielle sammenslåingskandidater, og å hindre rent strategiske tilpasninger eller disposisjoner i forkant av kommunereformen.

Hjemmel om pålagt interkommunalt samarbeid: Departementet vil utrede en generell hjemmel i kommuneloven som gir anledning til å pålegge interkommunalt samarbeid for å få større fagmiljø i de tilfeller kommunene på grunn av avstander ikke ønsker å slå seg sammen. En slik generell hjemmel kan erstatte hjemlene i særlovene (finnes i dag blant annet i plan- og bygningsloven, helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, kommuneloven og brann- og eksplosjonsvernloven).

Avvikling av samkommunen: Regjeringen tar sikte på å avvikle den muligheten for interkommunalt samarbeid som ligger i samkommunen. Dersom kommunene har behov for et så omfattende samarbeid, bør de slå seg sammen.

Konklusjon:

10. Sømna kommune ønsker å få utredet økonomiske og tjenestemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturløsninger i regionen i samarbeid med de øvrige Sør-Helgelandskommunene. I dette ligger også en evaluering av dagens samarbeide.
11. Utredningen skal også omfatte tilstøtende kommuner på Helgeland og i Nord-Trøndelag..
12. Det oppnevnes en styringsgruppe for prosjektet som består av ordførerne i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.

13. Det opprettes en arbeidsgruppe som skal lede arbeidet med utredningen. Arbeidsgruppen består av rådmennene i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.
14. Kommunal egenandel i prosjektet utgjøres hovedsakelig av arbeidsinnsats/timeverk, bl.a. deltakelse i styringsgruppe og arbeidsgruppe, fremskaffing av nødvendige data til utredningen, informasjon til, og høring av, innbyggerne i kommunene mv.
15. Utredningsarbeidet gjøres av ekstern utreder. Prosjektet søker fullfinansiering av utredningsarbeidet gjennom støtten fra KMD/Fylkesmann.
16. Innbyggerne informeres gjennom kommunale informasjonsaviser, heimesidene og prosjektrapport. Høring gjennomføres ved spørreundersøkelse blant innbyggerne i Sør-Helgelandskommunene.
17. Sør-Helgeland Regionråd utformer og fremmer felles søknad til Fylkesmann og KRD om støtte på bakgrunn av vedtak i de fem Sør-Helgelandskommunene.
18. Utredning og prosjektet må være ferdig til sommeren 2015.

Agenda

- Kort gjennomgang av tilbudet fra Telemarksforskning
- Avklaring av utredningsalternativer og deltakelse fra andre kommuner
- Avklaring av framdriftsplan og møtepunkter under veis
- Behov for bistand i forbindelse med datainnsamlingen
- Diskusjon av utkast til kontrakt

Om Telemarksforskning

---

33 medarbeidere

Fem fagområder

Kommunalforskning – med spisskompetanse innen kommunestruktur, interkommunalt samarbeid, organisering og økonomisk styring av kommunesektoren

Regional utvikling, entreprenørskap og innovasjon – med spisskompetanse innen offentlig virkemiddelapparat, næringsanalyser, entreprenørskap og innovasjon

Helse- og velferdsforskning – med spisskompetanse innen organisering og tilrettelegging av offentlige tilbud til utsatte brukergrupper

Senter for natur- og kulturbasert nyskaping – med spisskompetanse innen kulturøkonomiske steds- og bygdeutviklingsstrategier

Kulturforskning – med spisskompetanse innen kulturpolitikk og kulturøkonomi

Mange utredninger knyttet til kommunestruktur og interkommunalt samarbeid

---

Bakgrunn og formål

Bakgrunn

Kommunene på Sør-Helgeland har vedtatt å utrede alternative kommunestrukturmodeller i regionen

Sør-Helgeland regionråd består av kommunene Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad

Det er også ønskelig at utredningen omfatter kommuner både sør og nord for Sør-Helgeland. Kommuner som pekes på som aktuelle er:

Leka, Nærøy og Vikna som tilhører Ytre Namdal regionråd.

Herøy, Alstahaug, Dønna, Leirfjord og Vefsn som tilhører Helgeland regionråd.

Grane og Hattfjellidal som tilhører Indre Helgeland regionråd.

Formål

Utredete er økonomiske og tjenestemessige konsekvenser av de ulike kommunestrukturmodellene.

Beskrive prosess og saksgang fram til sak om vedtak om kommunestruktur blir lagt frem til behandling i kommunestyrene.

Prosessen skal inkludere involvering av befolkningen, de folkevalgte og andre berørte parter der kommunene per i dag har samarbeidsrelasjoner.

I tillegg vi vi:

se på befolknings- og næringsutvikling for å vurdere hvilke struktur-alternativer som er mest realistiske

vurdere fordeler og ulemper med kommunesammenslåing versus dagens interkommunale samarbeid

Valg av sammenslåingsalternativ

Alternativ 1 –		Alternativ 2 –		Alternativ 3 –		Alternativ 4 –	
Sør-Helgeland		Bindal og Sømna mot sør		mot HALD		Sør-Helgeland, Hald og Grane og Hattfjelldal	
Kommune	Innbyggertall	Kommune	Innbyggertall	Kommune	Innbyggertall	Kommune	Innbyggertall
Brønnøy	7 897	Bindal	1 503	Brønnøy	7 897	Brønnøy	7 897
Sømna	2 047	Leka	556	Sømna	2 047	Sømna	2 047
Vega	1 223	Vikna	4 321	Vega	1 223	Vega	1 223
Vevelstad	495	Nærøy	5 064	Vevelstad	495	Vevelstad	495
Bindal	1 503	Sømna	2 047	Herøy	1 733	Bindal	1 503
				Alstahaug	7 394	Herøy	1 733
				Leirfjord	2 188	Alstahaug	7 394
				Dønna	1 420	Leirfjord	2 188
				Vefsn	13 286	Dønna	1 420
						Vefsn	13 286
						Grane	1 465
						Hattfjelldal	1 500
Sum	13 165	Sum	13 491	Sum	37 683	Sum	42 151

Økonomiske konsekvenser

Problemstillinger

- Hvordan er status i kommunene når det gjelder økonomiske nøkkeltall?
- Hvordan vil rammeoverføringene påvirkes av en kommunesammenslåing?
- Hvilken engangsstøtte og reformstøtte vil de ulike strukturalternativene motta fra staten?
- Hvordan vil en kommunesammenslåingen påvirke eventuelle konsesjonskraftsinntekter?
- Hva er innspareingspotensialet i forhold til administrasjonsutgiftene?
- Hva er innspareingspotensialet på ulike tjenesteområder?
- Hvordan vil en kommunesammenslåing kunne påvirke landbrukspolitiske tilskudd?
- Hvilke utfordringer og inntektpotensial vil man ha i forhold til eiendomsskatt?
- Hvordan vil framtidige, planlagte investeringssoppgaver kunne påvirke gjeldssituasjonen?

Tjenestemessige konsekvenser

- Hva er sterke og svake sider ved eksisterende tjenesteproduksjon sett i forhold til tjenesteproduksjonen etter en eventuell kommunesammenslåing?
- Hvilke utfordringer står kommunene overfor når det gjelder framtidig tjenesteproduksjon?
- Hva slags betydning kan en kommunesammenslåing ha med tanke på å møte både dagens og framtidige utfordringer knyttet til kommunal tjenesteproduksjon?
- Er kommunene i stand til å påta seg eventuelt nye oppgaver fra regionalt og statlig nivå?
- Hvilke utfordringer har man i dag i forhold til kompetanse, spesialisering og rekruttering, og vil en eventuell kommunesammenslåing påvirke dette positivt eller negativt?
- Vil en eventuell kommunesammenslåing påvirke dybde og bredde i tjenestetilbudet, og eventuelt på hvilken måte?
- I hvilken grad og på hvilken måte kan en kommunesammenslåing påvirke kompetanse og kvalitet i saksbehandlingen?
- I hvilken grad og på hvilken måte kan en kommunesammenslåing påvirke eventuelle habilitetsutfordringer?
- Hva vil etablering av en større kommune ha å si for innbyggernes tilgjengelighet til de ulike tjenestene?
- Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid og hvordan vil en eventuell kommunesammenslåing påvirke disse?
- Hvilke prinsipper kan legges til grunn for organisering/lokalisering av administrasjon og tjenestetilbud etter en sammenslåing?

Prosess fram mot vedtak om kommunestruktur

Regjeringen har i sitt arbeid med kommunereformen lagt til grunn at kommunene skal gjøre kommunale vedtak om kommunestruktur fra juli 2015 til mai 2016.

I tilbudsforespørselen oppfatter vi at kommunene på Sør-Helgeland skal behandle utredningen og videre prosess høsten 2015.

Vi vil i vårt prosessforslag derfor legge opp til at endelig vedtak om framtidig kommunestruktur gjøres i kommunene på Sør-Helgeland våren 2016.

Gjennomføring

Som grunnlag for å beskrive en del sentrale utviklingstrekk for kommunene knyttet til befolkningsutvikling, næringsutvikling, pendling og tjenesteproduksjon, vil vi ta utgangspunkt i eksisterende statistikk og utredninger.

For å beregne økonomiske konsekvenser av kommunesammenslåingen, vil vi bl.a. kartlegge den økonomiske situasjonen i kommunene i dag og fokusere på endringene over inntektssystemet.

Beregninger av innsparingspotensial på administrasjon og tjenester vil baseres på KOSTRA-analyser.

Vi vil gjennomføre intervjuer med kommuner i Sør-Helgeland for å få nærmere oversikt over utviklingstrekk og utfordringer som kommunene står foran. Det gjennomføres telefonintervjuer med rådmann og ordfører i øvrige kommuner.

I etterkant av intervjuene vil vi gjennomføre en spørreundersøkelse til politikere, rådmenn, kommunalsjefer, etatsledere/virksomhetsledere og tillitsvalgte for å kartlegge deres synspunkter på status og utfordringer på ulike tjenesteområder.

For å få fram synspunkter fra innbyggerne, ønsker vi å gjennomføre en telefonbasert spørreundersøkelse til 200 respondenter i hver av de 5 kommune

Treke inn erfaringer fra tidligere kartlegginger, utredninger og evalueringer knyttet til frivillige kommunesammenslåinger

Framdriftsplan

Oppgave (hovedaktivitet)	Tidsbruk (i ukeverk)	Frist
Inledende arbeid	0,5	06.01.2015
Oppstartmøte med styringsgruppe/arbeidsgruppe	0,2	06.01.2015
Utarbeidelse og sammenstilling av statistiske analyser knyttet til samfunsmessige utviklingstrekk	0,5	30.03.2015
Innsamling og sammenstilling av økonomisk data. Beregninger av effekter i forhold til kommunal økonomi	1,5	30.03.2015
Informasjonsmøte med kommunene	0,2	13.04.2015
Gjennomføring av intervjuer i kommunene	1,6	24.04.2015
Gjennomføring av spørreundersøkelse til politikere og ansatte.	1	15.05.2015
Gjennomføring av innbyggerundersøkelse.	1	15.05.2015
Bearbeiding og analyse av intervjuer og annen dokumentasjon fra kommunene.	1,5	20.06.2015
Bearbeiding og analyse av data fra spørreundersøkelse og innbyggerundersøkelse.	1,5	20.06.2015
Rapportering, kvalitetssikring og ferdigstilling av slutt rapport. Leverer førsteutkast innen 30. august.	3	30.08.2015
Oppsummeringsseminar med styringsgruppe, arbeidsgruppe (+ eventuelt flere deltagere fra kommunene).	1	15.09.2015
Prosjektledelse (planlegging, koordinering, møtforberedelser samt utarbeidelse av presentasjoner)	1,5	
SUM	15	

Dok 3

Sør-Helgeland regionråd

BEHANDLET AV	MØTESTED/-DATO	SAK NR	SAKSBEHANDLER
Sør-Helgeland Regionråd	Rica Hotel Syv Søstre, Sandnessjøen, 29. januar 2015		

Ordfører   Ken Richard Hansen
    «   Johnny Hanssen
    «   André Møller
    «   Edmund Dahle
    «   Petter Bjørnli
Rådmann   Sidsel Haraldsen
    «   Pål Trælvik
    «   Brit Skjevling
    «   Signar Kristoffersen
    «   Knut Toresen

Protokoll fra møte i Sør-Helgeland Regionråd 29. januar 2015, Rica Hotel Syv Søstre, Sandnessjøen

SAKSLISTE

Referatsaker:

- 1. Befaring ved Holm ferjeleie**
Tatt til orientering
- 2. Tiltak langs fv. 76 – Tosen**
Tatt til orientering
- 3. Endrede vedtekter OSO**
Tatt til orientering

Saker:

Sak 1/2015   Godkjenning av innkalling og saksliste

Vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Enstemmig

Sak 2/2015 Boligpolitikk – Husbanken og Nordland fylkeskommune

Vedtak

Sør-Helgeland Regionråd tar innspillene fra Nordland Fylkeskommune og Husbanken til orientering.

Enstemmig

Sak 3/2015 Breiband

Vedtak

Sør-Helgeland Regionråd tar saken til orientering.

Enstemmig

Sak 4/2015 Samferdsel – Tilbud fra TØI

Vedtak

Sør-Helgeland Regionråd ber om nytt tilbud fra TØI med oppdatering av kostnader på tunnel Horn – Vevelstad hensyntatt fergekostnader.

Enstemmig

Sak 5/2015 Trollfjell Geopark

Vedtak

Sør-Helgeland Regionråd tar notatet til orientering og ser viktigheten av at ordførerne er til stede på de nevnte arenaene.

Følgende vil være til stede:

Ordfører i Brønnøy- Johnny Hanssen

Ordfører i Sømna- Edmund Dahle

Enstemmig

Sak 6/2015 Kontrakt Telemarksforskning

Vedtak

Kontrakt med Telemarksforskning godkjennes med endret utredningsalternativ 2 og nytt utredningsalternativ 5. Sømna og Brønnøy tas ut av alternativ 2. Nytt alternativ 5 består av Brønnøy, Sømna, Bindal, Leka, Vikna og Nærøy.

Enstemmig

Orienteringssaker:

Sak 7/2015 EXPO 2015

Tatt til orientering

Sak 8/2015 Helgelandskonferansen

Tatt til orientering

Sak 9/2015 Saker til ordførermøte den 25.-26.april
Tatt til orientering

Felles møte med Helgeland Regionråd:
Sak 11/2015 Høring – Statliggjøring av de kommunale skatteoppkreverne

Det vises til Finansdepartementets brev av 01.12.2014.

Forslag om å overføre den kommunale skatteoppkrevingen til staten har vært fremmet en rekke ganger tidligere. Forslagene har dels blitt avvist av Stortinget, dels stanset av regjeringen.

Helgeland Regionråd og Sør-Helgeland Regionråd har følgende syn på forslaget om å overføre skatteoppkrevers oppgaver til staten:

Utvikling i distriktene er avhengige av arbeidsplasser. Det er et paradoks at staten, som er landets største arbeidsgiver, foreslår at kompetansearbeidsplasser i distriktene skal sentraliseres.

Det er i forslaget lagt til grunn at den foreslåtte omorganiseringen vil gi en innsparing på 526 årsverk. Innsparingene skal i hovedsak skje i distriktene og en ikke ubetydelig del av innsparingen er knyttet til kommunale ansatte som har skatteoppkreving som en del av sine oppgaver. Den foreslåtte omorganiseringen vil for mange kommuner derfor medføre overtallighet. Det er i forslaget ikke tatt hensyn til hvilke kostnader dette vil medføre for kommunene eller hvordan overtallighet i distriktene skal løses.

For Helgeland viser en undersøkelse at skatteoppkreverne allerede har en innsparing på ca 23% i forhold til innrapporterte tall for 2013. Det er grunn til å tro at dette er en generell utvikling over hele landet og at innsparingspotensialet er langt mindre enn det som er lagt til grunn i høringsbrevet.

Helgeland Regionråd og Sør-Helgeland Regionråd deler ikke direktoratets syn om at skatteinnfordring ikke er en kommunal oppgave. Skatteinntektene utgjør en stor andel av de kommunale inntektene og innbyggerne opplever en nær sammenheng mellom innbetalt skatt og de tjenester kommunene leverer.

Oslo Economics har i en rapport påvist at selv med en helt marginal svekkelse av innfordringsresultatet vil reduserte inntekter kunne utgjøre mer enn de forutsatte innsparingene færre ansatte medfører. Den statlige innfordringen av merverdiavgift viser et litt svakere innkrevingsresultat enn det kommunene klarer for arbeidsgiveravgift, hhv 99,4 % og 99,8 %. De to avgiftene retter seg mot samme gruppe skattytere. Oslo Economics skriver at «Hvis en statliggjøring av arbeidsgiveravgiftens innkrevingsprosent reduseres fra 99,8 % til 99,6 %, kan dette være nok til at en foreslått reform om statliggjøring av skatteoppkrevingen ikke lenger er lønnsom.»

De kommunale skatteoppkreverne kan vise til gode innfordringsresultat. Det er tvilsomt at resultatene vil bli bedre ved statliggjøring.

I høringsbrevet sier SKD at organisering av arbeidsgiverkontrollen er vurdert ut fra hvor arbeidsgiverne holder til, hvor skatteoppkreverne har kompetansemiljøer på oppgaven i dag og hvor Skatteetaten i dag har kontrollmiljøer.

I det fremlagte forslag skal det ikke være kontrollmiljø på Helgeland. Dette til tross for at Helgeland har 33% av alle arbeidsgivere i Nordland og utfører 1/3 av kontrollene. Til sammenligning tilsvarende dette 50% av alle kontroller i Troms og nesten hele Finnmark. Når det også må legges vekt på at fagmiljøet på Helgeland er sterkt og kan vise til godt samarbeide er det oppsiktsvekkende at en så stor del av Norge ikke skal ha stedlig kontrollmiljø.

Et manglende kontrollmiljø i et så stort distrikt vil åpne for økonomisk kriminalitet.

Vedtak

Helgeland Regionråd og Sør-Helgeland Regionråd går imot det fremlagte forslag om statliggjøring av de kommunale skatteoppkreverne.

Enstemmig

Sak 12/2015 Anbud/Samferdsel

Vedtak

Saken tas opp på ordførerkonferansen 25. – 26. mars 2015.

Enstemmig

Sak 13/2015 Ny ambulanseplan for Helgelandssykehuset. Orientering v/ Odd Magne Rønning

Vedtak

Saken tas opp på ordførerkonferansen 25. – 26. mars 2015.

Enstemmig

Sak 14/2015 Kommunereformen – drøftinger

Vedtak

Saken tas opp på ordførerkonferansen 25. – 26. mars 2015.

Enstemmig

Sak 15/2015 Ny dato for fellesmøte

Vedtak

Dato for neste fellesmøte er 5. – 6. mai.

Enstemmig

Ken Richard Hansen
Leder

Dok 4

Program med tidsangivelse:

Mandag den 13.04.15

- Kl. 09.30 - Velkommen og innledning.
- leder i styringsgruppen, ordfører i Vevelstad, Ken R Hansen
- Kl. 09.45 - Kommunereformen
- Prosessveileder, Fylkesmannen i Nordland, Silja Ildgruben
- Kl 10.00 - Refleksjoner om reformen fra en rådmann
- Rådmann i Brønnøy, Pål Trælvik
- Kl. 10.20 - Telemarksforskning
- foreløpige resultater knyttet til økonomi og samfunnsutvikling
- orientere om utredningsarbeidet og opplegget fremover
- drøfte elementer i den bebudede stortingsmeldingen
- innspill på intervjuplan
- eventuelt
- Kl. 12.30 - Lunsj
- Kl.13.30 - Refleksjoner om reformen fra ordførere
- Ordfører i Vevelstad
- Ordfører i Vega
- Kl. 14.00 -Spørsmål og debatt
- Kl. 16.00 - Avreise

Kaffe og frukt står fremme under konferansen

Det tas forbehold om justering av programmet.

Dok 1.

12.06.14: Vedtak i kommunestyret i sak 32/14, der kommunestyret sa at man ønsket å få utredet økonomiske og tjenestemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturløsninger i regionen i samarbeid med de øvrige Sør-Helgelandskommunene. Utredningen skulle omfatte tilstøtende kommuner på Helgeland og i Nord-Trøndelag. Innbyggerne skulle informeres gjennom informasjonsavis, hjemmeside og prosjektrapport. Spørreundersøkelse foretatt.

Dok 2.

06.01.15: Oppstartsmøte mellom ordførere, rådmenn og Telemarksforsking. Ordførerne besluttet hvilke alternativer som skulle utredes.

Dok 3.

29.01.15: Fellesmøte mellom Helgeland regionråd og Sør-Helgeland regionråd der kommunereform var ett av temaene. Sal 14/15

Dok 4

13.04.15: Fellesmøter for de 5 formannskapene og tillitsvalgte i Brønnøysund.

Dok 5.

05.05.15: Fellesmøte mellom Helgeland regionråd og Sør-Helgeland regionråd der kommunereform var ett av temaene.

Dok 6.

September 2015: Rapport fra Telemarksforsking ferdig.

22.09.15: Rapport fra Telemarksforsking ble presentert i nytt fellesmøte for de 5 formannskapene og tillitsvalgte i Brønnøysund.

Dok 7

08.12.15: Felles kommunestyremøte for de 5 kommunene i Brønnøysund. Likelydende vedtak fattet i 4 enkeltvis kommunestyre samme dag. Sømna kommune fattet vedtak 17.12.15 med en tilleggsanmodning.

Dok 8

12.04.16: Felles formannskapsmøte for de 5 kommunene i Brønnøysund.

Dok 9

30.05.16 Drøfting kommunereform i Sømna kommunestyret, sak 20/16

Dok 10

31.05.16: Felles kommunestyremøte for de 5 kommunene i Brønnøysund, samt Sømna kommunestyrets vedtak i sak 48/16, 16.06.2016.

Dok 11.

28.06.16; Rådgivende folkeavstemming i Sømna – 26.september 2016 – vedtak i Sømna kommunestyret sak 71/16

Dok 12

Intensjonsavtale om permanent kommuneblokk, politisk regionstyre og utvidet fellesforvaltning på Sør Helgeland. Vedtatt i felles kommunestyret 31.mai 2016,

Dok 8

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
29/16	Sømna formannskap	12.04.2016

Felles formannskapsmøte på Sør Helgeland - Kommunereform.

Rådmannens innstilling

Saksprotokoll i Sømna formannskap - 12.04.2016

Behandling:

Følgende forslag kom opp:

Arbeidsmøtet mellom formannskapene på Sør-Helgeland ga signaler som rådmennene tar med i det videre arbeid fram mot felles kommunestyremøte 31.05.16.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Arbeidsmøtet mellom formannskapene på Sør-Helgeland ga signaler som rådmennene tar med i det videre arbeid fram mot felles kommunestyremøte 31.05.16.

Saksopplysninger

Rådmannsutvalget på Sør-Helgeland i samråd med NIVI Analyse

8.4.2016

HOVEDPUNKTER I INTENSJONSAVTALE OM PERMANENT KOMMUNEBLOKK, POLITISK REGIONSTYRE OG UTVIDET FELLESFORVALTING PÅ SØR-HELGELAND

Kommunene på Sør-Helgeland har gjennomført omfattende utredninger og lokale prosesser om utfordringer ved dagens kommuner og veivalg i kommunereformen. Alle kommunene er enige i følgende retning for det videre arbeid med kommunereformen:

1. Kommunene deler nasjonale myndigheters og fylkesmannens bekymring for kompetanse og utviklingskraft i dagens kommuner, herunder kommunenes evne til å yte gode og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Kommunene er økonomisk sårbare og svakt rustet for å ivareta samfunnsutvikling på en bærekraftig og helhetlig måte til beste for egne innbyggere og næringsliv. Dagens kommuner preges også av en økende fragmentering av myndighet og oppgaveansvar og for mye detaljstyring og overstyring av lokaldemokratiet.
2. Kommunene deler ikke nasjonale myndigheters og fylkesmannens anbefaling om at kommunesammenslutning er det riktige svaret på utfordringene for Sør-Helgeland. Det skyldes dels kvaliteter ved dagens kommuner, dels at det er behov for å forsterke og utvikle Sør-Helgeland til et felles bolig-, arbeids- og serviceområde før det evt. er grunnlag for en ny regionkommune. Det er i tillegg behov for å jobbe videre med en ny kommunemodell som kan takle en krevende geografi med interne reisetider på 1-2 timer, med 3 av 5 kommuner uten fastlandsforbindelse til kommunesenteret, uten ytterligere sentralisering og svekkelse av lokaldemokratiet.
3. Kommunene ser behov for en alternativ løsningsstrategi i kommunereformen og ønsker å ta et felles initiativ til etablering av Sør-Helgeland som en permanent kommuneblokk for oppgaveløsning som krever et bredere perspektiv enn dagens kommuner. Med en kommuneblokk menes et fast geografisk samarbeidsområde bestående av flere kommuner. Kommunene er enige om å opprette et politisk valgt regionstyre med bred forankring i kommunestyrene innenfor den definerte kommuneblokken. Regionstyret vil ha hovedansvar for helhetlig samfunnsutvikling og felles næringsmobilisering på Sør-Helgeland, herunder samordning mot staten og regionale aktører. Det er også igangsatt initiativ til å utvikle en utvidet faglig og administrativ fellesforvaltning for Sør-Helgeland, med nye regionale fellesløsninger for flere viktige oppgaver innenfor samfunnsutvikling og kompetanskrevende tjenesteproduksjon.
4. Som del av den videre prosess vil kommunene ta konkrete initiativ til endringer i etablert oppgavefordeling og ansvar for virkemidler som er viktig for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling på Sør-Helgeland og mer sammenhengende tjenester til innbyggerne. Kommunenes initiativ vil innbefatte endringer i oppgavefordelingen som går ut over de forslag som er fremmet i stortingsmeldingen om nye oppgaver til kommunene. Det gjelder særlig innenfor næringsutvikling, landbruksutvikling, arbeidsmarkedspolitikkl inkl. NAV, samt ansvaret for regional- og distriktpolitiske virkemidler, der regionstyret og fellesforvaltningen skal ta et helhetlig ansvar.
5. Kommunene ønsker at den permanente kommuneblokken, inkludert regionstyret og fellesforvaltningen skal likestilles med en kommunesammenslutning i det videre reformløp. Det er viktig av hensyn til at det ikke bør dannes A- og B-kommuner med differensiert oppgavefordeling og diskriminerende virkemiddelbruk som resultat. Kommunene anser ikke kommuneblokken og et mer forpliktende regionalt samarbeid som en trussel mot verken generalistkommunen eller lokaldemokratiet i den enkelte kommune. Kommunene ser prinsipielle og praktiske innvendinger mot mer interkommunalt samarbeid, men ønsker selv å avgjøre om og evt. på hvilket tidspunkt kommuneblokken kan utvikles til en regionkommune.

6. Kommunene på Sør-Helgeland ønsker status som modellkommuner for å sikre en offensiv oppfølging av kommunereformen etter 1.7.2016, med bakgrunn i de prinsipper som er nedfelt i intensjonsavtalen. Sør-Helgeland preges av en krevende geografi og begrenset integrasjon mellom kommunene. Sentrale rammebetingelser for kommunene er i forandring og det er derfor behov for mer tid til å utvikle en lokalt tilpasset løsning. Kommunene stiller seg til rådighet dersom Stortinget, Regjeringen eller Fylkesmannen ser behov for forvaltningsforsøk eller på annen måte ønsker utprøving av nye løsninger for kommuner som ikke har blitt enige om kommunesammenslutning i den definerte reformperioden.

Dok 7.

Sømna Kommune

Arkiv:

Arkivsaksnr: 2015/2982-1

Saksbehandler: Ann-Helen V. Westerberg

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
130/15	Sømna kommunestyre	17.12.2015

Felles erklæring om det videre arbeidet med kommunereformen på Sør-Helgeland

Vedlegg

1 Felles kommunestyremøte med kommunene på Sør-Helgeland

Rådmannsutvalgets innstilling:

Felleserklæring om det videre arbeid med kommunereformen på Sør-Helgeland -forslag til felles kommunestyrevedtak

1. Offensiv tilnærming

Kommunestyrene legger til grunn at kommunene har sterke felles interesser i det videre reformarbeid og ønsker en offensiv tilnærming til kommunereformens mål og føringer. Det legges til grunn at kommunene skal utnytte økonomiske insentiver og muligheter for desentralisering av nye oppgaver og virkemidler til regionen. Sør-Helgeland skal framstå som en permanent og forpliktende samarbeidsregion med gode fellesløsninger og attraktive kompetansemiljøer.

2. Tverrpolitisk mobilisering

Det interessepolitiske samarbeidet skal forsterkes med sikte på bedre politisk samordning i regionen og utvikling av en felles utenrikspolitikk for å endre kommunenes rammebetingelser. Endringer i oppgave- og ansvarsfordeling innenfor samfunnsutvikling skal prioriteres med vekt på lokal kompetanseoppbygging og større utviklingskraft i kommunene. Det skal utvikles en plan for offensiv samfunnsutvikling i alle deler av regionen, herunder tilføring av nye oppgaver, utvidet ansvar, mer kompetanse og nye virkemidler. Regionen skal utvikle et samordnet regionalt utviklingsapparat med lokal forankring. Utvidet ansvar for samfunnsutvikling skal være et viktig premiss for arbeidet med en ny kommunemodell tilpasset geografi og utfordringsbilde på Sør-Helgeland.

3. Forsterket samarbeid for å sikre likeverdige velferdstjenester

Kommunestyrene ser behov for et utvidet samarbeid om IKT, administrasjon og kompetansekrevede velferdstjenester på Sør-Helgeland. Det er nødvendig fordi kommunene er ansvarlig for kompetansekrevede velferdstjenester og fordi det forutsettes at kommunene skal ta et utvidet ansvar for nye krevende oppgaver som tannhelsetjeneste, rehabilitering og tilbud innenfor psykiatri. En sterk kommunal velferdspolitikkk må bygge på regional solidaritet og ikke på lokal konkurranse mellom kommunene og alenegang for de ansatte. Hensynet til effektiv ressursbruk, attraktive kompetansemiljøer og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne er viktige begrunnelser for utvidet samarbeid. Kommunenes administrasjon, fagpersonell og de ansattes organisasjoner skal mobiliseres for å beskrive og utvikle nye muligheter for felles oppgaveløsning i regionen. Mulighetene for utvidet samarbeid om administrasjon og velferdstjenester vil være et viktig premiss for arbeidet med ny kommunemodell.

4. Utvikling av en ny kommunemodell

Som del av det videre arbeid ønsker kommunestyrene å utvikle en ny kommunemodell som kan sikre større regional påvirkningskraft og samtidig et sterkt lokalt selvstyre i alle dagens kommuner. Utviklingen av den nye kommunemodellen skal skje i nær dialog med kommunestyrene og de ansatte i kommunene. I arbeidet skal det tas hensyn til spesielle behov og utfordringer i kommunene, herunder mulighet for en delt forvaltningsløsning for Bindal kommune.

5. Intensjonsavtale våren 2016

Den nye modellen skal beskrives i form av en intensjonsavtale som redegjør for mål, verdigrunnlag, intern oppgavefordeling og prinsipper for politisk og administrativ organisering. Konsekvenser for lokaldemokrati og lokalisering av tjenester og kompetanse skal framgå. Det skal legges til rette for aktiv deltakelse fra innbyggere og næringsliv. Som del av arbeidet skal mulighetene for å etablere Sør-Helgeland som modellkommune for utprøving av et nytt kommunekonsept for perioden 2016-2020 undersøkes og beskrives. Intensjonsavtalen skal legges fram for behandling i kommunestyrene våren 2016, som grunnlag for kommunenes tilbakemelding om veivalg til fylkesmannen innen 1.juli 2016.

6. Plan for oppfølging

Denne intensjonserklæringen skal følges opp med en plan for det videre arbeid, herunder hvordan det faglige utviklingsarbeidet og den videre prosess mot kommunestyrene, de ansatte og innbyggerne skal legges opp. Det forutsettes at kommunestyrene skal møtes til felles debatt så snart en skisse til den framtidige kommuneforvaltning er konkretisert. Ordførerne skal lede det videre arbeid og det forutsettes at regionrådet koordinerer og iverksetter nødvendige prosesser. Behov for ekstern bistand og finansiering av det kommende utviklingsarbeidet drøftes nærmere i Saksprotokoll i Sømna kommunestyre - 17.12.2015

Behandling:

Hilde Wågan Olsen (SP) leverte inn et forslag til endring av vedtaket.

a) Til punkt 4. (tillegg av ord i 1.setning.)

Som del av det videre arbeid ønsker kommunestyrene å utvikle en EVENTUELL ny kommunemodell...

b) Tilleggspunkter.

7. Løpende informasjon og påvirkning.

Kommunestyret forutsetter at ordfører tar ansvar for at alle partier som er representert i kommunestyret skal få informasjon og ha mulighet til å påvirke det løpende arbeidet.

8.Samarbeidsmetode.

Det forventes en tydelig metode på hvordan kommunereformsarbeidet på Sør Helgeland skal foregå.

Tillit er viktig for at videre samarbeid skal komme positivt ut.

Regionrådet skal legge frem en metode for samarbeid som sikrer dialog på tvers av kommunene og på tvers av politisk tilhørighet. Denne metoden må på plass før neste samling av kommunestyrene på Sør Helgeland.

Votering.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Olsens forslag tas med som en tilleggsanmodning fra Sømna kommune.

Vedtak:

Felleserklæring om det videre arbeid med kommunereformen på Sør-Helgeland -forslag til felles kommunestyrevedtak

7. Offensiv tilnærming

Kommunestyrene legger til grunn at kommunene har sterke felles interesser i det videre reformarbeid og ønsker en offensiv tilnærming til kommunereformens mål og føringer. Det legges til grunn at kommunene skal utnytte økonomiske insentiver og muligheter for desentralisering av nye oppgaver og virkemidler til regionen. Sør-Helgeland skal framstå som en permanent og forpliktende samarbeidsregion med gode fellesløsninger og attraktive kompetansemiljøer.

8. Tverrpolitisk mobilisering

Det interessepolitiske samarbeidet skal forsterkes med sikte på bedre politisk samordning i regionen og utvikling av en felles utenrikspolitikk for å endre kommunenes rammebetingelser. Endringer i oppgave- og ansvarsfordeling innenfor samfunnsutvikling skal prioriteres med vekt på lokal kompetanseoppbygging og større utviklingskraft i kommunene. Det skal utvikles en plan for offensiv samfunnsutvikling i alle deler av regionen, herunder tilføring av nye oppgaver, utvidet ansvar, mer kompetanse og nye virkemidler. Regionen skal utvikle et samordnet regionalt utviklingsapparat med lokal forankring. Utvidet ansvar for samfunnsutvikling skal være et viktig premiss for arbeidet med en ny kommunemodell tilpasset geografi og utfordringsbilde på Sør-Helgeland.

9. Forsterket samarbeid for å sikre likeverdige velferdstjenester

Kommunestyrene ser behov for et utvidet samarbeid om IKT, administrasjon og kompetansekrevende velferdstjenester på Sør-Helgeland. Det er nødvendig fordi kommunene er ansvarlig for kompetansekrevende velferdstjenester og fordi det forutsettes at kommunene skal ta et utvidet ansvar for nye krevende oppgaver som tannhelsetjeneste, rehabilitering og tilbud innenfor psykiatri. En sterk kommunal velferdspolitikkk må bygge på regional solidaritet og ikke på lokal konkurranse mellom kommunene og alenegang for de ansatte. Hensynet til effektiv ressursbruk, attraktive kompetansemiljøer og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne er viktige begrunnelser for utvidet samarbeid. Kommunenes administrasjon, fagpersonell og de ansattes organisasjoner skal mobiliseres for å beskrive og utvikle nye muligheter for felles

oppgaveløsning i regionen. Mulighetene for utvidet samarbeid om administrasjon og velferdstjenester vil være et viktig premiss for arbeidet med ny kommunemodell.

10. Utvikling av en ny kommunemodell

Som del av det videre arbeid ønsker kommunestyrene å utvikle en ny kommunemodell som kan sikre større regional påvirkningskraft og samtidig et sterkt lokalt selvstyre i alle dagens kommuner. Utviklingen av den nye kommunemodellen skal skje i nær dialog med kommunestyrene og de ansatte i kommunene. I arbeidet skal det tas hensyn til spesielle behov og utfordringer i kommunene, herunder mulighet for en delt forvaltningsløsning for Bindal kommune.

11. Intensjonsavtale våren 2016

Den nye modellen skal beskrives i form av en intensjonsavtale som redegjør for mål, verdigrunnlag, intern oppgavefordeling og prinsipper for politisk og administrativ organisering. Konsekvenser for lokaldemokrati og lokalisering av tjenester og kompetanse skal framgå. Det skal legges til rette for aktiv deltakelse fra innbyggere og næringsliv. Som del av arbeidet skal mulighetene for å etablere Sør-Helgeland som modellkommune for utprøving av et nytt kommunekonsept for perioden 2016-2020 undersøkes og beskrives. Intensjonsavtalen skal legges fram for behandling i kommunestyrene våren 2016, som grunnlag for kommunenes tilbakemelding om veivalg til fylkesmannen innen 1.juli 2016.

12. Plan for oppfølging

Denne intensjonserklæringen skal følges opp med en plan for det videre arbeid, herunder hvordan det faglige utviklingsarbeidet og den videre prosess mot kommunestyrene, de ansatte og innbyggerne skal legges opp. Det forutsettes at kommunestyrene skal møtes til felles debatt så snart en skisse til den framtidige kommuneforvaltning er konkretisert. Ordførerne skal lede det videre arbeid og det forutsettes at regionrådet koordinerer og iverksetter nødvendige prosesser. Behov for ekstern bistand og finansiering av det kommende utviklingsarbeidet drøftes nærmere i regionrådet.

Tilleggsanmodning fra Sømna kommune.

a) til punkt 4. (tillegg av ord i 1.setning.)

Som del av det videre arbeid ønsker kommunestyrene å utvikle en EVENTUELL ny kommunemodell....

b) Tilleggspunkter.

7. Løpende informasjon og påvirkning.

Kommunestyret forutsetter at ordfører tar ansvar for at alle partier som er representert i kommunestyret skal få informasjon og ha mulighet til å påvirke det løpende arbeidet.

8.Samarbeidsmetode.

Det forventes en tydelig metode på hvordan kommunereformsarbeidet på Sør Helgeland skal foregå.

Tillit er viktig for at videre samarbeid skal komme positivt ut.

Regionrådet skal legge frem en metode for samarbeid som sikrer dialog på tvers av kommunene og på tvers av politisk tilhørighet. Denne metoden må på plass før neste samling av kommunestyrene på Sør Helgeland.

regionrådet.

Behandling i møtet 8. des. 2015

Under behandlingen av forslag til vedtak ble det levert inn et utsettelsesforslag fra Turid S. Kvaløy, Tverrpolitisk liste:

«Kommunestyret i Sømna utsetter saken til kommunestyremøtet den 17. desember 2015»

Vedtak

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger

8. desember ble det avholdt felles kommunestyremøte med kommunene på Sør-Helgeland. Møtet ble gjennomført på Brønnøysund videregående skole.

Bakgrunnen for møtet var det felles arbeidet med kommunereformen som kommunene på Sør-Helgeland har jobbet med siden høsten 2014.

Rådmannsutvalget på Sør-Helgeland hadde på forhånd utarbeidet forslag til vedtak. Sømna var forhindret fra å delta i dette arbeidet på grunn av møtekollisjon med folkevalgtopplæringen.

Geir Vinsand fra NIVI Analyse var invitert til å holde et innlegg i det felles kommunestyremøtet. Han utarbeidet på forhånd notatet «Felles kommunestyremøte på Sør-Helgeland 8. desember 2015 – bakgrunn, formål og forslag til vedtak», der han tok inn rådmannsutvalgets forslag til vedtak. Dette notatet lå med i innkallingen. Det gjorde også programmet for møtet. I tillegg var det en link til rapporten fra Telemarksforskning.

INTENSJONSAVTALE OM PERMANENT KOMMUNEBLOKK, POLITISK REGIONSTYRE OG UTVIDET FELLESFORVALTNING PÅ SØR-HELGELAND
Kommunene på Sør-Helgeland er enige om følgende retning for det videre arbeid med kommunereformen:

1. Kommunene yter i dag gode tjenester for sine innbyggere. Kommunene ser imidlertid de nasjonale myndigheters og fylkesmannens utfordringer med fremtidig tilgang til kompetanse og utviklingskraft i primærkommunene, herunder kommunenes evne til å yte gode og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Kommunene ser at vi kan bli økonomisk sårbare og svakt rustet for å ivareta samfunnsutvikling på en bærekraftig og helhetlig måte til beste for egne innbyggere og næringsliv i fremtiden.

2. Kommunene ser det som ønskelig å forsterke og videreutvikle det regionale samarbeidet på Sør-Helgeland, som svar på felles utfordringer og som en første tilnærming til omstilling som del av kommunereformen. Kommunene ønsker at Sør-Helgeland skal etableres som en permanent kommuneblokk for oppgaveløsning som krever et bredere perspektiv enn dagens kommuner har. Med kommuneblokk menes et fast geografisk samarbeids- og utviklingsområde bestående av de fem kommunene. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for en fortsatt delt forvaltningsløsning. Kommunene ønsker at kommuneblokken skal videreutvikles til et sterkere integrert bo-, arbeids- og serviceområde for innbyggere og næringsliv. Kommuneblokken skal være kommunenes prioriterte samarbeidsregion og en arena for forpliktende samhandling med den øvrige forvaltning.

3. Kommunene er enige om å opprette et politisk valgt regionstyre med forankring i kommunestyrene innenfor den definerte kommuneblokken. Regionstyret vil, etter å ha behandlet dette i lokale kommunestyre, ha ansvar for helhetlig samfunnsutvikling og felles næringsmobilisering på Sør-Helgeland, herunder den videre samordning mot staten og regionale aktører. Regionstyret velges av og blant kommunestyrenes medlemmer. Ved oppstart skal regionstyret ha elve medlemmer, hvorav tre fra Brønnøy, og to fra hver av kommunene Sømna, Vega, Vevelstad og Bindal, representert med posisjon og opposisjon fra hver av kommunene. Regionstyrets oppnevning, oppgaver, myndighet og finansiering klargjøres nærmere i egen sak til kommunestyrene, inkludert plan for utvikling av dagens regionråd.

4. Kommunene er enige om å utvikle en sterkere fellesforvaltning for Sør-Helgeland, med nye regionale løsninger innenfor samfunnsutvikling og kompetansekrevede tjenesteproduksjon. Definerte satsingsområder skal prioriteres og det skal legges til rette for en balansert fordeling av kompetanse og arbeidsplasser i regionen. Nye samarbeidsordninger som krever politisk og administrativ samordning skal enten underlegges regionstyret eller organiseres etter vertskommuneregelverket i kommuneloven. Rådmennene gis i oppgave å bearbeide definerte satsingsområder og fremme forslag til nye samarbeidsordninger i regionen.

5. Som del av den videre prosess vil regionstyret ta konkrete initiativ til endringer i etablert oppgavefordeling og ansvar for virkemidler som er viktig for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling på Sør-Helgeland og mer sammenhengende tjenester til innbyggerne.

Kommunenes initiativ vil innbefatte endringer i oppgavefordelingen som går ut over de forslag som er fremmet i stortingsmeldingen om nye oppgaver til kommunene. Det gjelder særlig innenfor næringsutvikling, landbruksutvikling, arbeidsmarkedspolitikk inkludert NAV, samt ansvaret for regional- og distriktpolitiske virkemidler, der regionstyret og fellesforvaltningen skal ta et helhetlig ansvar. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for å forhandle sørover ved en eventuell tvangs sammenslåing.

6. Kommunene på Sør-Helgeland ønsker status som modellkommuner med forsøksstatus for å sikre en offensiv oppfølging av kommunereformen etter 1.7.2016, med bakgrunn i de prinsipper som er nedfelt i saksframlegget, felles kommunestyrevedtak og intensjonsavtalen. Kommunene stiller seg til rådighet dersom Stortinget, Regjeringen eller Fylkesmannen ser behov for forvaltningsforsøk eller på annen måte ønsker utprøving av nye løsninger for kommuner som ikke har blitt enige om kommunesammenslutning i den definerte reformperioden.

Vedtatt i kommunestyret i Sømna 31.mai, sak 18/16

Sømna Kommune

Arkiv: 020
Arkivsaksnr: 2015/2159-10
Saksbehandler: Erlend Eriksen

Dok 10

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
18/16	Sømna kommunestyre	31.05.2016
48/16	Sømna kommunestyre	16.06.2016

Kommunereform på Sør-Helgeland.

Vedlegg

- 1 Intensjonsavtale om permanent kommuneblokk, politisk regionstyre og utvidet fellesforvaltning på Sør Helgeland.

Rådmannens innstilling

- I. Bindal, Sømna, Vega, Vevelstad og Brønnøy kommuner slutter seg til rådmennenes vurderinger i felles saksframlegg - som Sør-Helgelandsregionens samlede tilnærming til kravene knyttet til kommunereformens utrednings- og tilsvarsplikt som er 1. juli 2016.
- II. Samtlige kommuner på Sør-Helgeland slutter seg til vedlagte utkast til intensjonsavtale.
- III. Samtlige kommuner er innforstått med Brønnøy kommunes prinsipale utgangspunkt som innebærer en positiv holdning til en eventuell kommunesammenslutning på Sør-Helgeland, betinget av at omegnskommunene Bindal, Sømna, Vega og Vevelstad - som på nåværende tidspunkt er mot kommunesammenslutning - eventuelt endrer standpunkt på et senere tidspunkt.
- IV. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for en fortsatt delt forvaltningsløsning.
- V. Ordførerne i regionen får fullmakt til å arbeide for politisk gjennomslag for prinsippene og intensjonene som ligger i saksframlegget, opp mot Fylkesmannen i Nordland og sentralt politisk nivå.
- VI. Rådmennene gis i oppdrag å bearbeide innholdet og føringene i saksframlegget slik at ytterligere konkretisering kan finne sted, spesielt med hensyn på utformingen av regionstyret, samarbeidsprosjekter og arbeidet med plusskommunekonseptet.

Rådmennene bes også ivareta kravene til medbestemmelse og samarbeid med de ansatte slik de fremgår av Hovedavtalens bestemmelser.

- VII. Det tas sikte på et nytt felles formannskapsmøte høsten 2016 der formannskapene tar stilling til og fastsetter retningen og prinsippene for videre arbeid. Grunnlaget for ytterligere felles- eller separate kommunestyremøter vurderes av dette felles formannskapsmøte.
- VIII. Felles kommunestyrevedtak pr. 31.5.2016 er et endelig felles vedtak fra samtlige kommuner på Sør-Helgeland, sett i forbindelse med kommunenes tilsvarsfrist i forbindelse med kommunereformen pr.1.7.2016. Saken tas ikke opp i det enkelte kommunestyre i etterkant av 31.5.2016-vedtaket.

Saksprotokoll i Sømna kommunestyre - 31.05.2016

Behandling:

Følgende omforente forslag til endret intensjonsavtale ble lagt fram av Sigrid S. Westerfjell: Forslaget innebærer noen endringer i forhold til rådmannens forslag til intensjonsavtale.

Pkt 1 slik:

1.Kommunene yter i dag gode tjenester for sine innbyggere. Kommunene ser imidlertid de nasjonale myndigheters og fylkesmannens utfordringer med fremtidig tilgang til kompetanse og utviklingskraft i primærkommunene, herunder kommunenes evne til å yte gode og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Kommunene ser at vi kan bli økonomisk sårbare og svakt rustet for å ivareta samfunnsutvikling på en bærekraftig og helhetlig måte til beste for egne innbyggere og næringsliv i fremtiden.

Pkt 2 som innstillingen.

Pkt. 3 Tillegg i andre setning etter; Regionstyret vil, **etter å ha behandlet det i lokale kommunestyrer, ha ansvar** for helhetlig samfunnsutvikling osv.

Nest siste setning i pkt. 3 endres slik :

Ved oppstart skal regionstyret ha **elve medlemmer**, hvorav tre fra Brønnøy, og **to** fra hver av kommunene Sømna, Vega, Vevelstad og Bindal, **representert med posisjon og opposisjon fra hver av kommunene.**

Pkt 4 som innstillingen

Pkt 5 En tilleggssetning til slutt i punktet.

Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for å forhandle sørover ved en eventuell tvangs sammenslåing.

Pkt 6 Fjernes i sin helet. Kommunestyret kan ikke gå for en en modell som NIVI beskriver som en «Pluss-kommune».

Innstillingens pkt 7 blir nytt pkt 6 uten endringer.

Intensjonsavtalen blir etter de foreslåtte endringer slik:

INTENSJONSAVTALE OM PERMANENT KOMMUNEBLOKK, POLITISK REGIONSTYRE OG UTVIDET FELLESFORVALTNING PÅ SØR-HELGELAND

Kommunene på Sør-Helgeland er enige om følgende retning for det videre arbeid med kommunereformen:

1. Kommunene yter i dag gode tjenester for sine innbyggere. Kommunene ser imidlertid de nasjonale myndigheters og fylkesmannens utfordringer med fremtidig tilgang til kompetanse og utviklingskraft i primærkommunene, herunder kommunenes evne til å yte gode og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Kommunene ser at vi kan bli økonomisk sårbare og svakt rustet for å ivareta samfunnsutvikling på en bærekraftig og helhetlig måte til beste for egne innbyggere og næringsliv i fremtiden.

2. Kommunene ser det som ønskelig å forsterke og videreutvikle det regionale samarbeidet på Sør-Helgeland, som svar på felles utfordringer og som en første tilnærming til omstilling som del av kommunereformen. Kommunene ønsker at Sør-Helgeland skal etableres som en permanent kommuneblokk for oppgaveløsning som krever et bredere perspektiv enn dagens kommuner har. Med kommuneblokk menes et fast geografisk samarbeids- og utviklingsområde bestående av de fem kommunene. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for en fortsatt delt forvaltningsløsning. Kommunene ønsker at kommuneblokken skal videreutvikles til et sterkere integrert bo-, arbeids- og serviceområde for innbyggere og næringsliv. Kommuneblokken skal være kommunenes prioriterte samarbeidsregion og en arena for forpliktende samhandling med den øvrige forvaltning.

3. Kommunene er enige om å opprette et politisk valgt regionstyre med forankring i kommunestyrene innenfor den definerte kommuneblokken. Regionstyret vil, etter å ha behandlet dette i lokale kommunestyrer, ha ansvar for helhetlig samfunnsutvikling og felles næringsmobilisering på Sør-Helgeland, herunder den videre samordning mot staten og regionale aktører. Regionstyret velges av og blant kommunestyrenes medlemmer. Ved oppstart skal regionstyret ha elve medlemmer, hvorav tre fra Brønnøy, og to fra hver av kommunene Sømna, Vega, Vevelstad og Bindal, representert med posisjon og opposisjon fra hver av kommunene. Regionstyrets oppnevning, oppgaver, myndighet og finansiering klargjøres nærmere i egen sak til kommunestyrene, inkludert plan for avvikling av dagens regionråd.

4. Kommunene er enige om å utvikle en sterkere fellesforvaltning for Sør-Helgeland, med nye regionale løsninger innenfor samfunnsutvikling og kompetansekrevede tjenesteproduksjon. Definerte satsingsområder skal prioriteres og det skal legges til rette for en balansert fordeling av kompetanse og arbeidsplasser i regionen. Nye samarbeidsordninger som krever politisk og administrativ samordning skal enten underlegges regionstyret eller organiseres etter vertskommunereguleringen i kommuneloven. Rådmennene gis i oppgave å bearbeide definerte satsingsområder og fremme forslag til nye samarbeidsordninger i regionen.

5.Som del av den videre prosess vil regionstyret ta konkrete initiativ til endringer i etablert oppgavefordeling og ansvar for virkemidler som er viktig for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling på Sør-Helgeland og mer sammenhengende tjenester til innbyggerne. Kommunenes initiativ vil innbefatte endringer i oppgavefordelingen som går ut over de forslag som er fremmet i stortingsmeldingen om nye oppgaver til kommunene. Det gjelder særlig innenfor næringsutvikling, landbruksutvikling, arbeidsmarkedspolitikk inkludert NAV, samt ansvaret for regional- og distriktpolitiske virkemidler, der regionstyret og fellesforvaltningen skal ta et helhetlig ansvar. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for å forhandle sørover ved en eventuell tvangs sammenslåing.

6.Kommunene på Sør-Helgeland ønsker status som modellkommuner med forsøksstatus for å sikre en offensiv oppfølging av kommunereformen etter 1.7.2016, med bakgrunn i de prinsipper som er nedfelt i saksframlegget, felles kommunestyrevedtak og intensjonsavtalen. Kommunene stiller seg til rådighet dersom Stortinget, Regjeringen eller Fylkesmannen ser behov for forvaltningsforsøk eller på annen måte ønsker utprøving av nye løsninger for kommuner som ikke har blitt enige om kommunesammenslutning i den definerte reformperioden.

Votering

Det omforente forslag til intensjonsavtale ble enstemmig vedtatt. Punktene I til og med VIII i rådmannens innstilling gjennomgås og tas opp til votering i kommunestyrets møte 16.juni.

Vedtak:

INTENSJONSAVTALE OM PERMANENT KOMMUNEBLOKK, POLITISK REGIONSTYRE OG UTVIDET FELLESFORVALTNING PÅ SØR-HELGELAND

Kommunene på Sør-Helgeland er enige om følgende retning for det videre arbeid med kommunereformen:

1.Kommunene yter i dag gode tjenester for sine innbyggere. Kommunene ser imidlertid de nasjonale myndigheters og fylkesmannens utfordringer med fremtidig tilgang til kompetanse og utviklingskraft i primærkommunene, herunder kommunenes evne til å yte gode og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Kommunene ser at vi kan bli økonomisk sårbare og svakt rustet for å ivareta samfunnsutvikling på en bærekraftig og helhetlig måte til beste for egne innbyggere og næringsliv i fremtiden.

2.Kommunene ser det som ønskelig å forsterke og videreutvikle det regionale samarbeidet på Sør-Helgeland, som svar på felles utfordringer og som en første tilnærming til omstilling som del av kommunereformen. Kommunene ønsker at Sør-Helgeland skal etableres som en permanent kommuneblokk for oppgaveløsning som krever et bredere perspektiv enn dagens

kommuner har. Med kommuneblokk menes et fast geografisk samarbeids- og utviklingsområde bestående av de fem kommunene. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for en fortsatt delt forvaltningsløsning. Kommunene ønsker at kommuneblokken skal videreutvikles til et sterkere integrert bo-, arbeids- og serviceområde for innbyggere og næringsliv. Kommuneblokken skal være kommunenes prioriterte samarbeidsregion og en arena for forpliktende samhandling med den øvrige forvaltning.

3. Kommunene er enige om å opprette et politisk valgt regionstyre med forankring i kommunestyrene innenfor den definerte kommuneblokken. Regionstyret vil, etter å ha behandlet dette i lokale kommunestyre, ha ansvar for helhetlig samfunnsutvikling og felles næringsmobilisering på Sør-Helgeland, herunder den videre samordning mot staten og regionale aktører. Regionstyret velges av og blant kommunestyrenes medlemmer. Ved oppstart skal regionstyret ha elve medlemmer, hvorav tre fra Brønnøy, og to fra hver av kommunene Sømna, Vega, Vevelstad og Bindal, representert med posisjon og opposisjon fra hver av kommunene. Regionstyrets oppnevning, oppgaver, myndighet og finansiering klargjøres nærmere i egen sak til kommunestyrene, inkludert plan for avvikling av dagens regionråd.

4. Kommunene er enige om å utvikle en sterkere fellesforvaltning for Sør-Helgeland, med nye regionale løsninger innenfor samfunnsutvikling og kompetansekrevende tjenesteproduksjon. Definerte satsingsområder skal prioriteres og det skal legges til rette for en balansert fordeling av kompetanse og arbeidsplasser i regionen. Nye samarbeidsordninger som krever politisk og administrativ samordning skal enten underlegges regionstyret eller organiseres etter vertskommuneregelverket i kommuneloven. Rådmennene gis i oppgave å bearbeide definerte satsingsområder og fremme forslag til nye samarbeidsordninger i regionen.

5. Som del av den videre prosess vil regionstyret ta konkrete initiativ til endringer i etablert oppgavefordeling og ansvar for virkemidler som er viktig for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling på Sør-Helgeland og mer sammenhengende tjenester til innbyggerne. Kommunenes initiativ vil innbefatte endringer i oppgavefordelingen som går ut over de forslag som er fremmet i stortingsmeldingen om nye oppgaver til kommunene. Det gjelder særlig innenfor næringsutvikling, landbruksutvikling, arbeidsmarkedspolitikk inkludert NAV, samt ansvaret for regional- og distriktpolitiske virkemidler, der regionstyret og fellesforvaltningen skal ta et helhetlig ansvar. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for å forhandle sørover ved en eventuell tvangs sammenslåing.

6. Kommunene på Sør-Helgeland ønsker status som modellkommuner med forsøksstatus for å sikre en offensiv oppfølging av kommunereformen etter [1.7.2016](#), med bakgrunn i de prinsipper som er nedfelt i saksframlegget, felles kommunestyrevedtak og intensjonsavtalen. Kommunene stiller seg til rådighet dersom Stortinget, Regjeringen eller Fylkesmannen ser behov for forvaltningsforsøk eller på annen måte ønsker utprøving av nye løsninger for kommuner som ikke har blitt enige om kommunesammenslutning i den definerte reformperioden.

Saksprotokoll i Sømna kommunestyre - 16.06.2016

Behandling:

Kommunestyret stemte i møtet 31.5.16 kun over selve intensjonsavtalen. Innstillingen fra rådmannen i punktene I til og med VIII ble ikke stemt over og er derfor oppe til votering på dagens møte.

Følgende forslag ligger til grunn for dagens behandling:

I. Sømna kommune slutter seg til rådmennenes vurderinger i felles saksframlegg - som Sør-Helgelandsregionens samlede tilnærming til kravene knyttet til kommunereformens utrednings- og tilsvarsplikt som er 1. juli 2016.

II. Sømna kommune slutter seg til vedlagte utkast til intensjonsavtale.

III. Sømna kommune er innforstått med Brønnøy kommunes prinsipale utgangspunkt som innebærer en positiv holdning til en eventuell kommunesammenslutning på Sør-Helgeland, betinget av at omegnskommunene Bindal, Sømna, Vega og Vevelstad – som på nåværende tidspunkt er mot kommunesammenslutning - eventuelt endrer standpunkt på et senere tidspunkt.

IV. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for en fortsatt delt forvaltningsløsning.

V. Ordførerne i regionen får fullmakt til å arbeide for politisk gjennomslag for prinsippene og intensjonene som ligger i saksframlegget, opp mot Fylkesmannen i Nordland og sentralt politisk nivå.

VI. Rådmennene gis i oppdrag å bearbeide innholdet og føringene i saksframlegget slik at ytterligere konkretisering kan finne sted, spesielt med hensyn på utformingen av regionstyret og samarbeidsprosjekter.

Rådmennene bes også ivareta kravene til medbestemmelse og samarbeid med de ansatte slik de fremgår av Hovedavtalens bestemmelser.

VII. Det tas sikte på et nytt felles formannskapsmøte høsten 2016 der formannskapene tar stilling til og fastsetter retningen og prinsippene for videre arbeid. Grunnlaget for ytterligere felles- eller separate kommunestyremøter vurderes av dette felles formannskapsmøte.

VIII. Kommunestyrevedtak pr. 16.06.2016 er et endelig vedtak for Sømna kommune, sett i forbindelse med kommunenes tilsvarsfrist i forbindelse med kommunereformen pr. 1.7.2016.

Votering:

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

I. Sømna kommune slutter seg til rådmennenes vurderinger i felles saksframlegg - som Sør-Helgelandsregionens samlede tilnærming til kravene knyttet til kommunereformens utrednings- og tilsvarsplikt som er 1. juli 2016.

II. Sømna kommune slutter seg til vedlagte utkast til intensjonsavtale.

- III. Sømna kommune er innforstått med Brønnøy kommunes prinsipale utgangspunkt som innebærer en positiv holdning til en eventuell kommunesammenslutning på Sør-Helgeland, betinget av at omegnskommunene Bindal, Sømna, Vega og Vevelstad – som på nåværende tidspunkt er mot kommunesammenslutning - eventuelt endrer standpunkt på et senere tidspunkt.
- IV. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for en fortsatt delt forvaltningsløsning.
- V. Ordførerne i regionen får fullmakt til å arbeide for politisk gjennomslag for prinsippene og intensjonene som ligger i saksframlegget, opp mot Fylkesmannen i Nordland og sentralt politisk nivå.
- VI. Rådmennene gis i oppdrag å bearbeide innholdet og føringene i saksframlegget slik at ytterligere konkretisering kan finne sted, spesielt med hensyn på utformingen av regionstyret og samarbeidsprosjekter. Rådmennene bes også ivareta kravene til medbestemmelse og samarbeid med de ansatte slik de fremgår av Hovedavtalens bestemmelser.
- VII. Det tas sikte på et nytt felles formannskapsmøte høsten 2016 der formannskapene tar stilling til og fastsetter retningen og prinsippene for videre arbeid. Grunnlaget for ytterligere felles- eller separate kommunestyremøter vurderes av dette felles formannskapsmøte.
- VIII. Kommunestyrevedtak pr. 16.06.2016 er et endelig vedtak for Sømna kommune, sett i forbindelse med kommunenes tilsvarsfrist i forbindelse med kommunereformen pr. 1.7.2016.

INTENSJONSAVTALE OM PERMANENT KOMMUNEBLOKK, POLITISK REGIONSTYRE OG UTVIDET FELLESFORVALTNING PÅ SØR-HELGELAND

Vedtatt 31.mai 2016.

Kommunene på Sør-Helgeland er enige om følgende retning for det videre arbeid med kommunereformen:

1. Kommunene yter i dag gode tjenester for sine innbyggere. Kommunene ser imidlertid de nasjonale myndigheters og fylkesmannens utfordringer med fremtidig tilgang til kompetanse og utviklingskraft i primærkommunene, herunder kommunenes evne til å yte gode og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Kommunene ser at vi kan bli økonomisk sårbare og svakt rustet for å ivareta samfunnsutvikling på en bærekraftig og helhetlig måte til beste for egne innbyggere og næringsliv i fremtiden.
2. Kommunene ser det som ønskelig å forsterke og videreutvikle det regionale samarbeidet på Sør-Helgeland, som svar på felles utfordringer og som en første tilnærming til omstilling som del av kommunereformen. Kommunene ønsker at Sør-Helgeland skal etableres som en permanent kommuneblokk for oppgaveløsning som krever et bredere perspektiv enn dagens kommuner har. Med kommuneblokk menes et fast geografisk samarbeids- og utviklingsområde

bestående av de fem kommunene. Samtlige kommuner slutter seg til om muligheter for en fortsatt delt forvaltningsløsning. Kommunene øns skal videreutvikles til et sterkere integrert bo-, arbeids- og serviceområde næringsliv. Kommuneblokken skal være kommunenes prioriterte samarbeid for forpliktende samhandling med den øvrige forvaltning.

3. Kommunene er enige om å opprette et politisk valgt regionstyre med forankring i kommunestyrene innenfor den definerte kommuneblokken. Regionstyret vil, etter å ha dette i lokale kommunestyre, ha ansvar for helhetlig samfunnsutvikling og felles næringsmobilisering på Sør-Helgeland, herunder den videre samordning mot staten og i aktører. Regionstyret velges av og blant kommunestyrenes medlemmer. Ved oppstart skal regionstyret ha elleve medlemmer, hvorav tre fra Brønnøy, og to fra hver av kommunene Søm, Vega, Vevelstad og Bindal, representert med posisjon og opposisjon fra hver av kommunene. Regionstyrets oppnevning, oppgaver, myndighet og finansiering klargjøres nærmere i egen sak til kommunestyrene, inkludert plan for utvikling av dagens regionråd.

4. Kommunene er enige om å utvikle en sterkere fellesforvaltning for Sør-Helgeland, med nye regionale løsninger innenfor samfunnsutvikling og kompetansekrevende tjenesteproduksjon. Definerte satsingsområder skal prioriteres og det skal legges til rette for en balansert fordeling av kompetanse og arbeidsplasser i regionen. Nye samarbeidsordninger som krever politisk og administrativ samordning skal enten underlegges regionstyret eller organiseres etter vertskommuneregelverket i kommuneloven. Rådmennene gis i oppgave å bearbeide definerte satsingsområder og fremme forslag til nye samarbeidsordninger i regionen.

5. Som del av den videre prosess vil regionstyret ta konkrete initiativ til endringer i etablert oppgavefordeling og ansvar for virkemidler som er viktig for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling på Sør-Helgeland og mer sammenhengende tjenester til innbyggerne. Kommunenes initiativ vil innbefatte endringer i oppgavefordelingen som går ut over de forslag som er fremmet i stortingsmeldingen om nye oppgaver til kommunene. Det gjelder særlig innenfor næringsutvikling, landbruksutvikling, arbeidsmarkedspolitikk inkludert NAV, samt ansvaret for regional- og distriktpolitiske virkemidler, der regionstyret og fellesforvaltningen skal ta et helhetlig ansvar. Samtlige kommuner slutter seg til Bindal kommunes krav om muligheter for å forhandle sørover ved en eventuell tvangs sammenslåing.

6. Kommunene på Sør-Helgeland ønsker status som modellkommuner med forsøksstatus for å sikre en offensiv oppfølging av kommunereformen etter 1.7.2016, med bakgrunn i de prinsipper som er nedfelt i saksframlegget, felles kommunestyrevedtak og intensjonsavtalen. Kommunene stiller seg til rådighet dersom Stortinget, Regjeringen eller Fylkesmannen ser behov for forvaltningsforsøk eller på annen måte ønsker utprøving av nye løsninger for kommuner som ikke har blitt enige om kommunesammenslutning i den definerte reformperioden.

Saksopplysninger

1. Formålet med og bakgrunnen for saksframlegget

Rådmennene i de fem kommunene på Sør-Helgeland har på bakgrunn av omfattende prosesser utarbeidet utkast til en felles faglig og politisk plattform for den videre oppfølging av kommunereformen. Saksframlegget redegjør for tidligere prosesser og kommunenes primære posisjoner i spørsmålet om kommunesammenslutning. Deretter følger en beskrivelse av Sør-Helgeland som region og utfordringer ved dagens kommuner (0-alternativet). Saksframlegget ender opp i en intensjonsavtale mellom de fem kommunene.

Saksframlegget inneholder utkast til felles mål og en felles strategi for det videre arbeid med kommunereformen etter 1.7.2016. I forslaget fokuseres et forsterket og mer forpliktende interkommunalt samarbeid som en ønsket løsning for å møte strukturelle utfordringer i dagens kommuner på Sør-Helgeland. Rådmennene foreslår en offensiv satsing på kompetanse og utviklingsoppgaver og mener Sør-Helgeland bør utvikles til en sterkere og mer integrert bo-, arbeids- og serviceregion for innbyggere, næringsliv og samfunnsliv, før det eventuelt på ny tas stilling til kommunesammenslutning. Rådmennene ser behov for et videre arbeid med nye modeller for nærdemokrati og desentraliserte organisasjonsløsninger som kan tilpasses regionens spesielle bosettingsmønster, topografi og avstandsforhold. Forslag til felles vedtakspunkter er utarbeidet som grunnlag for felles kommunestyremøte 31.5.2016.

2. Tidligere utredninger og prosesser i regionen

Rådmennenes vurderinger bygger på omfattende faglige utredninger og prosesser gjennom de siste to årene. Det vises blant annet til følgende:

- 1) Ekstern utredning av alternative kommunestrukturmodeller på Sør-Helgeland i regi av Telemarksforskning. Rapporten gir en grundig gjennomgang av kjennetegn og utfordringer ved dagens kommuner, herunder 0-alternativet og fem alternative inndelingsløsninger. I arbeidet ble det blant annet gjennomført spørreundersøkelser blant politikere, administrativ ledelse, tillitsvalgte og innbyggere i alle kommunene. Forskerne peker på de fem kommunene på Sør-Helgeland som det faglig sett beste og mest aktuelle sammenslutningsalternativ å gå videre med, av totalt fem studerte inndelingsmodeller.
- 2) Kommunestyrene har ved flere anledninger drøftet veivalg og klargjort sine holdninger til kommunesammenslutning. Brønnøy kommune har stilt seg positiv til kommunesammenslutning og invitert kommunene Sømna, Bindal, Vevelstad og Vega til nærmere samtaler. Alle omegnskommunene har uttrykt ønske om å fortsette som egne kommuner og det har derfor ikke vært grunnlag for å innlede forhandlinger om kommunesammenslutning.
- 3) Samtlige kommuner har pekt på utvidet samarbeid som en riktig og nødvendig strategi for å møte utfordringene i dagens kommuner. Med bakgrunn som fjordkommune og grensekommune mellom Nordland og Nord-Trøndelag, har Bindal kommune formidlet ønske om å videreføre en delt samarbeidsløsning mellom Namdalskommunene og kommunene på Sør-Helgeland. Bindal har etablert samarbeid mot Namsos i Midtre Namdal og kommunene Nærøy, Vikna og Leka i Ytre Namdal. Bindal kommune har også gjennomført utredninger, dialog med fylkesmennene og arrangert folkemøter vedrørende en eventuell grenseregulering på Austra. En eventuell grenseregulering vil være av stor

betydning for Bindal kommune, både befolkningsmessig og økonomisk.

- 4) En ny og offensiv erklæring om det videre arbeid med kommunereformen på Sør-Helgeland ble vedtatt i felles kommunestyremøte 8.12.2015. I det felles kommunestyrevedtaket uttrykkes ønske om å utvikle Sør-Helgeland til en permanent og forpliktende samarbeidsregion som kan svare på de utfordringer som kommunereformen reiser. Det ble tatt initiativ til en felles mobilisering for å beskrive aktuelle utviklingstiltak og satsingsområder, med mål om å lage en forpliktende intensjonsavtale som kan vedtas av samtlige kommuner på Sør-Helgeland i det felles kommunestyret den 31.5. 2016.
- 5) Etter 8.12.2015 har rådmennene iverksatt nye utredninger og prosesser for å beskrive utfordringer ved dagens kommuner og mulige felles satsingsområder i regionen. Følgende analyser og utredninger er gjennomført etter initiativ fra rådmennene:
  - a. Analyser av utfordrings- og mulighetsbildet for hver av kommunene, i forhold til dagens situasjon og for situasjonen framover (kommunevise SWOT, SWOT er kommunens sterke og svake sider samt muligheter og trusler).
  - b. Foreløpige utredninger av mulige felles satsingsområder i regionen, herunder utvidet samarbeid om økonomiske støttetjenester (regnskap, skatt, lønn, fakturering), landbruksforvaltning og landbruksutvikling, utvikling av oppvekstsektoren på Sør-Helgeland, distriktsmedisinsk senter og folkehelse, reiseliv og generell nærings-utvikling, samt en mulig ny modell for NAV. NIVI Analyse har deltatt i prosessene og tatt et særlig ansvar for utredning av en mulig ny modell for NAV. Alle utredningene er av foreløpig karakter og vil bli fulgt opp i bredere prosesser etter 1.7, dersom kommunestyrene gjør et felles vedtak om en forsterket samarbeidsstrategi.
- 6) Det er startet et foreløpig arbeid med fremtidig oppgavefordeling, herunder gjennomført sonderinger om kommunenes interesser for nye oppgaver og en kartlegging av foreliggende planer om endringer i oppgavefordelingen i nasjonale reformprosesser. Kommunenes holdning til nye oppgaver vil være et viktig arbeidsområde i den videre oppfølging av kommunereformen. Det gjelder særlig innenfor samfunnsutvikling, hvor kompetanse og økonomiske virkemidler i dag er spredt på mange regionale utviklingsaktører, herunder fylkesmannen, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, SIVA, Forskningsrådet, Distriktsenteret, Kystverket og en rekke andre statlige direktorater.
- 7) Et førsteutkast til hovedpunkter i en intensjonsavtale ble drøftet i felles arbeidsmøte med formannskapene 12.4.2016. Politiske signaler og omforente tilbakemeldinger fra formannskapene er søkt innarbeidet i foreliggende saksframlegg og forslag til felles vedtaks-punkter og intensjonsavtale.
- 8) Det er gjennomført oppdaterte analyser av hvordan endringer i inntektssystemet påvirker de økonomiske rammebetingelsene for dagens kommuner og en eventuell sammenslått kommune på Sør-Helgeland. Det er i denne sammenheng innhentet faglig bistand fra Stolp kommunekompetanse, som deltok i felles arbeidsmøte med formannskapene 12.4. 2016.

3. Særskilte kjennetegn ved Sør-Helgeland som region

Sør-Helgeland hadde pr 1.1.2016 en samlet befolkning på 13.209 innbyggere, hvorav 7962 i Brønnøy, 2031 i Sømna, 1465 i Bindal, 1244 på Vega og 507 i Vevelstad. Regionen har et samlet landareal på 3200 kvadratkilometer, med tillegg av store sjøarealer. Regionen preges av en krevende topografi og et kommunikasjonsmønster hvor tre av kommunene er avhengig av ferge for å komme til regionsenteret Brønnøysund.

Regionen er i dag ikke et felles bo- og arbeidsmarkedsområde etter vanlige kriterier for reiseavstander og daglig arbeidspendling. Reiseavstandene ligger på 1-2 timer for Bindal, Vega og Vevelstad som alle er avhengige av ferge til regionsenteret. Arbeidspendlingen er størst fra Sømna til Brønnøy (19 prosent) og ligger under 10 prosent for de andre kommunene.

Sør-Helgeland preges likevel av en sterk felles identitet med bakgrunn i felles kultur og historie. Over tid er kommunene bundet sterkere sammen gjennom samarbeid i regionråd og en lang rekke interkommunale samarbeidsordninger. Kommunene har felles IKT-systemer og Brønnøy kommune fungerer som vertskommune på en rekke viktige oppgavefelt.

Sør-Helgeland kan etter rådmennenes vurdering ikke sammenliknes med godt integrerte bo- og arbeidsmarkedsområder i tettere befolkede områder av Norge når det gjelder forutsetninger for kommunesammenslutning. Regionen er større enn Vestfold fylke og etablering av en samlet regionkommune for hele området vil kreve særskilte tilpasninger for å ivareta lokaldemokrati og stedlig personrettet tjenesteproduksjon.

Etter rådmennenes vurdering har regjeringens ekspertutvalg undervurdert betydningen av geografiske avstander og dagens spredte øy- og fjordbosetting i Nordland. Rådmennene registrerer at det noen steder er tatt initiativ til sammenslutninger på tross av store geografiske avstander, men mener samtidig at det så langt ikke finnes en utprøvd alternativ kommunemodell som kan anbefales på Sør-Helgeland.

4. utfordringer i dagens kommuner

Eksterne og interne analyser peker på stor sårbarhet og små fagmiljøer i dagens kommuneorganisasjoner på Sør-Helgeland. Det gjelder i særlig grad i de minste omegnskommunene, hvor mye av dagens kommuneforvaltning ikke er forankret i fagmiljøer. I gjennomførte analyser er det pekt på at de minste kommunene er særlig sårbare på kompliserte oppgaveområder som for eksempel skoleutvikling, innenfor helse- og sosialtjenestene og samhandlingsreform. Det leder til stor avhengighet til bistand fra andre og mangel på kompetanse og kapasitet kan medføre at pålagte oppgaver ikke blir utført.

Mangel på utviklingsressurser og utviklingskompetanse, samt faglig og ledelsesmessig kapasitet er en utfordring i alle de minste kommunene. Rådmennene mener dagens kommuner og dagens interkommunale samarbeid ikke sikrer at alle kommunene klarer å gi et fullverdig og likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne.

Gjennomførte analyser tyder på at også Brønnøy kommune har manglende fagmiljø på flere områder og derigjennom kompetansemessig sårbarhet. Brønnøy kommune mangler nødvendig spisskompetanse og opplever at det samlede kommuneoppdraget i økende grad stiller krav til systemkompetanse og et profesjonelt fagmiljø i kommunen. Rettighets-samfunnet og forholdet til stat og fylkeskommune bidrar til å skape større forventninger til tjenestene enn det kommunen kan levere. Den statlige og fylkeskommunale forvaltning oppleves som topptung og fragmentert. Kravene til kontroll, rapportering og løpende dialog betyr i praksis at kommunene

må øke den administrative kapasitet framfor å produsere velferdstjenester. Brønnøy kommune har også en hardt prøvet kapasitet til å jobbe langsiktig og systematisk med plan- og utviklingsoppgaver. Rollen som regionsenter og utviklingsaktør innenfor samfunnsutvikling hemmes av mangel på helhetlig ansvar og tilgang til virkemidler.

NIVI Analyse har sammenfattet kommunenes SWOT-arbeid i følgende tre hovedutfordringer:

1. **Polarisering og voksende ubalanser**
Negativ og skjev befolkningsutvikling i omegnskommunene, sårbart regionsenter, kritisk utvikling særlig i Bindal, men også i Vevelstad og på Vega
2. **Svært sårbare kommuneorganisasjoner**
Både faglig og økonomisk
Økte oppgaver, færre folk, mye drift, lite utvikling, personavhengig kommune-forvaltning, mangel på fagmiljøer, også i Brønnøy, truer likeverdig velferd og balansert utvikling
3. **Stadig svakere kommunal påvirkningskraft**
Sentraliseringen fortsetter, økende fragmentering av ansvar og avpolitisering av viktige beslutningsprosesser, kortsiktige prosjekter og hybridene dyrkes, kompetanse og kapasitet i grunnstrukturene vies for lite oppmerksomhet

NIVI vektlegger at de negative utviklingstrekkene knyttet til demografi og kompetanse mest sannsynlig vil forsterkes over tid hvis det ikke iverksettes nye utviklingstiltak.

NIVI påpeker at dette vil kreve en bred og aktiv samfunnsmobilisering i hele regionen for å sikre likeverdige velferdstjenester og en mer positiv utvikling i kommunene.

Rådmennene deler NIVIs beskrivelse av utfordringsbildet, men vil samtidig framheve at de mangler og ulemper som her er påpekt ikke er til hinder for at det er en rekke sterke sider ved dagens tjenesteproduksjon og lokaldemokrati i samtlige av kommunene. Sør-Helgeland er også en ressursrik region med høykompetent næringsliv og lokale kompetansemiljøer med store muligheter for videre utvikling innenfor industri, fiskeri, havbruk, maritime næringer, landbruk, reiseliv osv.

5. Kommunenes veivalg videre

Det skisserte utfordringsbildet stiller krav til mer fellesskap og mer samarbeid mellom kommunene på Sør-Helgeland. Videreføring av dagens kommuner uten felles mobilisering vil på sikt innebære at de negative utviklingstrekkene forsterkes. Alle rådmennene mener det er grunn til å advare mot isolasjon og dyrking av null-alternativet uten mobilisering og omstilling som en farbar vei i kommunereformen.

Rådmennene deler på den annen side ikke nasjonale myndigheters anbefaling om at kommunesammenslutning i dag er et riktig svar på utfordringene for Sør-Helgeland. Det skyldes dels kvaliteter ved dagens kommuner, dels at det er behov for å forsterke og utvikle Sør-Helgeland til et felles bo-, arbeids- og serviceområde, før det eventuelt er grunnlag for en ny og større kommune. Det er i tillegg behov for å jobbe videre med en ny kommunemodell som kan takle en krevende geografi med interne reisetider på 1-2 timer, med 3 av 5 kommuner uten fastlandsforbindelse til kommunesenteret, uten ytterligere sentralisering og svekkelse av lokaldemokratiet.

Etter rådmennenes vurdering tilsier det skisserte utfordringsbildet at hele regionen står sammen

for å finne de beste løsninger for innbyggerne og næringslivet i det videre arbeid med kommunereformen. Sør-Helgeland bør bygges og videreutvikles som en samlet kommuneregion. Med unntak for Bindal har ingen av de øvrige kommunene andre og mer naturlige kommuneregioner som kan være et alternativ.

6. Hovedpunkter i alternativ løsningsstrategi

Rådmennene legger til grunn at alle kommunene er enige i følgende retning for det videre arbeid med kommunereformen:

- 1) Kommunene ser behov for en alternativ løsningsstrategi i kommunereformen og ønsker å ta et felles initiativ til etablering av Sør-Helgeland som en permanent kommuneblokk for oppgaveløsning som krever et bredere perspektiv enn dagens kommuner. Med en kommuneblokk menes et fast geografisk samarbeids- og utviklingsområde bestående av de fem kommunene på Sør-Helgeland. Rådmennene mener Sør-Helgeland som region vil være en langsiktig bærekraftig struktur i forhold til vedtatte mål og kriterier for nye administrative enheter i kommunereformen.
- 2) Kommunene er enige om å opprette et politisk valgt regionstyre med bred forankring i kommunestyrene innenfor den definerte kommuneblokken.
- 3) Regionstyret vil ha hovedansvar for helhetlig samfunnsutvikling og felles næringsmobilisering på Sør-Helgeland, herunder samordning mot staten og regionale aktører. Det blir tatt initiativ til å utvikle en utvidet faglig og administrativ fellesforvaltning for Sør-Helgeland, med nye regionale fellesløsninger for flere viktige oppgaver innenfor samfunnsutvikling og kompetansekrevede tjenesteproduksjon.
- 4) Rådmennene ser for seg at det nye regionstyret skal erstatte dagens regionråd og mener det vil være behov for en nærmere gjennomgang av organisering og styringsløsning for etablerte interkommunale ordninger i lys av den nye mobiliseringen. Regionstyrets oppgaver, myndighet og sammensetning er nærmere omtalt under i saksframlegget.
- 5) Rådmennene legger til grunn at kommunene som del av den videre prosess vil ta konkrete initiativ til endringer i etablert oppgavefordeling og ansvar for virkemidler som er viktig for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling på Sør-Helgeland og mer sammenhengende tjenester til innbyggerne. I lys av gjennomførte prosesser kan det være aktuelt å ta initiativ til endringer i oppgavefordelingen som går ut over de forslag som er fremmet i stortingsmeldingen om nye oppgaver til kommunene. Det gjelder særlig innenfor næringsutvikling, landbruksutvikling, arbeidsmarkedspolitikkl inkludert NAV, samt ansvaret for regional- og distriktpolitiske virkemidler, der regionstyret og fellesforvaltningen kan ta et helhetlig ansvar. Det nye regionstyret vil ha en viktig rolle i forhold til prioriteringer og eksternt påvirkningsarbeid.
- 6) Kommunene ønsker at den permanente kommuneblokken, inkludert regionstyret og fellesforvaltningen skal sidestilles med en kommunesammenslutning i det videre reformforløpet. Det betyr at staten også bør tilrettelegge incentiver og bidra til modellutvikling og erfaringsoverføring overfor kommuner som velger forpliktende interkommunalt samarbeid innenfor en fast kommuneblokk som et alternativ til

kommunesammenslutning.

Rådmennene er klar over at utvidet interkommunalt samarbeid om lovpålagte kjerneoppgaver bryter med sentrale prinsipper i kommunesystemet, herunder prinsippet om direkte demokrati og helhetlig politisk styring av den kommunale virksomhet innenfor den enkelte kommune. Reformstrategien bryter også med kommunereformens mål om sterkere kommuner som kan løse oppgavene i egen regi og være mindre avhengige av samarbeid og interkommunale ordninger.

Etter rådmennenes vurdering vil imidlertid mer interkommunalt samarbeid i den forpliktende form og på de særskilte sårbare oppgaveområder det er tale om, neppe gi grunnlag for tunge prinsipielle innvendinger. Hovedansvaret for de viktigste basistjenestene vil fortsatt tilligge primærkommunenivået, hovedvekten i det nye interkommunale samarbeidet vil komme innenfor administrasjon, smale kompetansekrevene velferdstjenester og utviklingsoppgaver.

Rådmennene legger også vekt på at det er kommunene selv som bør erfare og avgjøre om og eventuelt på hvilket tidspunkt kommuneblokken kan utvikles til en regionkommune. Rådmennene viser til at de fleste frivillige sammenslutninger har vært bygd på langvarige og gjensidig gode interkommunale samarbeidsrelasjoner.

Rådmennene har også erfart at interessen og forståelsen for utvidet samarbeid kan være stor og utløse positiv energi i alle kommunene. I dagens situasjon er det kun Brønnøy som har invitert til, og som ser positive muligheter ved en kommunesammenslutning. Etter rådmennenes vurdering er det viktig å utnytte den brede enigheten om utfordringer og behovet for omstilling i alle kommunene i det videre arbeid med kommunereformen.

Rådmennene mener kommunene på Sør-Helgeland bør stille seg til rådighet dersom Stortinget, Regjeringen eller Fylkesmannen åpner opp/ser behov for forvaltningsforsøk eller på annen måte ønsker utprøving av nye løsninger for kommuner som ønsker å utvikle samarbeid innenfor en kommuneblokk.

7) Nærmere om felles satsings- og utviklingsområder

I lys av foreløpige prosesser mellom kommunene ønsker rådmennene å utpeke følgende mulige satsingsområder i det videre arbeid:

- a. **Nytt næringspolitisk og næringsfaglig utviklingsapparat, herunder økt satsing på reiseliv og generell tilrettelegging for næringsutvikling i alle kommunene.**
Rådmennene mener kommunene bør ha hovedansvaret for offentlig tilrettelegging for næringsutvikling. Det er behov for effektivisering av regional- og distriktpolitiske virkemidler med vekt på desentralisering, lokal forankring av virkemidler og bedre samordning av den offentlige næringspolitikken innenfor felles bo- og arbeidsmarkedsregioner og permanente kommuneblokker. Næringspolitikken bør være forankret i en fast utviklingskompetanse og en felles regional utviklingsplan underlagt politisk styring.
- b. **Distriktsmedisinsk senter for samordning av kommunehelsetjenester og statlige spesialisthelsetjenester, inkl. en forsterket satsing på forebyggende folkehelse.**
Dette satsingsområdet vil være kommunenes viktigste svar på helsepolitiske og helsefaglige utfordringer i regionen. På kort sikt står kommunene overfor en to-delt utfordring, dels samordning av kommunenes kompetanse og lovpålagte tjenester

innenfor kommunehelsetjenesten, dels sikre at innbyggerne får et likeverdig tilbud av statlige spesialisthelsetjenester i regionen. På lang sikt står kommunene overfor store utfordringer når det gjelder forebyggende folkehelsearbeid, som vil kreve oppbygging av en felles fagkompetanse og felles folkehelsepolitikk i regionen. Rådmennene anser et forsterket distriktsmedisinsk senter som et avgjørende virkemiddel for å lykkes med en likeverdig og langsiktig forebyggende helsetjeneste overfor innbyggerne på Sør-Helgeland. Bindal kommune, som på dette området er involvert i samarbeid sørover mot Namdalen, kan velge en annen helsefaglig tilknytning enn de øvrige fire kommunene.

- c. **Ny modell for NAV med større ansvar til kommunene og ny organisasjonsmodell, eventuelt forvaltningsforsøk i samarbeid med NAV Nordland.** Nasjonale og regionale signaler peker klart i retning av at det vil bli etablert færre og større NAV kontorer med utvidet ansvar og frihet sammenlignet med dagens kontorer. Med etablering av regional modell for NAV på Sør-Helgeland ønsker kommunene å være i forkant av denne utviklingen. En helhetlig regional løsning innebærer at de kommunale oppgavene i NAV for flere kommuner etableres som en felles tjeneste under felles faglig- og administrativ leder. Det vil legge til rette for kompetanseheving og styrking av kapasitet og ressurser, samtidig som desentraliserte og brukernære tjenester kan ivaretas i hver enkelt kommune. Løsningen vil innebære at kommunene får en likeartet struktur som statsetaten, noe som vil kunne legge til rette for regional samhandling og jevnbyrdighet i partnerskapet om NAV. Som del av etableringen av en felles tjeneste kan kommunene på Sør-Helgeland søke om pilotstatus for å prøve ut en ordning med større kommunalt ansvar for arbeidsmarkedstiltak og få friere tilgang på statlige økonomiske virkemidler for å føre innbyggerne ut i jobb. Et slikt forsøk vil etter rådmennenes oppfatning bidra til å styrke og integrere Sør-Helgeland som en felles bo-, service- og arbeidsmarkedsregion.
- d. **Felles landbrukskontor med desentralisert organisering.** Landbruket er i dag av stor betydning for sysselsetting og verdiskapning på Sør-Helgeland. Rådmennene ser behov for en kraftsamling i svært sårbare fagmiljøer for å stimulere til en positiv utvikling i landbruket og samtidig sikre en effektiv og kompetent landbruksforvaltning. Utfordringene i regionen tilsier at kommunene bør gå sammen om å utvikle en framtidsrettet landbrukspolitikk og en samordnet plan som kan bidra til styrket verdiskapning og optimisme i landbruksnæringen.
- e. **Felles fagadministrasjon og utviklingsressurs for oppvekstsektoren, eventuelt i form av et pedagogisk utviklingskontor for Sør-Helgeland.** Rådmennene mener det er behov for å utvikle en samlet strategi for å sikre at alle kommunene og alle skolene i regionen har tilgang til nødvendig pedagogisk utviklingskompetanse og støtteressurser. Rådmennene ser det som aktuelt å samordne kommunenes kvalitetssystemer og fagadministrasjoner på det skolefaglige området, inkludert PPT og kompetanseutviklingstiltak (RKK). En eventuell omorganisering bør koples til en felles skolefaglig plattform med offensive mål for læring og utvikling i grunnskolen.
- f. **Utvidet samarbeid om økonomi og IKT, herunder administrative støttefunksjoner som lønn, regnskap, skatt og fakturering.** Rådmennene ser behov for å lage en felles utviklingsplan for IKT-standard i den enkelte kommune og IKT-baserte

tjenester i regionen. Felles oppdaterte IKT-systemer er etter rådmennenes oppfatning en avgjørende forutsetning for nødvendig faglig og politisk samhandling i regionen. Moderne IKT-systemer vil også spille en avgjørende rolle for kommunenes forvaltning og tjenesteyting overfor innbyggerne, inkludert nye kanaler for demokratisk deltakelse. Etter rådmennenes oppfatning ligger det også godt til rette for utvidet og mer formalisert samarbeid om lønn, regnskap, skatt og fakturering, forutsatt at hensynet til fordeling og god lokal oppfølging blir ivaretatt.

- g. **Samordning av plankompetanse og planprosesser i regionen.** Et utvidet og mer forpliktende interkommunalt samarbeid, med flere sektorbaserte planer og felles strategier i regionen, vil stille krav til samordning av plankompetanse og kommuneplanprosessene i regionen. Rådmennene ser behov for å komme tilbake til behovet for planfaglig og planpolitisk samordning i regionen sett i lys av hva som blir resultatet av de pågående samordningsprosesser.

Rådmennene finner grunn til å presisere at alt arbeid som så langt er gjennomført er av foreløpig karakter. Initiativ til konkrete omstillinger og enkeltprosjekter må komme etter samråd og avklaring også med det politiske miljø og det vil bli utarbeidet egne saksframlegg på prioriterte områder. Drøfting med tillitsvalgte og representanter fra fagorganisasjonene må også gjennomføres for å sikre gode prosesser og formell og reell medbestemmelse.

I den videre prosess kan det finnes andre samarbeidsområder som også bør gis prioritet.

8) Nærmere om regionstyrets oppgaver, myndighet og sammensetting

Rådmennene ser det også som naturlig å drøfte regionstyrets oppgaver, myndighet og sammensetting i en egen sak. Som en foreløpig vurdering ser rådmennene for seg følgende:

- 1) Regionstyret erstatter dagens regionråd
- 2) Regionstyrets viktigste rolle bør være å ivareta samfunnsutvikling, overordnet politisk styring og koordinering i regionen. Regionstyret kan tillegges begrenset beslutningsmyndighet for prioritering av samarbeids- og utviklingsoppgaver og forvaltning av felles regionale virkemidler.
- 3) Regionstyret finansieres fra morkommunene og gjennom eksterne tilskudd fra stat og fylkeskommune. Regionstyret vil ha behov for et eget sekretariat, som regionrådet har i dagens regionråd.
- 4) Regionstyret velges av og blant kommunestyrenes medlemmer. Antall representanter kan velges etter innbyggertall eller et likt antall pr. kommune. Mest sannsynlig vil en kombinasjonsmodell være aktuell. Spørsmål om organets størrelse i antall representanter er viktig av hensyn til operativ evne og beslutningsdyktighet. God forankring i alle kommunestyrene og de politiske partiene vil være svært viktig. Spørsmålet om Brønnøy eller omegnskommunene skal ha flertall i regionstyret vil også være viktig. En modell der en kommune har rent flertall vil i utgangspunktet være utfordrende for en samarbeidsmodell der 5 kommuner er likeverdige partnere i samarbeidet.

Etter at dette ble diskutert i arbeidsmøtet med formannskapetene 12.4 foreslår rådmennene

en sammensetning av regionstyret i oppstarten som følger: Brønnøy; 3 representanter, Bindal; 1 representant, Sømna; 1 representant, Vega; 1 representant og Vevelstad; 1 representant.

- 5) Rådmennene ser foreløpig ikke for seg at regionstyret tar form av et samkommunestyre for alle viktige interkommunale ordninger i regionen, etter modell av samkommunene i Nord-Trøndelag (p.t. under nedlegging). Rådmennene ser for seg at utvidet samarbeid om administrasjon og tjenesteyting baseres på vertskommuneprinsippet som i dag, evt. i kombinasjon med bruk av felles folkevalgt nemnd for å sikre politisk styring.
- 6) Blant aktuelle saker som det kan være naturlig at regionstyret har hovedansvaret for kan følgende nevnes:
  - Informasjon, dialog og annet forankringsarbeid internt i regionen
  - Ekstern informasjon og kontakt mot sentral og regional stat, fylkeskommune og andre viktige aktører som fastsetter rammebetingelser for næringsutvikling og øvrig samfunnsutvikling på Sør-Helgeland
  - Utredning og videre konkretisering av definerte satsingsområder, inkludert initiativ til desentralisering av kompetanse, oppgaver og nye virkemidler til regionen
  - Implementering av nye samarbeidsordninger, eventuelle forsøk og piloter
  - Evaluering og omorganisering av eksisterende interkommunale ordninger
  - Rullering av regionalpolitisk strategi og handlingsprogram for Sør-Helgeland, jfr. omtale under i saksframlegget
  - Vurdering av behov for øvrige planprosesser i regionen, herunder f.eks. samordning av kommuneplanens samfunnsdel, ny strategisk næringsplan, kystsoneplan, transportplan, felles folkehelseplan, felles planverk for beredskap etc.
  - Utvikling av et regionalt forum for Sør-Helgeland, et mulig nytt «regionalt verksted» og en ny møteplass for erfaringsoverføring, ideutvikling og innovasjon på Sør-Helgeland

9. Videre arbeid med en eventuell ny kommunemodell

Rådmennene anbefaler at et videre arbeid med en langsiktig kommunemodell tilpasset geografi og utfordringsbilde for Sør-Helgeland vurderes nærmere.

En tilnærming til dette kan være NIVI analyse "Pluss-kommune". Begrunnelser for å ha med et slikt punkt i det felles vedtaket skyldes dels at ingen av kommunene helt kan se bort ifra at Storting og Regjering tar initiativ til kommunesammenslutning på Sør-Helgeland, enten gjennom direkte vedtak eller indirekte gjennom økonomisk «tvang» eller andre former for forskjellsbehandling som kan gjøre det vanskelig å fortsette som egen kommune. Kommunene kan heller ikke se bort fra at den valgte samarbeidsstrategien leder til at kommunene vokser sammen og finner fram til nye måter å samhandle på, som sikrer gode tjenester og et godt lokaldemokrati i alle dagens kommuner.

Begrepet plusskommune er hentet fra NIVI Analyse. En plusskommune har ifølge NIVI følgende kjennetegn:

- Den er en regionkommune bestående av et naturlig regionsenter med omkringliggende kommuner. Den er tilpasset faglig anbefalte kriterier for god kommuneinndeling. Den

inkluderer ufrivillige småkommuner. Dette for å unngå restforvaltning der noen av dagens mindre kommuner blir stående utenfor en helhetlig regional løsning.

- Den er en generalistkommune med samfunnsutvikling som hovedbegrunnelse og er ikke like sterkt begrunnet i den lovpålagte tjenesteproduksjonen til innbyggerne, som skal ytes på en likeverdig måte til alle innbyggere uansett bosted
- Den har et mer helhetlig og formelt oppgaveansvar for samfunnsutvikling enn dagens kommuner. Det gjelder ansvar for regional kultur og planlegging, friluftsliv, naturforvaltning, miljøvern, landbruks- og bygdeutvikling og ikke minst utvidet ansvar for regional- og distriktspolitiske virkemidler av regional og lokal karakter
- En plusskommune har også et mer helhetlig ansvar for tjenesteproduksjon, ut fra mål om å skape mest mulig sammenhengende tjenestekjeder for innbyggerne
- Utvidet oppgaveansvar betyr at plusskommunen representerer et bredere og viktigere lokaldemokrati for innbyggerne. Mål om kommunal tyngde og påvirkningskraft på samfunnsutviklingen prioriteres framfor et sterkt oppdelt og sentralisert forvaltningssystem med tre forvaltningsnivåer.
- Geografiske utfordringer møtes gjennom nye former for lokalstyrer og desentraliserte forvaltningsmodeller for å sikre et godt nærdemokrati og likeverdig tjenesteproduksjon. Deltakelse i lokalpolitikken differensieres og gir større muligheter for engasjement på ulike geografiske nivåer, fra bygdepolitikk til sektorpolitikk eller bred regionalpolitikk i regionkommunen. Lokalstyrer kan baseres på direkte valg i det enkelte lokalsamfunn. Samlet antall folkevalgte kan eventuelt økes i forhold til dagens antall representanter i kommunestyrene.
- Behov for oppgaveløsning i større enheter enn de nye regionkommunene organiseres som en regional samforvaltning med politisk styringsorgan som velges av og blant regionkommunestyrenes medlemmer (sekundærkommuner).

Rådmennene foreslår at det arbeides videre med å beskrive og kartlegge egenskaper ved en plusskommune for Sør-Helgeland. Arbeidet i et eventuelt modellkommuneprosjekt bør legges opp på en konkret måte som gir mest mulig relevant læring om muligheter og begrensninger ved et nytt kommunekonsept for kommunene på Sør-Helgeland. Rådmennene ser det som viktig at erfaringer med kommunesammenslutninger i områder med samme type geografiske utfordringer blir trukket inn i arbeidet.

10. Vurdering av økonomiske konsekvenser

Rådmennene har i flere omganger fått gjennomført økonomiske beregninger av konsekvenser av en kommunesammenslutning sett i forhold til en videreføring av dagens kommuner i regionen. De økonomiske konsekvensene avhenger av hvilke og hvor mange kommuner som slår seg sammen, på hvilket tidspunkt dette skjer og ikke minst av hvilke insentiver Regjeringen og flertallet på Stortinget ønsker å ta i bruk for å stimulere til kommunesammenslutning. De siste beregninger som er gjennomført av Stolp kommunekompetanse viser at en kommunesammenslutning mellom alle fem kommunene som vedtas før fristen den 1.7.2016 ville medføre følgende:

- Den nye kommunen vil motta engangstilskudd og reformstøtte på 55 mill.kr
- Den nye kommunen vil få et inndelingstilskudd som består av alle dagens basistilskudd og regionalpolitiske tilskudd (småkommunetilskudd og Nord-Norgetilskudd) for en periode på 20 år med nedtrapping de siste 5 årene. Inndelingstilskuddet er beregnet til om lag 75 mill.kr pr år i den aktuelle tidsperioden, med nedtrapping de siste fem årene.

Dette er et garantert tilskudd som den nye kommunen vil motta uansett senere endringer i inntektssystemet.

Hvis kommunene slår seg sammen vil det også oppstå andre økonomiske virkninger som følge av eventuelle endringer i kommunale avgifter og eiendomsskatt. Alle kommunene er i samme sone for arbeidsgiveravgift, som dermed ikke vil medføre noen forskjell. Mulighetene for å høste økonomiske stordriftsfordeler er også et relevant tema, særlig innenfor kommunal forvaltning og administrasjon. Erfaringer fra interkommunalt samarbeid kan tyde på at det langsiktige effektiviseringspotensialet i kommunal administrasjon kan ligge i størrelsesorden 10-30 prosent avhengig av oppgaver, organisering, ledelse osv. Rådmennene har ikke gått nærmere inn i disse vurderingene i denne fasen.

I de gjennomførte analysene er det gjort beregninger av mulige forskjeller dersom vedtak om sammenslutning fattes før og etter 1.7.2016. Beregningene tyder på at kommunene på Sør-Helgeland med unntak for Brønnøy kan komme godt ut av forslaget til revidert inntektssystem. Beregningene av mulige forskjeller mellom vedtak fattet før og etter fristen er selvsagt svært følsomme for hva som vil skje med de ulike elementene i inndelingstilskuddet. For Brønnøy er det beregnet et tap på i overkant av 2 mill. kr som følge av den siste avtalen mellom H, Frp og V.

11. Plan for det videre arbeid

Det videre arbeid med kommunereformen kan deles inn i tre faser:

- Kommunal beslutnings- og rapporteringsfase fram til 1.7.2016. Arbeidet med intensjonsavtale for Sør-Helgeland sluttføres og behandles i felles kommunestyremøte 31.5. Felles vedtak og intensjonsavtale oversendes Fylkesmannen i Nordland før 1.7. I samme tidsrom vedtas nytt inntektssystem av Stortinget ved behandlingen av kommuneøkonomiproposisjonen i begynnelsen av juni.
- Regional vurderingsfase i regi av fylkesmannen fram til 1.10.2016, da anbefalt kommunestruktur for Nordland inkludert eventuelle særskilte strategier for kommuner med lange avstander skal oversendes til KMD. I denne fasen vil det være viktig å få etablert det nye regionstyret så snart som mulig og det må sikres en aktiv oppfølging av prioriterte satsingsområder. Nær dialog med fylkesmannen, NAV, øvrig regional stat og fylkeskommunen vil være viktig for å avklare framtidig oppgavefordeling, organisering og tilgang til virkemidler.
- Nasjonal vedtaksfase med avklaring av framtidig kommune- og regionstruktur våren 2017. I denne fasen vil det avgjøres om alle eller noen av kommunene på Sør-Helgeland skal slås sammen til tross for lokal uenighet. Stortinget vil antakelig også avklare muligheten for alternative tilnærminger, herunder hvilken rolle det interkommunale samarbeidet skal spille i det videre reformarbeid.

Rådmennene anbefaler at det startes et arbeid med en samlet utviklingsplan for den videre oppfølging av kommunereformen umiddelbart etter 1.7.2016. Utviklingsplanen kan ha form av en første tilnærming til en samlet rullerende regionalpolitisk strategi og et konkret handlingsprogram for Sør-Helgeland. Det nye regionstyret bør lede det videre arbeid og rådmennene vil om ønskelig fremme forslag til oppnevning og mandat i en egen sak, inkludert forslag til omorganisering av dagens regionråd.

Rådmennene ser for seg at Regionstyret fastlegger hvilke nye samarbeidsordninger som skal utredes med sikte på gjennomføring og implementering. Nye samarbeidsordninger fremmes som egne saksframlegg i tråd med de politiske føringer som blir gitt.

12. FELLES VEDTAK OG FORSLAG TIL INTENSJONSAVTALE.

Rådmennene fremmer forslag til likelydende vedtak på felles kommunestyremøte 31.mai 2016. Rådmennene vedlegger også forslag til intensjonsavtale, som oppsummerer kommunenes enighet og forpliktelser i lys av saksframlegget og det felles kommunestyrevedtaket.

Dok 9

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
20/16	Sømna kommunestyre	30.05.2016

Orientering/Drøfting - kommunereform.

Vedlegg

- 1 Kommunereform på Sør-Helgeland.
- 2 Intensjonsavtale om permanent kommuneblokk, politisk regionstyre og utvidet fellesforvaltning på Sør Helgeland.

Rådmannens innstilling

Saksprotokoll i Sømna kommunestyre - 30.05.2016

Behandling:

Innledning ved ordfører om prosessen så langt og hva som skjer videre til høsten. Det har vært en avventende holdning, usikkerhet knyttet til inntektssystemet. Rådmennene har etter signal fra ordførerne jobbet med en intensjonsavtale.

Kommunestyret drøftet saksframlegg, rådmannens innstilling og intensjonsavtalen.

Ordføreren delte ut et brev fra Arbeiderpartiet i Brønnøy.

Rådmannen redegjorde for arbeidet i rådmannsutvalget.

Dette er et alternativ til sammenslåing, og rådmennene har fulgt opp føringer som er gitt i regionråd/felles formannskapsmøte. Det er lagt inn en rekke forbehold. Det skal jobbes videre med utvikling og samarbeid. For å få gjennomslag er det viktig med en bred oppslutning i felles kommunestyre i morgen. Hvert kommunestyre skal ha egen protokoll.

Vedtak:

Det framkom ingen konklusjon fra møtet, da møtet var tenkt som et arbeidsmøte og forberedelse til møte i Brønnøysund 31.mai.

Saksopplysninger

Før felles kommunestyre i Brønnøysund ønsker ordfører å kalle inn kommunestyre i Sømna for å kunne diskutere utsendt sak 18/16 og forslag til vedtak.

Møtet blir et orientering- og arbeidsmøte.

Som vedlegg til saken ligger utsendt sak 18/16 med vedlegg.

Dok 11

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
71/16	Sømna formannskap	28.06.2016

Rådgivende folkeavstemming i Sømna - Kommunereformen

Rådmannens innstilling

Sømna kommune har vedtatt intensjonsavtale og videre framdrift vedr. kommunereformen. Allikevel ønsker kommunestyret at innbyggernes oppfatning av saken høres.

- 1.Folkeavstemmingen finner sted mandag 26.september 2016.
- 2.Valgstyret tillegges ansvaret for den praktiske gjennomføringen av folkeavstemmingen.
- 3.Stemmestyre som ble valgt til kommunestyrevalget 2015, brukes til folkeavstemmingen.
- 4.Det fastsettes samme regler for stemmerett som til kommunestyrevalg, dog med at nedre grense for stemmerett settes til 16 år (født i 2000)
- 5.Skjæringsdato for manntallsføring settes til 30.juni 2016, dvs at de som er manntallsført i Sømna pr. 30.juni 2016 kan avgi stemme ved folkeavstemmingen.
- 6.Det produseres ikke valgkort til folkeavstemmingen.
- 7.Manntallet legges ut til ettersyn så snart det er tilgjengelig på tilsvarende steder som ved ordinære valg. Kommunehuset, Coop Berg og Sømna folkebibliotek.
- 8.Valgstyret delegeres fullmakt til å bestemme den endelige utformingen på stemmesedler.
- 9.Ordinær forhåndsstemming på rådmannskontoret i perioden 5.september til 23.september. Valgstyret oppnevner stemmemottakere og legger til rette for forhåndsstemmegivning i tråd med valglovens § 8-2 og § 8-5 så langt det er relevant.

10. Det brukes brevstemmegivning i stedet for normal tidligstemming, utenriksstemming og stemmegivning innenriks for de som ikke har mulighet til å avgi ordinær forhåndsstemme eller være tilstede på valgdagen. Brevstemmer mottas fra 5. september til og med valgdagen kl. 21.00. På grunn av manglende legitimasjonskontroll, behandles og telles disse stemmene tilsvarende regler for mottatte stemmer på valgdagen, dvs etter at avkryssingsmanntallene er mottatt fra kretsene.

11. Valgstyret for fullmakt til å fastsette tidspunkt for forhåndsstemmegivning på institusjon og ambulerende stemmegivning (hjemmestemming)

12. Valgstyret fastsetter stemmesteder og tidspunkter for stemmegivning.

13. Bestemmelsene i kapittel 10 i valgloven om godkjenning av stemmesedler, opptelling legges til grunn så langt det er relevant.

14. Valgstyret utarbeider prosedyre for å behandle eventuelle klager på avstemmingen.

15. Det gis fullmakt til valgstyrets leder i samarbeid med valgstyrets sekretær å ta avgjørelser som ikke er av prinsipiell betydning, herunder oppnevning av valgmedarbeidere, annonsering osv.

16. Kostnadene for gjennomføring av rådgivende folkeavstemming belastes kommunestyrets post for reserverte bevilgninger.

Kr. 55.000 reguleres fra 149000 10021 til 120000 10001.

Saksprotokoll i Sømna formannskap - 28.06.2016

Behandling:

Leif Edvardsen la fram følgende forslag som tillegg til pkt. 8. Tekst på stemmeseddel diskuteres i partiene og legges fram til første møte i valgstyret.

Innstillingen med det foreslåtte tillegg ble enstemmig vedtatt.

Møte i valgstyret ble berammet til 16. august.

Vedtak:

1. Folkeavstemmingen finner sted mandag 26. september 2016.

2. Valgstyret tillegges ansvaret for den praktiske gjennomføringen av folkeavstemmingen.

3. Stemmestyre som ble valgt til kommunestyrevalg 2015, brukes til folkeavstemmingen.

4. Det fastsettes samme regler for stemmerett som til kommunestyrevalg, dog med at nedre grense for stemmerett settes til 16 år (født i 2000)

5. Skjæringsdato for manntallsføring settes til 30. juni 2016, dvs at de som er manntallsført i Sømna pr. 30. juni 2016 kan avgi stemme ved folkeavstemmingen.

6. Det produseres ikke valgkort til folkeavstemningen.
7. Manntallet legges ut til ettersyn så snart det er tilgjengelig på tilsvarende steder som ved ordinære valg. Kommunehuset, Coop Berg og Sømna folkebibliotek.
8. Valgstyret delegeres fullmakt til å bestemme den endelige utformingen på stemmesedler. Tekst på stemmeseddel diskuteres i partiene og legges fram til første møte i valgstyret.
9. Ordinær forhåndsstemming på rådmannskontoret i perioden 5. september til 23. september. Valgstyret oppnevner stemmemottakere og legger til rette for forhåndsstemmegivning i tråd med valglovens § 8-2 og § 8-5 så langt det er relevant.
10. Det brukes brevstemmegivning i stedet for normal tidligstemming, utenriksstemming og stemmegivning innenriks for de som ikke har mulighet til å avgi ordinær forhåndsstemme eller være tilstede på valgdagen. Brevstemmer mottas fra 5. september til og med valgdagen kl. 21.00. På grunn av manglende legitimasjonskontroll, behandles og telles disse stemmene tilsvarende regler for mottatte stemmer på valgdagen, dvs etter at avkryssingsmanntallene er mottatt fra kretsene.
11. Valgstyret for fullmakt til å fastsette tidspunkt for forhåndsstemmegivning på institusjon og ambulerende stemmegivning (hjemmestemming)
12. Valgstyret fastsetter stemmesteder og tidspunkter for stemmegivning.
13. Bestemmelsene i kapittel 10 i valgloven om godkjenning av stemmesedler, opptelling legges til grunn så langt det er relevant.
14. Valgstyret utarbeider prosedyre for å behandle eventuelle klager på avstemningen.
15. Det gis fullmakt til valgstyrets leder i samarbeid med valgstyrets sekretær å ta avgjørelser som ikke er av prinsipiell betydning, herunder oppnevning av valgmedarbeidere, annonsering osv.
16. Kostnadene for gjennomføring av rådgivende folkeavstemming belastes kommunestyrets post for reserverte bevilgninger.
Kr. 55.000 reguleres fra 149000 10021 til 120000 10001.

Bakgrunn for saken.

Kommunestyret ba i møte 16. juni om at det skulle holdes en rådgivende folkeavstemming i Sømna, høsten 2016.

Saksopplysninger.

Det har foregått et arbeid på Sør Helgeland vedr. kommunereformen.

Formannskapet har fått løpende orienteringer og 17. desember 2015 var det felles møte med øvrige kommunestyre på Sør Helgeland i Brønnøysund. Sømna behandlet saken og fattet

vedtak i sak 130/15 –Felles erklæring om det videre arbeidet med kommunereformen Sør Helgeland.

16.mars ga ordfører og rådmann en orientering til formannskapet om arbeidet med kommunereformen i

12.april var det et felles møte med alle formannskapene på Sør Helgeland. Formannskapet fattet vedtak i sak 29/16.

30.mai ble saken drøftet i kommunestyret i Sømna og 31.mai var det et felles møte med kommunestyrene på Sør Helgeland. Sømna kommune vedtok der intensjonsavtalen i sak 18/16.

Vedtak om videre framdrift ble fattet i kommunestyremøte 16.juni i sak 48/16.

Kommunestyret i Sømna har fattet sitt vedtak i sak om kommunereformen og sagt nei til sammenslåing. Det er vedtatt en intensjonsavtale om samarbeid med øvrige kommuner på Sør Helgeland.

Kommunestyret ønsker likevel at folkets mening skal komme fram og at resultatet fra en folkeavstemming legges ved kommunens vedtak til Fylkesmannen. Dette må ettersendes da en har frist til 1.august med å oversende kommunens vedtak.

Gjennomføring av lokale rådgivende folkeavstemminger er innarbeidet praksis i det norske lokaldemokratiet, selv om slike folkeavstemminger ikke er lovregulerte. For å synliggjøre denne muligheten er det etablert en prinsippbestemmelse for lokale folkeavstemminger i kommuneloven § 39 b. Lovhjemmelen er generell, slik at den ikke skal oppfattes som begrensende for kommunene.

Kommunelovens § 39 b. Lokale folkeavstemminger sier:

1.Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokale folkeavstemminger.

2.Kommunene og fylkeskommunene plikter å rapportere de opplysninger som departementet finner er nødvendig for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemminger.

Valgloven har ingen bestemmelser som regulerer gjennomføringen av lokale folkeavstemminger. Valgmyndighetene i den enkelte kommune er selv ansvarlig for gjennomføringen. Det kan være naturlig å ta utgangspunkt i valglovens bestemmelser og gjøre disse gjeldende så langt de passer.

Kommunestyret må selv fastsette regelverket for en folkeavstemming etter kommuneloven § 39.b, herunder regler for hvem som har stemmerett og adgangen til å klage. Det vil være naturlig å legge til grunn prinsippene valglovgivningen er basert på, både nasjonalt og internasjonalt. Venezia-kommisjonen vedtok i mars 2007 «Code of good practice on referendums» Disse er basert på internasjonale prinsipper for valggjennomføringen og gjelder ved valg både på nasjonalt og lokalt nivå. Dette innebærer blant annet at kommunen bør sikre at prinsippet for allmenn stemmerett og hemmelig stemmegivning etterleves også ved folkeavstemminger, slik kravet er ved ordinære politiske valg.

Det er etter kommunelovens § 39 b rapporteringsplikt for kommunene som gjennomfører lokale folkeavstemminger. Statistisk sentralbyrå står for innsamling av data. Det skjer i forbindelse med den årlige KOSTRA-rapporteringen.

Hvis man legger til grunn valglovens bestemmelser bør følgende spørsmål avgjøres av kommunestyret:

- At det skal være folkeavstemming (besluttet 16.juni 2016)
- Spørsmål det skal stemmes over
- Valgdag

- Valgstyre
- Stemmerett
- Forhåndsstemmegivning
- Brevstemming
- Valgets gyldighet

Følgende spørsmål kan kommunestyret velge å delegere:

- Manntall
- Stemmesedler
- Stemmestyrer og valgfunksjonærer
- Prøving av stemmegivning og stemmesedler, opptelling, protokoller mv.
- Klage

Vurdering

Kommunen har fattet sitt vedtak i saken som skal oversendes til Fylkesmannen innen 1.august 2016. Folkeavstemming i Sømna vil bli avholdt etter at kommunens vedtak er oversendt.

Valgdag.

Man er allerede langt ute i juni måned og det er snart ferietid. Bestilling av manntall krever sannsynligvis minst 3-4 ukers behandlingstid. En folkeavstemming i Sømna vil trolig ikke kunne avvikles før i september. Mandag er den tradisjonelle valgdagen i Norge. En mulig valgdag er mandag 26.september.

Valgstyre

Etter valgloven skal det være et valgstyre i hver kommune, som skal stå for den praktiske gjennomføringen av valg til storting, fylkesting og kommunestyre. Sømna har valgt et valgstyre og en foreslår at valgstyre for ansvaret for å gjennomføre folkeavstemmingen.

Stemmerett

Valgloven opererer med to sett av kriterier for å ha stemmerett som gjelder forholdsvis stortingsvalg og valg til kommunestyre/fylkesting. Ved stortingsvalg har norske statsborgere som vil ha fylt 18 år innen utgangen av valgåret, ikke har mistet stemmeretten etter Grunnloven §53 og som er, eller har vært folkeregisterført som bosatt i Norge, stemmerett.

Ved valg til kommunestyre og fylkesting har i tillegg personer som ikke er norske statsborgere, men for øvrig fyller vilkårene, stemmerett dersom de har stått innført i folkeregisteret som bosatt i Norge de tre siste årene før valgdagen eller er statsborger i et annet nordisk land og er blitt folkeregisterført i Norge senest 30.juni i valgåret. For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet.

Det foreslås å legge kriteriene for stemmerett til kommunestyre/fylkesting til grunn for hvem som skal ha stemmerett ved folkeavstemmingen. Samtidig er det viktig å engasjere ungdommer i spørsmålet om kommunesammenslåing, og poenget med at det er «ungdommen som er framtida og som skal leve i kommunestrukturen» må i denne saken vurderes som høyst relevant. Det er derfor vurdert som naturlig å foreslå at det gis stemmerett til de som i løpet av valgåret fyller 16 år(født i 2000). Flere kommuner har vedtatt dette når de har avholdt folkeavstemming, mens andre har valgt å holde på 18 års grensen. Saken burde vært diskutert i ungdomsrådet, men er usikker på om man rekker dette da manntallet må bestilles ganske snart.

Noe av hensikten med å la 16 åringer stemme vil være at det kan vitalisere samfunnsfagundervisningen i skole og øke interessen for politisk arbeid.

Skjæringsdato for nordiske statsborgere settes til 30.juni. Samme dato brukes som skjæringsdato for manntallsføring. Det vil si at for å ha stemmerett ved folkeavstemmingen i Sømna må velgeren være registrert bosatt den 30.juni.

Manntall

Det er skatteetaten som er folkeregistermyndighet i Norge og som har de opplysninger som er nødvendige for å lage et manntall (oversikt over stemmeberettigede personer pr en gitt dato) Dette har vi tidligere fått (ved ordinære valg) gjennom det sentrale elektroniske valgsystemet (EVA) som alle kommuner har tilgang til, men dette systemet er ikke tilgjengelig ved gjennomføring av folkeavstemminger. Manntallet må derfor bestilles fra Skattedirektoratet direkte fra kommunen. Det vil fortsatt være mulig å følge valglovens bestemmelser når det gjelder utlegging av manntallet til offentlig ettersyn og det tilrås at manntallet legges ut til offentlig ettersyn på kommunehuset. Det vil ikke være mulig å produsere og sende ut valgkort.

Krav om retting, innføring av stemmeberettigede bosatt i utlandet og underretning om endringer i manntallet skal skje i tråd med valglovens §§ 2-7 og 2-8 og behandles i valgstyret.

Bestilling av manntall skjer ved skrift søknad til Skatt Nord med opplysninger om hvilke opplysninger vi skal ha. Det må påregnes 3-4 ukers behandlingstid. Bestillingen må være:

- Uttrekk av stemmeberettigede
- Utleggingsmanntall i pdf-format
- Avkryssingsmanntall kretsvis.

Stemmesedler

Stemmesedler ved folkeavstemminger kan utformes på to måter.

- 1.En stemmeseddel der det krysses av for enten JA eller NEI eller Blank.
- 2.En stemmeseddel med JA, en stemmeseddel med NEI og en stemmeseddel med Blank.

Fordelen med alternativ 1 er at man trenger færre stemmesedler (en pr. stemmeberettiget innbygger i stedet for en av hver). Dette er en billigere og mer praktisk løsning. Den endelige utformingen av stemmesedlene og om de skal utformes i henhold til pkt 1 eller 2 og tilpasset rette spørsmål, delegeres til valgstyret.

Det må komme klart fram hva det stemmes over.

Forhåndsstemmegivning.

Kapittel 8 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om forhåndsstemmegivningen ved ordinære valg. Dette omfatter blant annet perioden for forhåndsstemmegivning, hvem som kan motta forhåndsstemmer, på hvilke steder det kan mottas forhåndsstemmer og framgangsmåten ved stemmegivning. Det anses å være hensiktsmessig å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Den viktigste forskjellen mellom forhåndsstemmegivning ved ordinære valg og folkeavstemming er at man ved ordinære valg har en lovbestemt periode for forhåndsstemmegivning og at det er valglokaler tilgjengelig i hele landet. For folkeavstemminger må kommunestyret beslutte om det skal være anledning til å stemme på forhånd og når eventuell forhåndsstemming skal starte og slutte, og det er selvfølgelig ikke valglokaler i andre steder enn i vår kommune.

Ved ordinære valg åpner forhåndsstemmegivningen 10.august, dvs. ca en måned for valgdagen og slutter fredag før valgdagen. Dette tilsier en oppstart rundt 29.august dersom valgdagen i Sømna blir 26.september. Når en ser på hvordan andre kommuner har praktisert dette, så varierer det en del. Men mange kommuner har hatt kortere forhåndsstemmeperiode. Det foreslås at forhåndsstemmeperioden i Sømna starter 5.september. Det er viktig at grunnlaget for folkeavstemmingen er godt kjent før avstemmingen tar til. Det bør informeres godt ut til kommunens innbyggere.

Det bør også legges til rette for forhåndsstemming på institusjoner og trygdeboliger i tilknytning til disse, samt hjemmestemming.

Brevstemming

Valglovens § 8-2 åpner for at velgere som oppholder seg i utlandet og som ikke har mulighet til å oppsøke en stemmemottaker kan avgi stemme pr. post. Andre kommuner som har avholdt folkeavstemming utenom ordinært valg, har åpnet for bruk av poststemme for velgere som oppholder seg i utlandet eller andre deler av landet, og som ikke har anledning til å «komme hjem» i løpet av den perioden forhåndsstemmegivningen pågår. Det anbefales å åpne for brevstemming, og la valgstyret utarbeide nødvendige prosedyrer for dette.

Stemmegivning på valgdagen

Kapittel 9 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om stemmegivning på valgdagen ved ordinære valg. Dette omfatter blant annet tid og sted for stemmegivning, organisering og prosedyrer for stemmegivning. Det anses å være hensiktsmessig å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Det tilrås å bruke de stemmekretsene som ble brukt under kommunestyrevalget 2015, det vil si: Sund, Vik og Berg.

Prøving av stemmegivning og stemmesedler, opptelling, protokollering mv.

Kapittel 10 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om godkjenning av stemmesedler, opptelling og protokollering. Det anbefales å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Klage

Ved ordinære valg har alle som har stemmerett klagerett. Klagen skal være skriftlig til valgstyret og fremsettes senest 7 dager etter valgdagen. Departementet er øverste klageinstans. Det bør gis klageadgang også ved folkeavstemming. Om det er nødvendig med en øverste klageinstans, av troverdighetshensyn, bør sjekkes ut med Fylkesmannen.

Prøving av valgets gyldighet.

Ved ordinære valg skal det nyvalgte kommunestyret treffe vedtak om at kommunestyrevalget er gyldig. Kommunestyret skal kjenne valget ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette.

Departementet vil i så fall påby omvalg.

Ettersom det her er snakk om en rådgivende folkeavstemming der selve vedtaket i saken som høres gjøres av kommunestyret, anses det som unødvendig å etablere egen prosedyre for å prøve valgets gyldighet.

Økonomi

Kommunevalget 2015 kostet kommunen ca. 120 000,-. Utgiften til en folkeavstemming vil ikke bli like stor.

Men mange av de samme utgiftene vil kommune.

Utgifter Manntall

ca. kr. 8.000

Stemmesedler(lage selv på 160 g papir)	ca. kr. 2.000
Annonsering	ca. kr. 14.000
Godtgjørelse folkevalgte, tapt arb.fortj.	ca. kr. 20.000
Overtid ansatte	ca. kr. 6.000
Beverting	ca. kr. 4.000
Totalt	ca. kr. 54.000

Dok. 6

15/2/15

Utrekning av alternative kommunestrukturmodeller på Sør-Helgeland

Presentasjon informasjonsmøte 13. april 2015

Bent Aslak Brandtzæg
Telemarksforsking

Om Telemarksforskning

---

33 medarbeidere

Fem fagområder

Kommunalforskning – med spisskompetanse innen kommunestruktur, interkommunalt samarbeid, organisering og økonomisk styring av kommunesektoren

Regional utvikling, entreprenørskap og innovasjon – med spisskompetanse innen offentlig virkemiddelapparat, næringsanalyser, entreprenørskap og innovasjon

Helse- og velferdsforskning – med spisskompetanse innen organisering og tilrettelegging av offentlige tilbud til utsatte brukergrupper

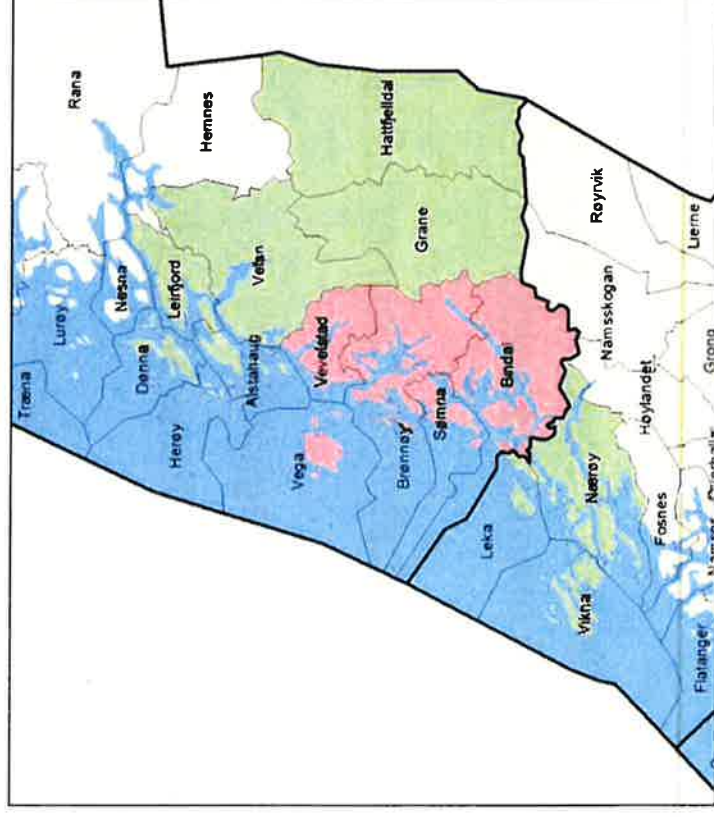
Senter for natur- og kulturbasert nyskaping – med spisskompetanse innen kulturøkonomiske steds- og bygdeutviklingsstrategier

Kulturforskning – med spisskompetanse innen kulturpolitikk og kulturøkonomi

Mange utredninger knyttet til kommunestruktur og interkommunalt samarbeid

Hva skal vi si noen om?

- Om utredningsarbeidet
- Status i arbeidet
- Foreløpige resultater knyttet til økonomi og samfunnsutvikling
- Betydningen av stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner
- Opplegg for videre arbeid

Bakgrunn

Kommunene på Sør-Helgeland (Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad) har vedtatt å utrede alternative kommunestrukturmodeller i regionen

Det har også vært ønskelig at utredningen omfatter kommuner både sør og nord for Sør-Helgeland:

Leka, Nærøy og Vikna som tilhører Ytre Namdal regionråd.

Herøy, Alstahaug, Dønna, Leirfjord og Vefsn som tilhører Helgeland regionråd.

Grane og Hattfjelldal som tilhører Indre Helgeland regionråd

Utredningen omfatter totalt 15 kommuner

Utredningsalternativer

Alternativ 1		Alternativ 2		Alternativ 3		Alternativ 4		Alternativ 5	
Sør-Helgeland		Bindal mot sør		Mot Hald		Sør-Helgeland, Hald og Vefsn, Grane og Hartfellidal		Bindal, Sømna og Brønnøy mot Sør	
Bindal	1 503	Bindal	1 503	Sømna	2 047	Bindal	1 503	Bindal	1 503
Sømna	2 047	Vikna	4 321	Brønnøy	7 897	Sømna	2 047	Sømna	2 047
Brønnøy	7 897	Nærøy	5 064	Vega	1 223	Brønnøy	7 897	Brønnøy	7 897
Vega	1 223	Leka	556	Vevelstad	495	Vega	1 223	Vikna	4 321
Vevelstad	495			Herøy	1 733	Vevelstad	495	Nærøy	5 064
				Alstahaug	7 394	Herøy	1 733	Leka	556
				Leirfjord	2 188	Alstahaug	7 394		
				Vefsn	13 286	Leirfjord	2 188		
				Dønna	1 420	Vefsn	13 286		
						Grane	1 465		
						Hartfellidal	1 500		
						Dønna	1 420		
Sum	13 165	Sum	11 444	Sum	37 683	Sum	42 151	Sum	21 388

Formål

Utredete er økonomiske og tjenestemessige konsekvenser av de ulike kommunestrukturmodellene

Se på befolknings- og næringsutvikling for å vurdere hvilke strukturalternativer som er mest realistiske

Vurdere fordeler og ulemper med kommunesammenslåing versus dagens interkommunale samarbeid

Beskrive prosess og saksgang fram til sak om vedtak om kommunestruktur blir lagt frem til behandling i kommunestyrene

Samfunnsmessige endringer med betydning for kommunestrukturen

Store endringer knyttet til:

- Befolkningsmengde, arbeidsmarked og bosettingsmønster
- Regional integrasjon og pendling
- Kommunale oppgaver

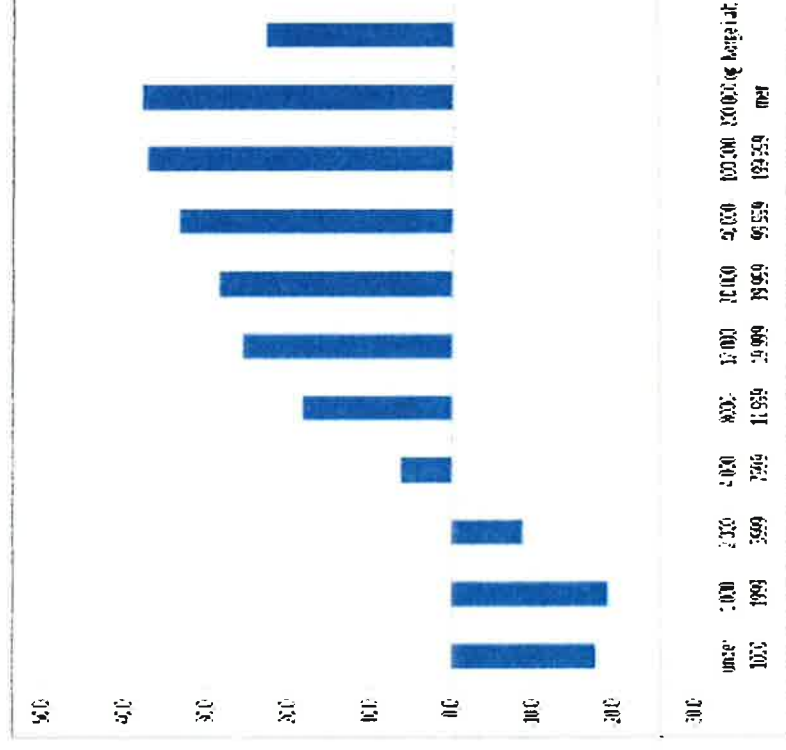
Drivkrefter

- Globalisering, utdanning, teknologi, infrastruktur og framveksten av kunnskapsøkonomien

Utviklingen har ført til kommunestrukturen i stadig større grad har blitt mindre i samsvar med de oppgaver kommunene skal løse

Det er lite som taler for at utfordringene knyttet til dette vil avta i årene som kommer

Prosentvis endring i befolkningen etter kommunestørrelse fra 1985 til 2013

Framtidens kommunestruktur

- Nasjonalt prosjekt i regi av KR D og KS fra 2003 – 2005.
- Resulterte i 40 kommuner som søkte om utredningsmidler i 2005 – ingen av utredningene resulterte i sammenslåing.
- Kommunene skulle vurdere kommunestruktur ut fra mål om:
  - utvikle funksjonelle og levedyktige lokalsamfunn
  - yte gode og effektive tjenester til innbyggerne
  - gi innbyggerne gode muligheter for demokratisk deltakelse
  - sikre innbyggernes rettssikkerhet

Andel kommuner

Gjeldende kommunestruktur er tilfredsstillende	25 %
Ønsker forpliktende samarbeidsløsninger	53 %
Utrede sammenslåing	21 %

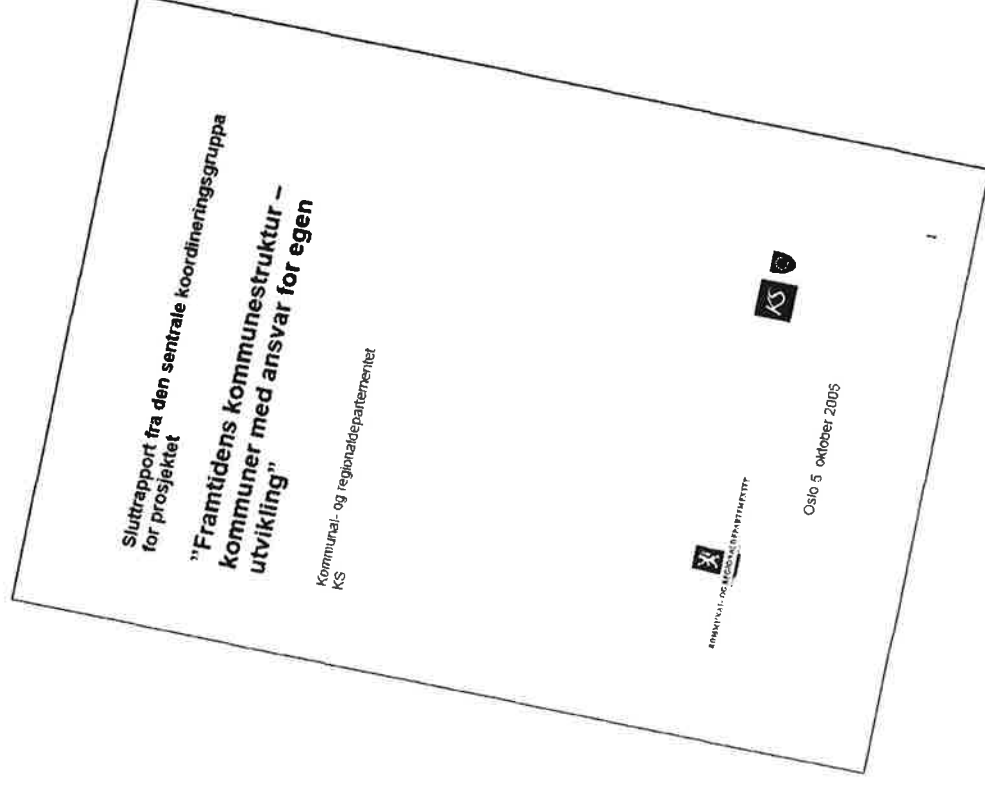
Framtidens kommunestruktur

Konklusjoner fra KS og KRD
sin koordineringsgruppe:

Med dagen kommunestruktur
er generalistkommune-
prinsippet i fare

Det er begrenset hvor
omfattende en interkommunalt
samarbeid kan være

Frivillighetslinja krever sterke
insentiver dersom endring i
kommunestrukturen er
ønskelig

Interkommunalt samarbeid

Utfordringer for folkevalgt styring og kontroll

Indirekte styring

Mange styringslinjer

Tiltakende lokal fragmentering

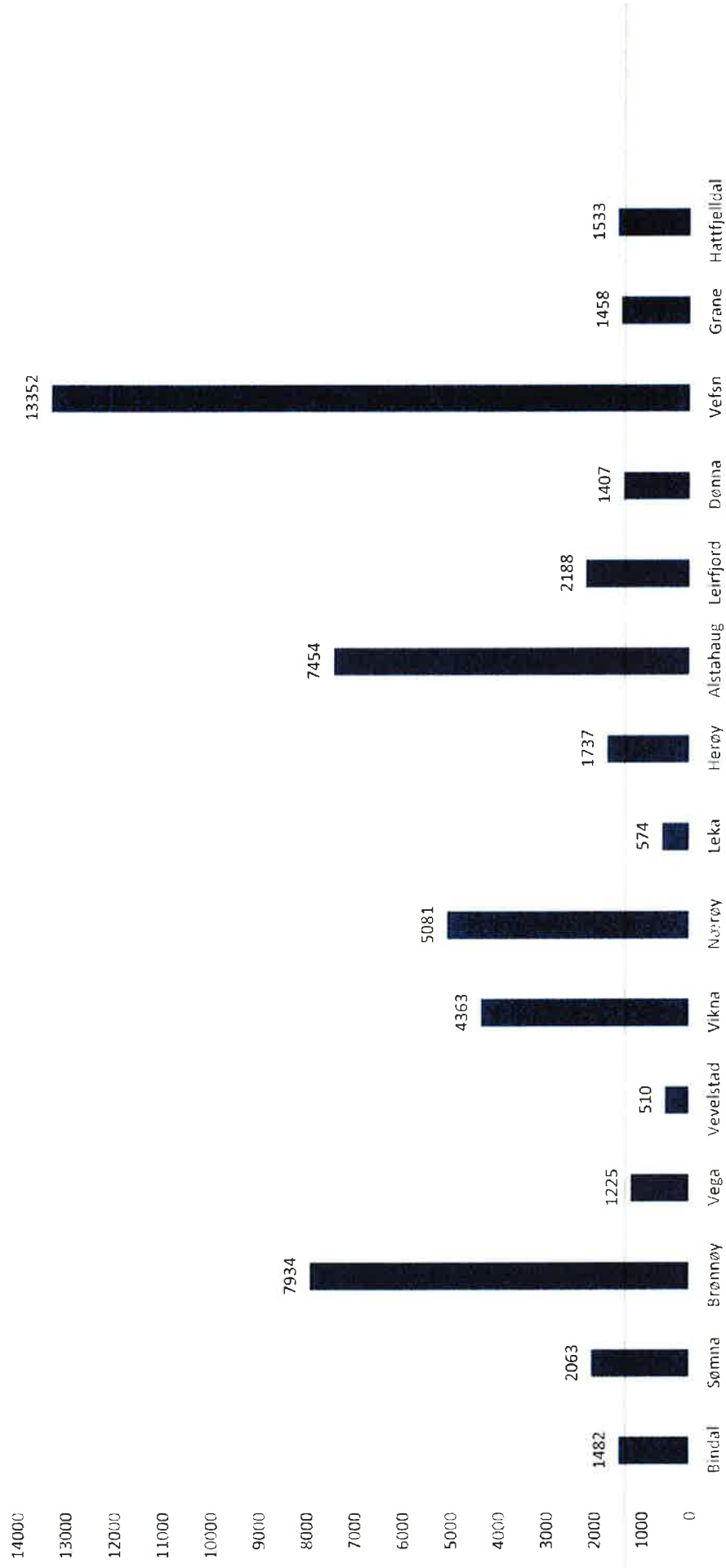
Komplekse ansvarsforhold

Styring, oppfølging og koordinering er krevende

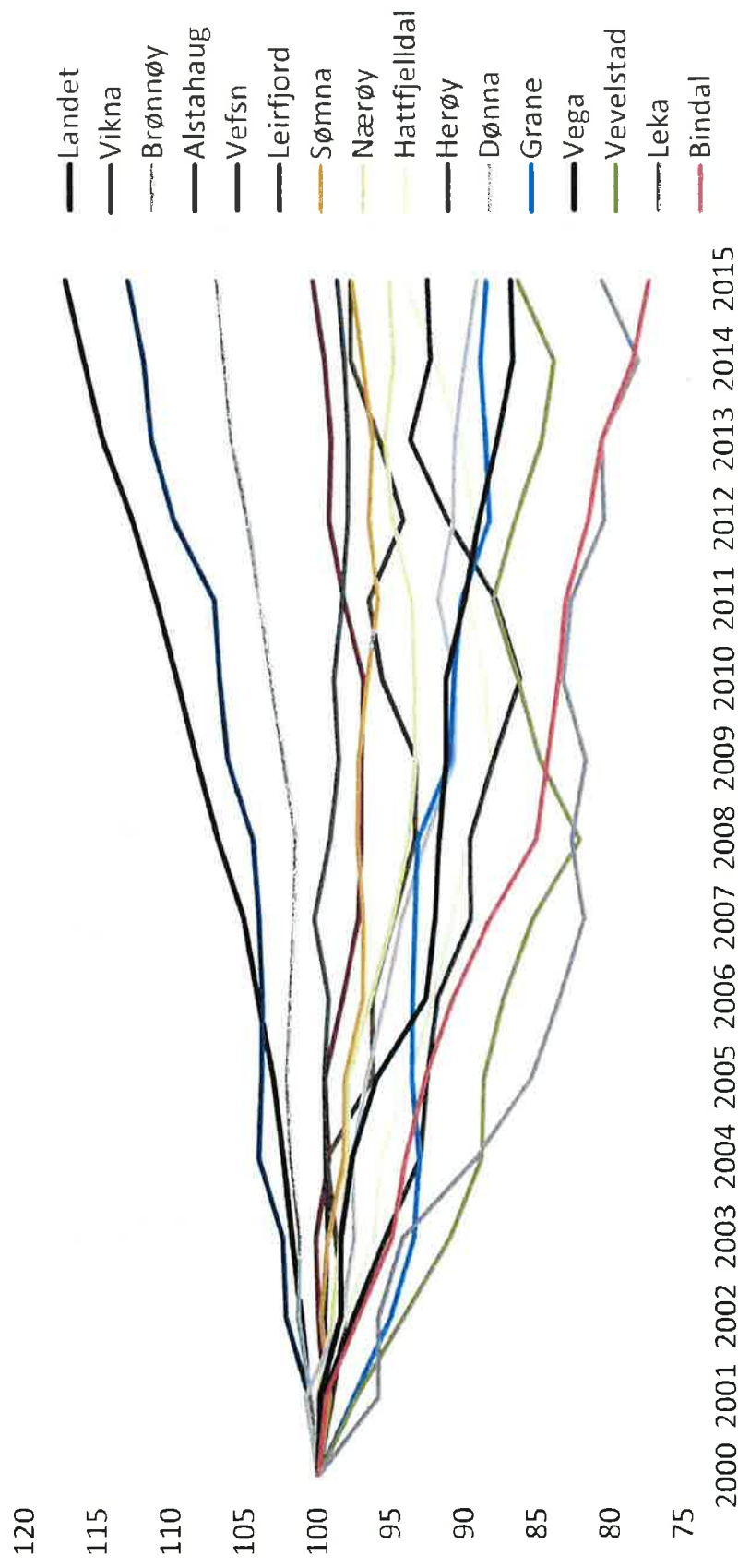
Hindrer «prioriteringseffektivitet»

Utfordringer for samordning av ulik kompetanse rundt brukerne

Befolkning i kommunene. 1.1.2015

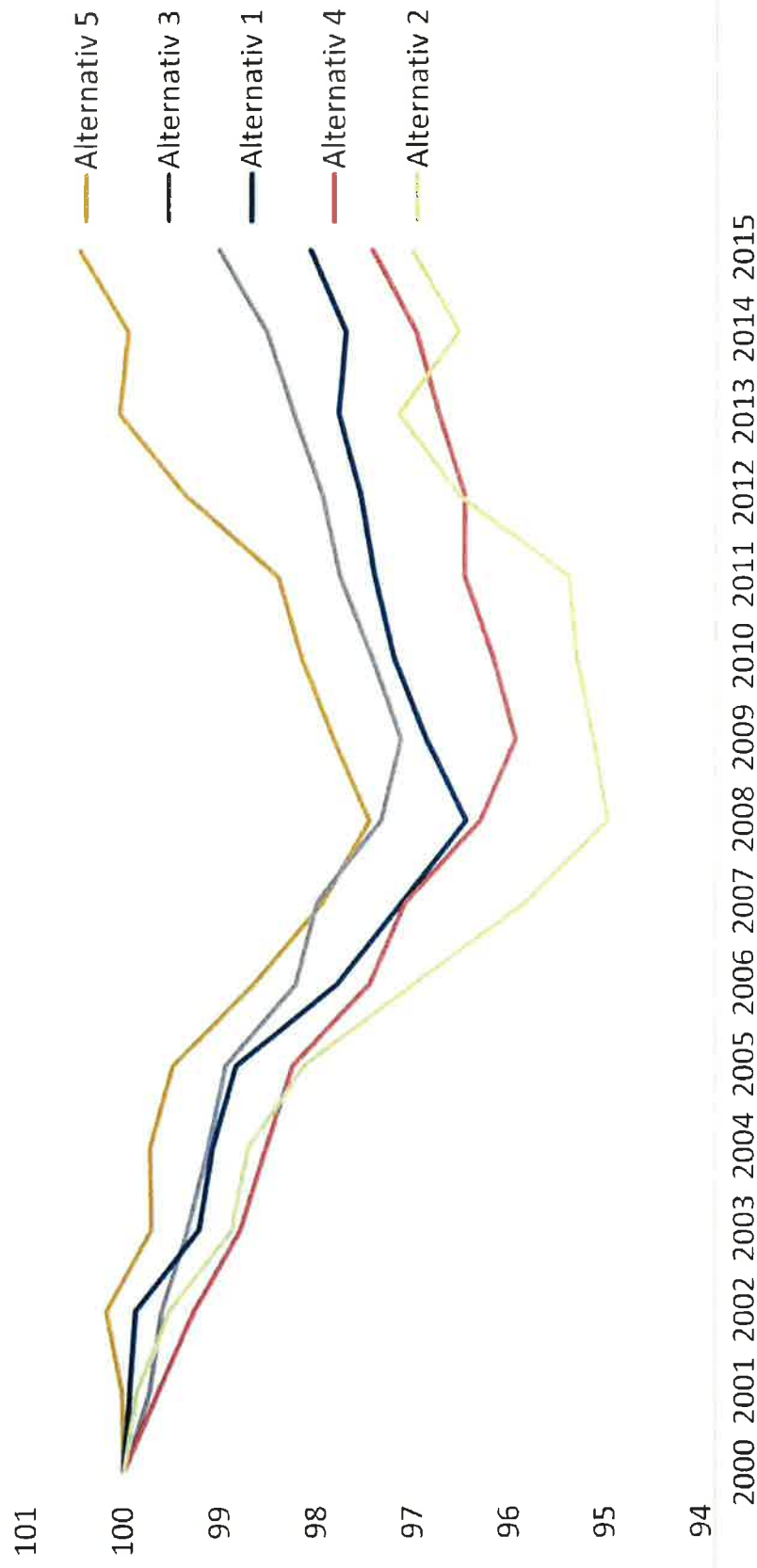

Prosentvis endring av folketallet i kommunene fra 2000-2015

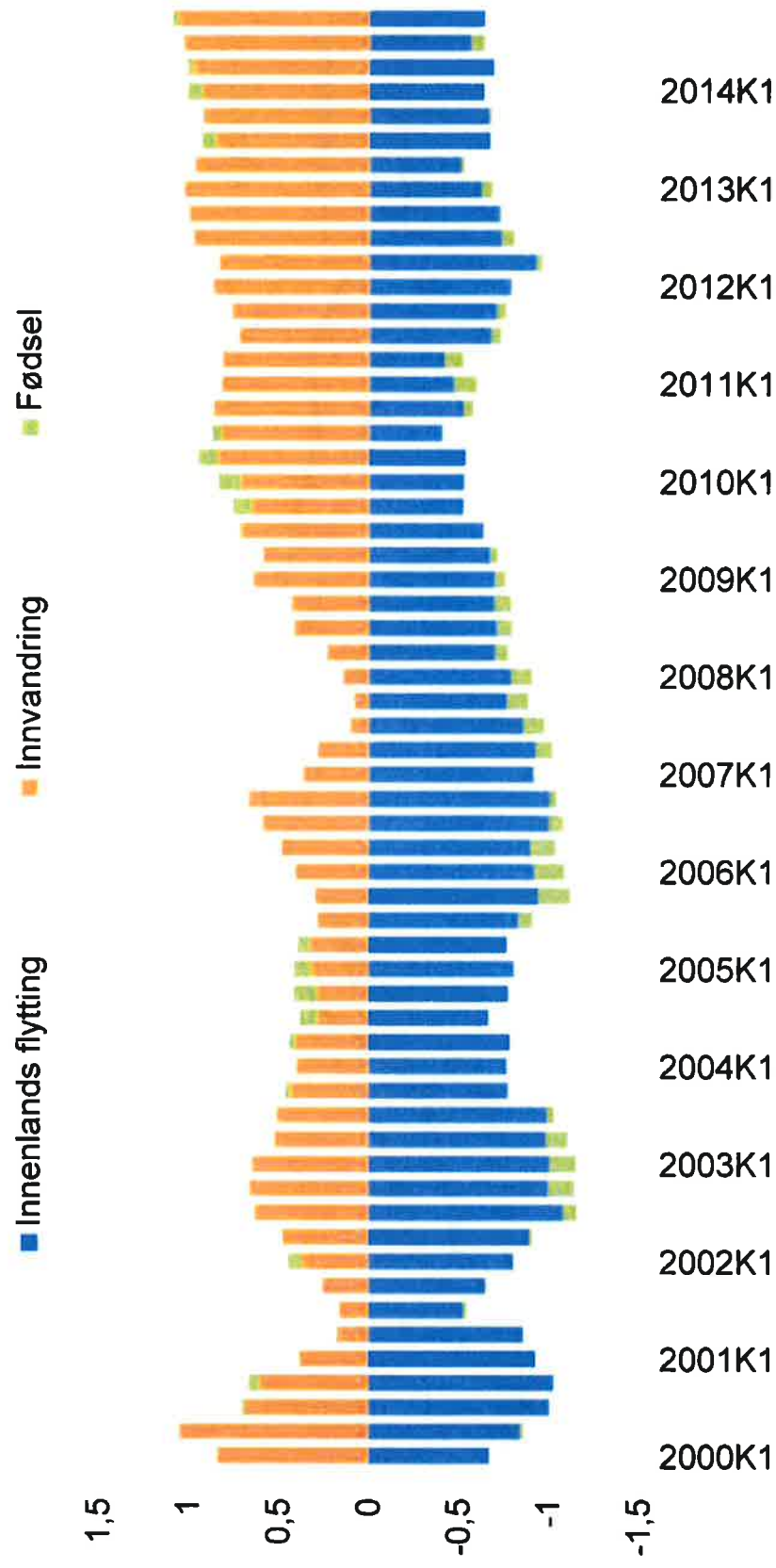

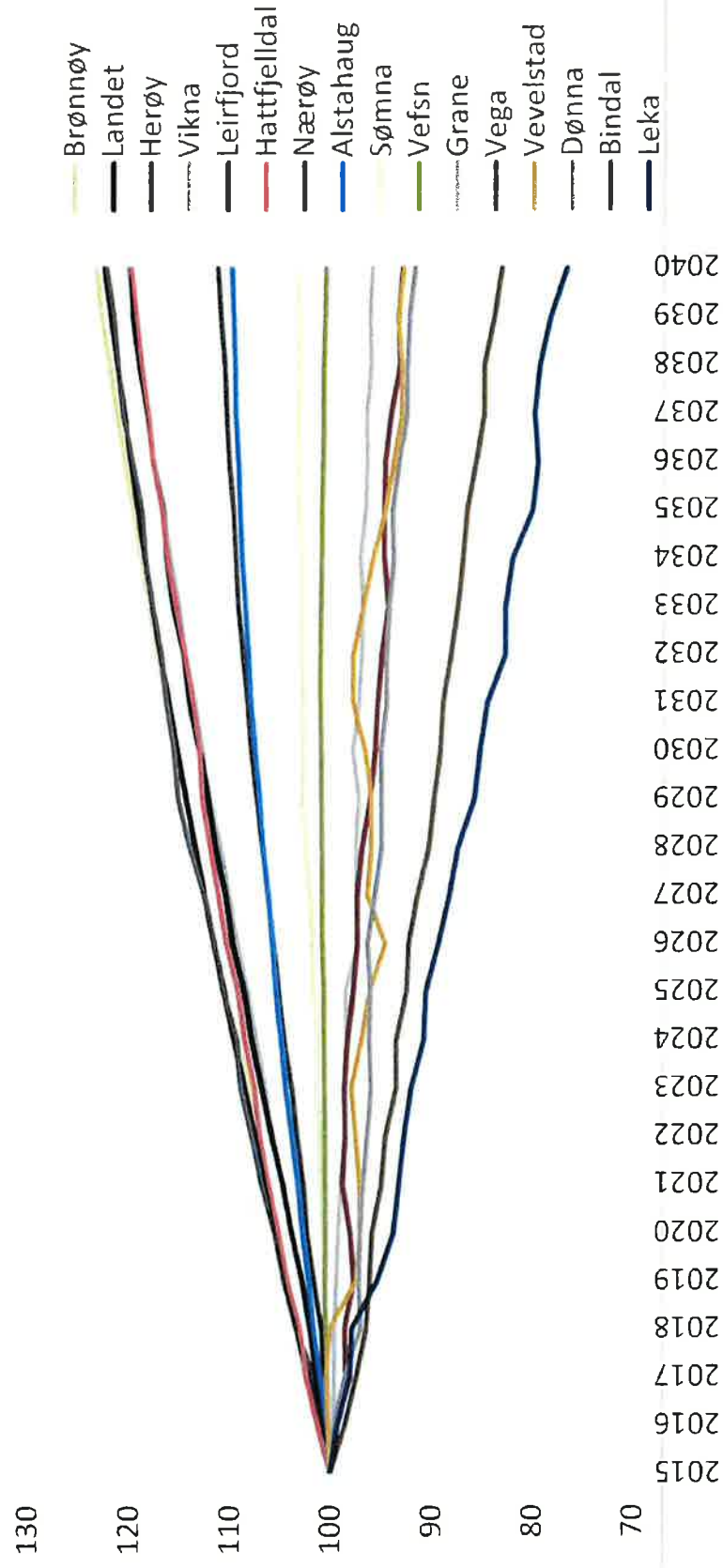
Prosentvis endring i folketallet for ulike sammenslåingsalternativer fra 2000 til 2015

Befolkningsutvikling for alternativ 4 dekomponert på netto innvandring, innenlands flytting og fødselsbalanse.

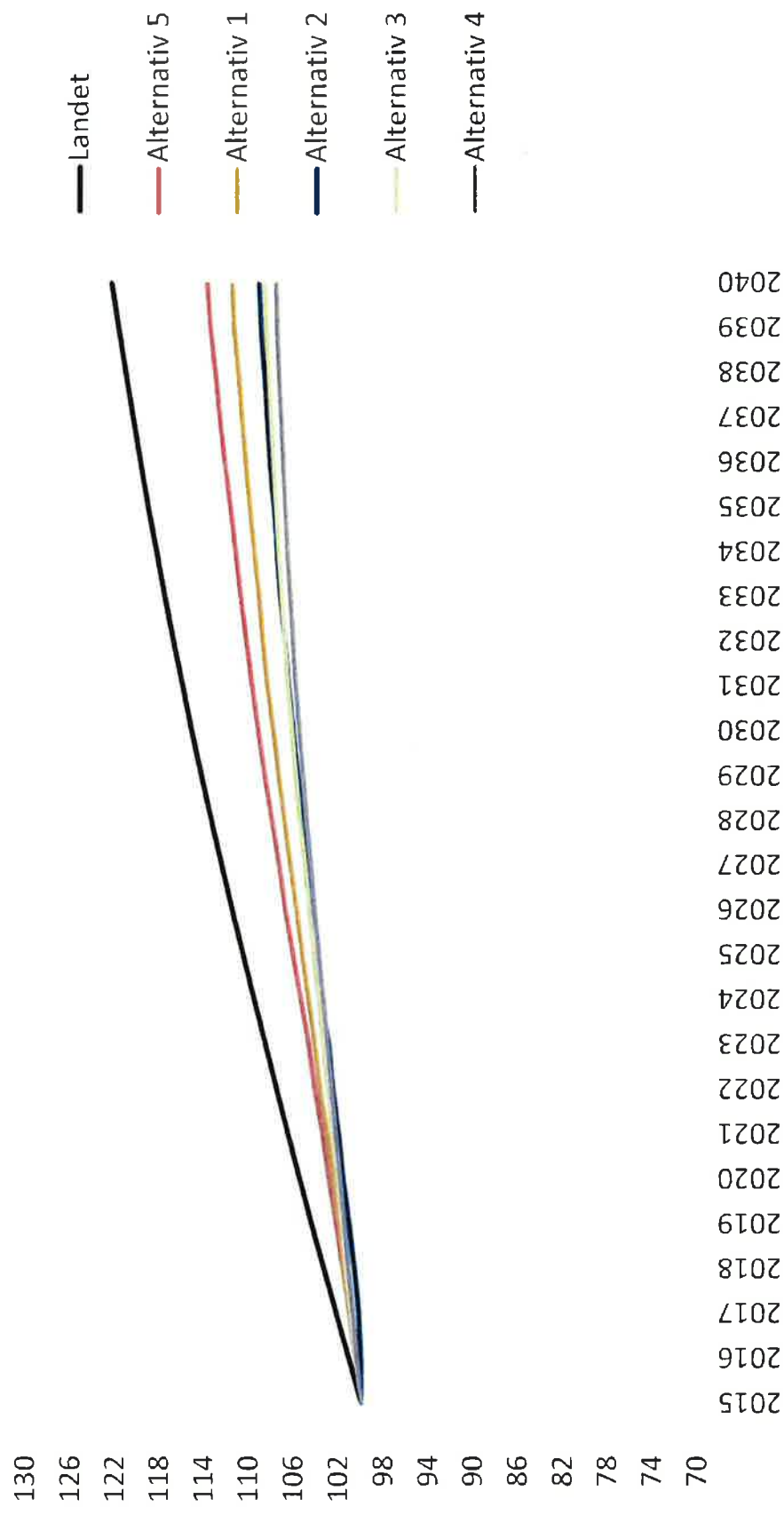

Befolningsframskrivinger for kommunene. Alternativ MMMM. Data fra SSB

Befolkningsframskrivinger for sammenslåingsalternativene.

Alternativ MMMM. Data fra SSB

Næringsutvikling. Arbeidsplasser

	Fylke	Kommune	Privat	Stat	Sum
Vikna	96	519	1854	45	2514
Nærøy		568	1296	76	1940
Leka		88	164	9	261
Bindal	3	255	242	8	508
Sømna	12	272	559	12	855
Brønnøy	127	914	2170	632	3843
Vega	1	184	289	11	485
Vevelstad		88	111	3	202
Herøy	2	194	630	11	837
Alstahaug	129	803	2466	678	4076
Leirfjord	5	287	363	37	692
Vefsn	288	1505	4311	720	6824
Grane	1	193	291	21	506
Hattfjellidal	2	251	352	17	622
Dønna		185	318	6	509

Prosentvis endring av private arbeidsplasser fra 2004

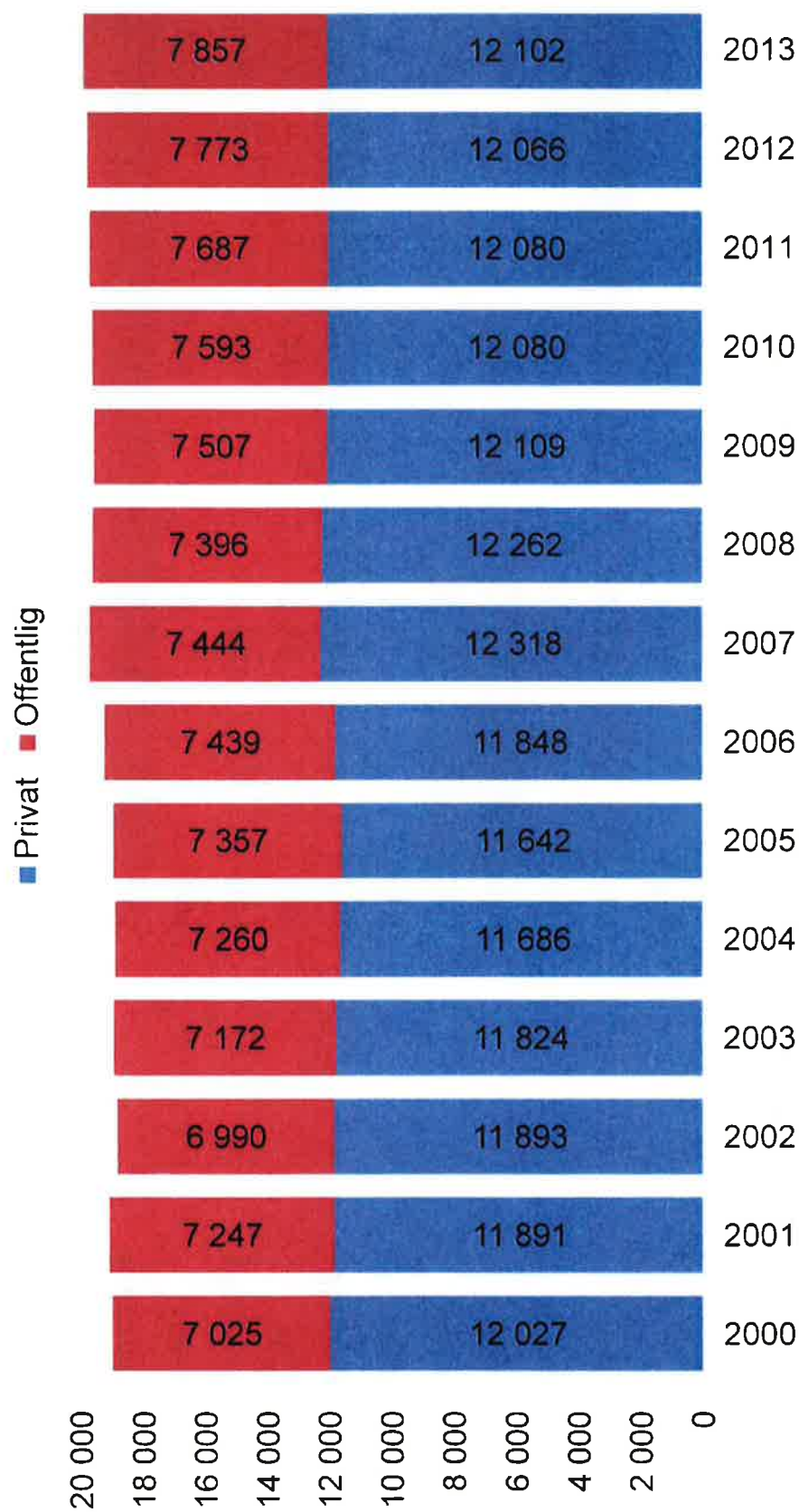
	2004	2007	2010	2013
1750 Vikna	100	108,2	122,8	116,5
1751 Nærøy	100	107,8	95,3	96,7
1755 Leka	100	115,6	125,2	111,6
1811 Bindal	100	92,0	75,2	62,5
1812 Sømna	100	109,0	106,2	104,7
1813 Brønnøy	100	110,1	110,1	110,1
1815 Vega	100	105,9	106,6	106,3
1816 Vevelstad	100	85,7	91,3	88,1
1818 Herøy	100	98,7	106,3	114,1
1820 Alstahaug	100	107,2	108,3	117,5
1822 Leirfjord	100	117,4	114,1	93,1
1824 Vefsn	100	102,2	98,6	99,2
1825 Grane	100	116,1	100,0	95,7
1826 Hattfjellidal	100	122,5	119,4	100,3
1827 Dønna	100	94,4	93,8	89,6

Prosentvis endring av offentlige arbeidsplasser fra 2004

	2004	2007	2010	2013
1750 Vikna	100	89,8	93,3	115,8
1751 Nærøy	100	91,0	102,7	107,0
1755 Leka	100	74,5	89,2	95,1
1811 Bindal	100	87,3	88,0	89,0
1812 Sømna	100	99,0	93,2	95,8
1813 Brønnøy	100	103,9	107,9	115,6
1815 Vega	100	98,2	94,7	86,3
1816 Vevelstad	100	102,3	96,6	104,6
1818 Herøy	100	97,9	90,6	88,5
1820 Alstahaug	100	108,4	111,1	111,1
1822 Leirfjord	100	87,9	84,1	102,5
1824 Vefsn	100	103,6	109,3	113,3
1825 Grane	100	105,9	102,3	98,2
1826 Hattfjelldal	100	104,3	106,4	114,9
1827 Dønna	100	96,6	84,1	82,0

Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor for kommunene i alternativ 4.

Ulike bransjers andel av næringslivet i kommunene som er med i utredningen

Næring	SubNæring	Bransje	Vikna	Nærey	Leka	Bindal	Sømna	Brønnøy	Vega	Vevelstad	Høy	Alstahaug	Lefjord	Vefsn	Grane	Hattfjell	Dønna	
Basis	Industri	Anna industri	0	4	0	11	1	1	0	8	3	2	3	4	28	26	0	
		Næringsmidler	16	0	1	0	8	2	5	0	19	1	3	0	0	0	0	0
		Olje og gass utvinning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Prosessindustri	1	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0
		Verkstedindustri	2	5	0	1	2	0	0	0	2	6	6	0	5	1	0	3
		Fisk	14	5	13	7	4	2	12	17	12	3	3	3	0	0	1	14
		Gruve	1	1	0	0	0	3	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0
		Landbruk	3	13	35	26	18	5	23	36	3	4	4	21	3	16	27	19
		Olje og gass	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
		Teknisk/vitenskap	0	2	0	0	1	1	1	0	0	3	3	2	1	0	0	6
Besøk	Tekn tjenester	Tele og IKT	6	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
		Aktivitet	1	1	2	1	1	3	5	4	1	3	1	1	2	3	2	2
		Handel	13	15	7	14	10	20	16	8	11	18	7	17	11	11	11	9
		Overnatting	1	1	2	2	3	3	1	0	1	2	1	1	2	1	1	0
		Servering	1	0	0	0	3	4	1	4	0	2	0	0	2	3	2	0
		Lokal	7	5	2	13	3	7	1	0	4	7	4	4	6	7	0	11
		Agentur og Engros	3	1	0	1	2	2	1	0	0	4	1	1	3	4	4	4
		Bygg og anlegg	6	10	8	3	9	13	4	3	14	11	18	18	14	10	7	5
		Diverse	2	10	3	7	3	5	4	5	6	5	5	7	8	3	5	4
		Finans, eiendom, utleie	2	3	0	1	2	2	2	0	3	3	3	1	4	2	3	3
Regional	For tjenesteyting	For tjenesteyting	8	5	3	1	4	8	3	1	4	6	1	4	4	4	3	1
		Transport	9	16	20	11	14	16	10	11	11	17	18	18	7	2	7	17
		Utleie av arbeidskraft	3	3	3	0	7	2	11	5	5	1	8	1	1	3	2	2
		Sum prosent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
		Sum antall	1 854	1 296	164	242	559	2 170	289	111	630	2 466	363	4 311	291	352	318	

Ulike bransjers andel av næringslivet for de fem alternativene i 2013

Næring	SubNæring	Bransje	Alt 1	Alt 2	Alt 3	Alt 4	Alt 5
Basis	Industri	Anna industri	1,8	2,4	2,4	3,8	1,7
		Næringsmidler	2,7	8,4	2,3	2,1	6,0
	Natur	Olje og gass utvinning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		Prosessindustri	1,0	0,8	5,7	5,3	1,0
		Verkstedindustri	0,6	2,6	3,7	3,5	1,8
		Fisk	4,3	9,9	3,1	3,1	6,8
		Gruve	1,8	0,6	0,8	0,8	1,3
		Landbruk	11,5	9,6	6,3	7,6	8,9
		Olje og gass	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
		Teknikk/vitenskap	0,7	0,8	1,4	1,3	0,8
Besøk	Tekn tjenester	Tele og IKT	0,2	3,3	0,6	0,6	1,9
		Aktivitet	2,5	1,3	2,4	2,4	1,8
	Lokal	Handel	17,3	13,8	16,5	16,2	15,7
		Overnatting	2,8	1,0	2,3	2,2	2,0
		Servering	3,4	0,6	2,5	2,5	2,1
		Lokal	6,2	6,8	6,1	6,1	6,7
	Regional	Agentur og Engros	1,9	1,8	2,8	2,8	2,0
		Bygg og anlegg	10,3	7,1	12,3	11,9	9,2
		Diverse	4,8	5,4	6,2	6,1	5,1
		Finans, eiendom, utleie	1,9	2,4	2,9	2,8	2,2
Førr tjenesteyting		6,2	5,9	4,8	4,6	6,5	
Transport		14,4	12,5	12,2	11,8	13,7	
Utleie av arbeidskraft	3,6	3,0	2,4	2,3	3,0		
Sum prosent		100	100	100	100	100	
Sum antall		3 371	3 556	11 217	12 102	6 285	

Vekstimpulsene fra privat sektor i kommunene som er med i utredningen. Perioden er 2008-2013

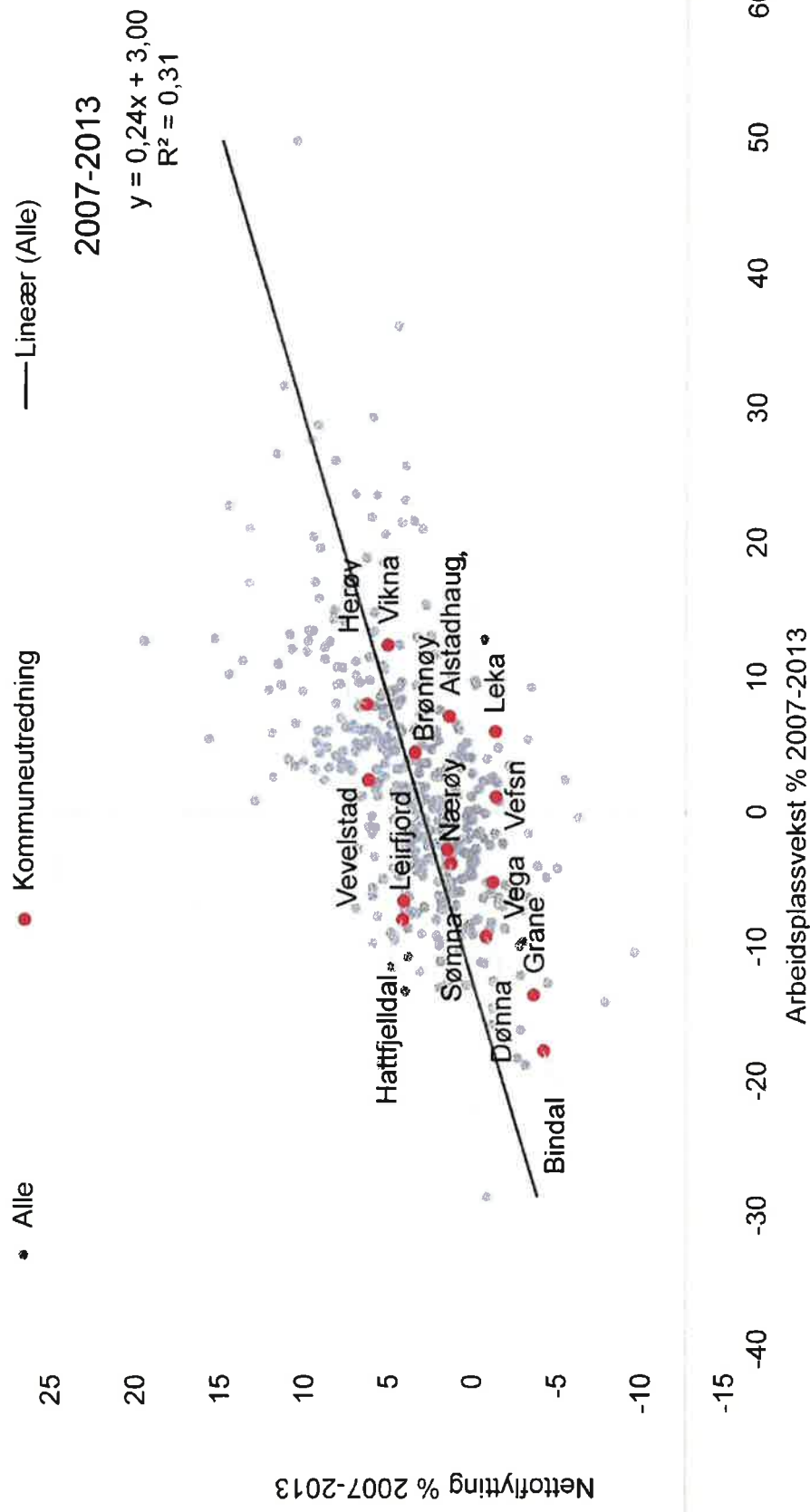
Nærning	SubNærning	Bransje	Vikna	Nærey	Leka	Bindal	Sømna	Brønnøy	Vega	Vevelstad	Herøy	Aistahaug	Leirfjord	Vefsn	Grane	Hattfjellid	Dønna		
Basis	Industri	Anna industri	0,0	0,5	-8,4	-0,2	-0,1	-0,8	0,2	0,6	-0,2	0,6	-0,2	-0,5	-3,2	-1,4			
		Næringsmidler	0,9	-0,7	0,0	0,0	-0,2	1,1											
		Olje og gass utvinning																	
		Prosessindustri	0,2	-0,1		0,8									0,6				
		Verktøindustri	-1,1	-1,9	0,1	0,2	-0,1								0,0	0,0		0,6	
		Fisk	1,2	-0,9	-7,1	0,5	0,5	-1,4	-0,8	-0,4	-0,4	-3,9	0,8	-0,6	0,2	0,0	-0,3	0,6	
		Gruve	0,5	0,0			0,1								0,0				
		Landbruk	-0,9	-1,3	-6,7	-1,8	-2,2	-0,5	-2,1	1,2	0,5	0,5	-0,8	-3,7	-0,4	-0,9	-3,1	-3,5	
		Olje og gass																	
Besøk	Tekn tjenester	Teknisk/vitenskap	0,1	0,5	-0,3	-0,1	0,2	0,2							-0,2		0,0	1,3	
		Tele og IKT	0,1	0,0			0,0								0,2				
		Aktivitet	-1,4	-0,4	0,0	-0,8	-0,4	-0,2	0,0	0,4	-0,1	0,2	0,2	-0,1	-0,1	0,1	-1,4	0,0	
		Handel	-0,4	-0,7	-0,3	-1,6	-0,7	0,3	0,6	-1,9	1,7	0,5	0,5	-0,5	-1,0	-1,5	-0,7	-0,1	
		Overnatting	0,1	0,0	0,7	0,1	1,4	0,7	-1,9		0,1	0,6	0,6	-0,8	0,2	0,3	0,0		
		Servering	-0,2	-0,2			0,6	0,9	0,0	0,8	0,2	-0,1			-0,2	0,5	0,1	-1,8	
		Lokal	0,9	0,6	0,3	-0,7	0,3	0,3	-0,2	0,2	0,1	0,6	0,6	-0,8	-0,8	0,9	0,0	2,0	
		Agentur og Engros	0,4	0,1		0,1	0,0	0,4	0,2		0,0	0,5	0,5	-0,1	-0,1	0,7	-0,3	0,6	
		Bygg og anlegg	1,3	0,1	1,7	0,3	1,2	0,3	0,3	-0,4	3,7	2,7	2,7	-1,1	0,2	-0,1	0,0	-0,4	
		Diverse	-0,1	1,0	-0,7	0,5	-0,4	-0,7	0,8	0,8	3,2	0,2	0,2	1,7	-0,1	-0,7	-0,4	0,7	
Regional	Regional	Finans, eiendom, utleie	-0,6	0,6	-0,1	0,0	-0,4	0,5		-0,1	0,4	-1,0	-1,0	0,1	-0,3	-1,5	0,4		
		Førr tjenesteyting	0,8	1,0	1,0	-0,3	0,6	0,6	-0,5		1,5	1,5	0,0	0,0	-0,1	0,8	0,3	0,0	
		Transport	-1,7	0,7	5,1	-1,0	-1,1	1,3	-0,2	0,4	1,6	0,1	1,3	1,3	-0,6	-0,3	-0,1	-3,7	
		Utleie av arbeidskraft	0,7	-0,4	1,0	-2,2	0,3	-0,3			2,5	0,4	-1,8	0,4	-1,8	0,4	-0,3	-1,8	0,1
		Totalsum	0,9	-1,5	-6,1	-14,9	-1,8	1,8	-2,1	0,0	7,9	7,3	-12,1	-2,3	-4,0	-10,8	-3,4		

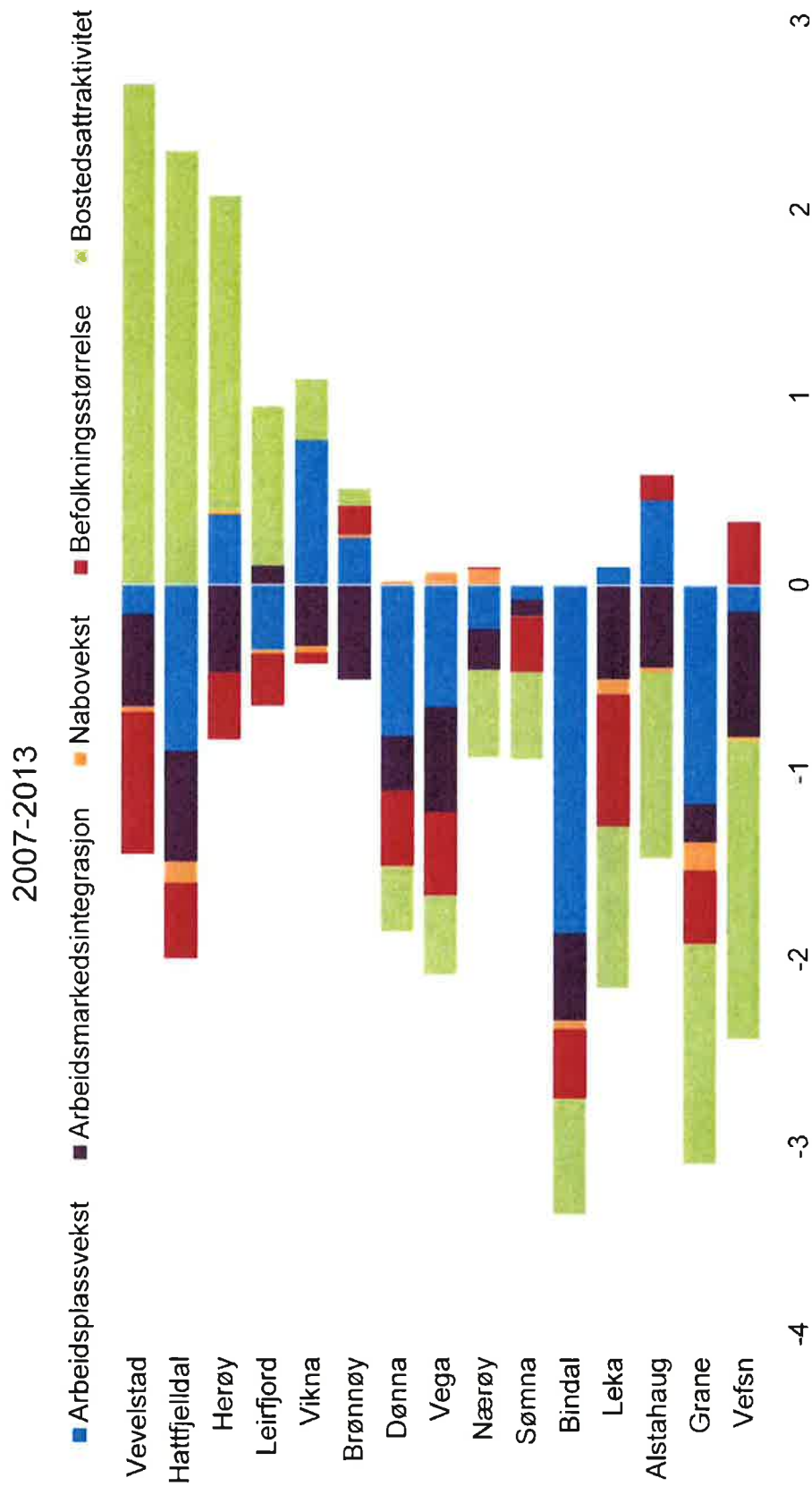
Pendling i prosent av den sysselsatte befolkningen som bor i kommunene

Sted	Arbeidssted														Antall sysselsatte		
	Vikna	Nærøy	Leka	Bindal	Sømna	Brønnøy	Vega	Vevelstad	Herøy	Alstahaug	Leirfjord	Vefsn	Grane	Hattfjelldal		Dønna	Utenfor
Vikna	82,2	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	10,4	2 254
Nærøy	20,9	65,9	0,3	0,6	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	11,9	2 519
Leka	5,0	3,6	79,9	0,7	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,4	279
Bindal	2,4	5,3	0,9	71,8	1,5	4,4	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	1,2	0,2	0,0	0,0	11,4	657
Sømna	0,0	0,0	0,1	0,3	68,2	19,0	0,0	0,0	0,1	1,4	0,1	0,9	0,0	0,0	0,0	10,0	1 022
Brønnøy	0,1	0,0	0,2	0,1	2,4	83,1	0,2	0,2	0,1	1,5	0,1	0,8	0,1	0,0	0,1	11,0	3 949
Vega	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	6,5	75,8	0,0	0,2	1,6	0,3	1,5	0,0	0,0	0,0	13,7	611
Vevelstad	0,0	0,0	0,0	0,4	1,2	10,2	0,0	74,1	0,0	2,7	0,4	5,1	0,0	0,0	0,0	5,9	255
Herøy	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,1	83,8	6,6	0,5	1,1	0,0	0,0	0,4	7,2	838
Alstahaug	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,1	0,0	0,8	85,4	2,2	1,5	0,0	0,0	0,7	9,1	3 723
Leirfjord	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,1	1,1	30,1	51,0	7,2	0,0	0,1	0,6	9,5	1 073
Vefsn	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	1,3	0,2	89,6	0,3	0,1	0,0	7,9	6 675
Grane	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,3	0,0	0,0	0,1	1,1	0,0	24,1	63,9	2,7	0,0	7,5	711
Hattfjelldal	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	10,0	1,7	81,0	0,0	5,9	711
Dønna	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	5,1	14,9	0,3	1,2	0,0	0,0	67,4	10,3	663
Utenfor	4,1	3,6	5,4	1,8	3,7	5,6	2,5	0,5	6,1	5,4	5,1	5,5	4,0	3,2	3,5	509	
Antall arbeidsplasser	2 514	1 940	261	508	855	3 843	485	202	837	4 076	692	6 824	506	622	622	509	

Sammenhengen mellom arbeidsplassvekst og nettoflytting i de tolv kommunene som er med i utredningen. Perioden 2007-2013

Nettoflytting – forklart av arbeidsplassvekst, strukturelle flyttefaktorer og bostedsattraktivitet. 2007-2013

Frie inntekter i 2013 korrigert for variasjon i utgiftsbehov

Kommune	Korrigerte frie inntekter, ekskl. e-skatt og konsesjonskraftinnt.	Korrigerte frie inntekter, inkl. e-skatt og konsesjonskraftinnt.
Vikna	99	99
Nærøy	99	99
Leka	128	124
Bindal	108	118
Sømna	105	102
Brønnøy	100	99
Vega	114	112
Vevelstad	122	118
Herøy	107	108
Alstahaug	100	100
Leirfjord	104	104
Vefsn	101	105
Grane	109	114
Hattfjellidal	110	111
Dønna	108	110
Nordland	102	105
Landet	100	100

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2011-2013

	2011	2012	2013	Gj.snitt 2011-2013
Vikna	2,9	3,5	2,0	2,8
Nærøy	1,6	2,3	1,3	1,7
Leka	1,3	1,3	-0,6	0,7
Bindal	9,3	4,3	4,9	6,2
Sømna	7,0	3,1	3,3	4,5
Brønnøy	3,1	0,5	-0,9	0,9
Vega	-0,8	0,0	2,8	0,7
Vevelstad	6,2	3,7	-3,3	2,2
Herøy	11,9	6,4	3,7	7,3
Alstahaug	6,5	4,0	4,9	5,1
Leirfjord	4,3	0,5	1,7	2,2
Vefsn	6,8	2,2	1,8	3,6
Grane	-0,2	2,3	-2,7	-0,2
Hattfjelldal	3,4	0,7	4,4	2,8
Dønna	7,2	3,5	3,2	4,6
Nordland	3,1	1,8	1,6	2,2
Hele landet	2,5	3,2	2,8	2,8

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2013. Alternativ 1-5.

Netto driftsresultat 2013, %

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter 2011-2013

	2011	2012	2013
Vikna	2,2	3,0	2,6
Nærøy	1,4	0,9	2,2
Leka	14,2	7,9	6,1
Bindal	18,5	26,3	28,2
Sømna	7,2	11,2	11,7
Brønnøy	-1,5	0,7	0,4
Vega	0,1	0,0	0,0
Vevelstad	6,8	12,1	7,4
Herøy	9,6	13,0	12,1
Alstahaug	5,0	8,4	7,8
Leirfjord	1,8	2,6	0,3
Vefsn	11,0	11,5	9,8
Grane	4,8	6,7	..
Hattfjellidal	7,5	7,7	5,3
Dønna	2,3	7,5	5,3
Nordland	4,2	4,1	4,0
Hele landet	5,5	5,9	6,2

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter 2011-2013

	2011	2012	2013
Vikna	97,0	91,6	71,4
Nærøy	78,2	81,5	82,6
Leka	48,5	50,8	44,5
Bindal	34,8	34,0	34,4
Sømna	65,9	64,5	60,8
Brønnøy	81,9	78,1	79,6
Vega	141,5	134,8	133,0
Vevelstad	42,8	38,2	39,2
Herøy	102,5	124,0	98,7
Alstahaug	121,3	111,0	111,2
Leirfjord	68,4	62,3	59,5
Vefsn	73,2	77,6	89,7
Grane	41,6	42,4	..
Hattfjellidal	41,0	36,1	32,6
Dønna	73,7	75,3	74,5
Nordland	68,6	66,3	71,8
Hele landet	69,9	68,7	71,0

Akkumulert regnskapsmessig merforbruk per 31.12.13

	2013 (1000 kr)
Nærøy	-2 903
Brønnøy	-11 849
Vega	-676
Herøy	-9 111
Hattfjellidal	-43 883
Dønna	-8 559

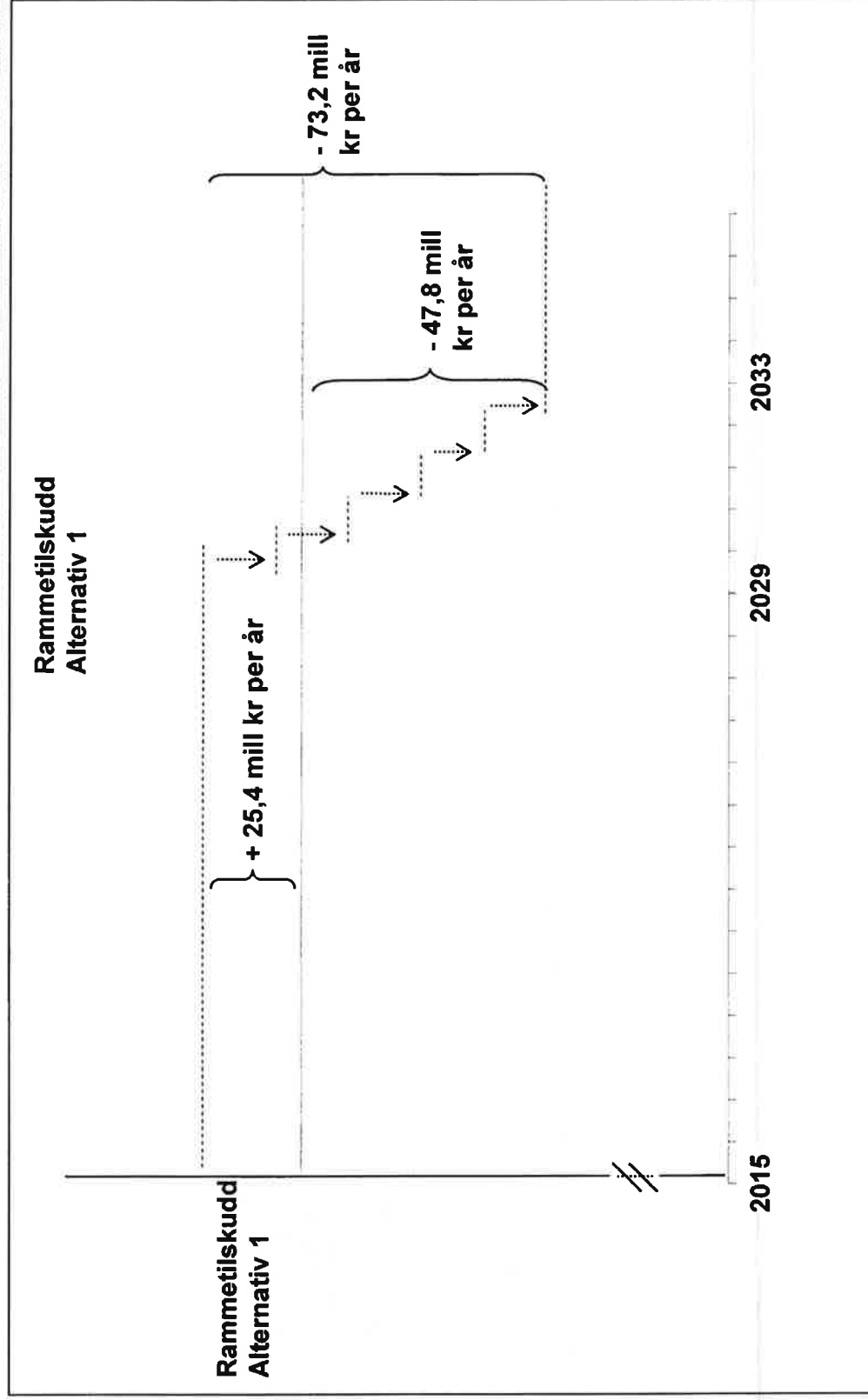
Dokumentasjon av beregnet inndelingstilskudd

	Skatte-%	Småkommunetilskudd	Basistillegg	Sum inndelingstilskudd
Vikna	82,3 %		12 837	
Nærøy	72,3 %		12 837	
Leka	65,5 %	5 475	12 837	
Bindal	79,3 %	5 475	12 837	
Sømna	69,9 %	5 475	12 837	
Brønnøy	79,6 %		12 837	
Vega	70,8 %	5 475	12 837	
Vevelstad	64,9 %	5 475	12 837	
Herøy	79,1 %	5 475	12 837	
Alstahaug	83,3 %		12 837	
Leirfjord	72,6 %	5 475	12 837	
Vefsn	81,1 %		12 837	
Grane	77,2 %	5 475	12 837	
Hattfjellidal	69,6 %	5 475	12 837	
Dønna	67,3 %	5 475	12 837	
Alternativ 1 (5 kommuner)	76,7 %			73 248
Alternativ 2 (4 kommuner)	76,7 %			49 461
Alternativ 3 (9 kommuner)	78,9 %			135 546
Alternativ 4 (12 kommuner)	78,6 %			190 482
Alternativ 5 (6 kommuner)	77,1 %			80 610

Endring i ulike tilskuddselement 2015-kr. Alternativ 1.

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	24 088
Nabo	-94
Nto.virkn. statlige/private skoler	-154
Opphopningsindeks	-50
Urbanitetskriterium	1 647
Basistillegg	-51 346
Nto inntektsutjevning	0
Småkommunetilskudd	-21 900
Inndelingstilskudd	73 248
Sum	25 438

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 1

Oppsummering av illustrasjonsberegninger for effekten på frie inntekter

	1000 kr		I % av brutto driftsinntekter	
	År 1-15	Etter år 20	År 1-15	Etter år 20
Alt 1	25 438	-47 810	2,2 %	-4,1 %
Alt 2	6 806	-42 655	0,6 %	-4,1 %
Alt 3	38 361	-97 185	1,2 %	-3,0 %
Alt 4	66 082	-124 400	1,8 %	-3,4 %
Alt 5	8 973	-71 637	0,5 %	-3,8 %

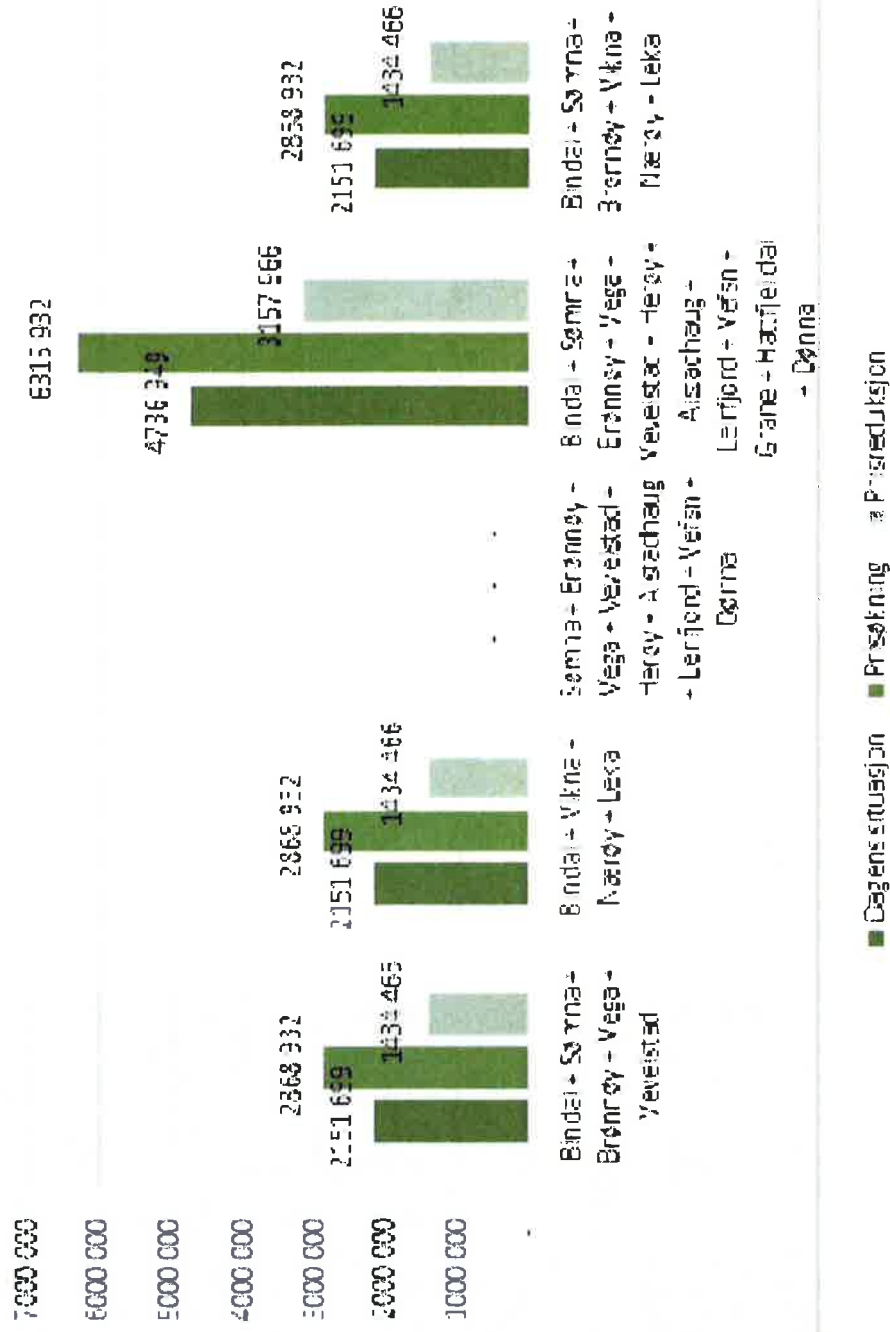
Oversikt over støtte til engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåinger

	Innbyggertall 2014	Støtte til engangskostn ader (1000 kr)	Reformst øtte (1000kr)	Samlet (1000kr)	1 % av sum driftsinntekter
Alt 1 (5 kommuner)	13 165	50 000	5 000	55 000	4,8 %
Alt 2 (4 kommuner)	11 444	40 000	5 000	45 000	4,3 %
Alt 3 (9 kommuner)	37 683	55 000	25 000	80 000	2,5 %
Alt 4 (12 kommuner)	42 151	55 000	25 000	80 000	2,1 %
Alt 5 (6 kommuner)	21 388	55 000	20 000	75 000	4,0 %

Konsesjonskraftmengde, allment forbruk og overskytende konsesjonskraft i kommunene. Tall fra 2015 i GWh

Kommune	Konsesjonskraftmengde	Alm. Forbruk	Overskytende konsesjonskraft
Bindal	41	27	14
Brønnøy	3	-	-
Vefsn	29	208	-
Grane	9	-	-
Hattfjell	59	41	17
Nærøy	1	-	-

Oversikt over endringer i inntekter for en nye, sammenslåtte kommuner sammenlignet med dagens inntekter i de samme kommunene med tre ulike prisforutsetninger

Oversikt over praksis for eiendomsskatt for de aktuelle kommunene

	Hele kommunen	Kun på verk og bruk
Vikna	x	
Nærøy	x	
Leka		x
Bindal		x
Sømna		x
Brønnøy	x	
Vega	x	
Vevelstad		x
Herøy	x	
Alstahaug	x	
Leirfjord	x	
Vefsn		x
Grane	x	
Hattfjelldal	x	
Dønna	x	

Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper per

1.1.2014

	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	0-66 år	Over 67 år
Vikna	8,0 %	13,4 %	64,3 %	9,8 %	3,8 %	0,7 %	85,7 %	14,3 %
Nærøy	6,5 %	11,8 %	64,2 %	11,8 %	4,6 %	1,1 %	82,5 %	17,5 %
Leka	4,3 %	9,5 %	59,2 %	19,6 %	6,3 %	1,1 %	73,0 %	27,0 %
Bindal	5,6 %	10,4 %	62,1 %	14,6 %	5,5 %	1,8 %	78,0 %	22,0 %
Sømna	5,9 %	12,8 %	63,7 %	12,0 %	4,5 %	1,0 %	82,5 %	17,5 %
Brønnøy	7,2 %	13,0 %	65,3 %	9,9 %	3,8 %	0,8 %	85,5 %	14,5 %
Vega	4,6 %	11,3 %	64,2 %	14,0 %	5,4 %	0,6 %	80,0 %	20,0 %
Vevelstad	5,1 %	11,5 %	63,2 %	14,1 %	5,1 %	1,0 %	79,8 %	20,2 %
Herøy	5,9 %	10,3 %	65,4 %	13,4 %	3,8 %	1,3 %	81,6 %	18,4 %
Alstahaug	6,7 %	12,2 %	66,2 %	11,0 %	3,5 %	0,4 %	85,0 %	15,0 %
Leirfjord	7,3 %	10,4 %	66,8 %	9,6 %	4,6 %	1,2 %	84,5 %	15,5 %
Vefsn	6,3 %	11,6 %	65,1 %	11,6 %	4,3 %	1,0 %	83,0 %	17,0 %
Grane	5,3 %	12,8 %	61,1 %	14,9 %	4,4 %	1,6 %	79,2 %	20,8 %
Hattfjelldal	6,1 %	11,1 %	62,0 %	14,7 %	4,9 %	1,2 %	79,2 %	20,8 %
Dønna	6,0 %	12,3 %	62,7 %	12,8 %	4,3 %	1,9 %	81,0 %	19,0 %
Samlet	6,5 %	12,0 %	64,7 %	11,6 %	4,2 %	1,0 %	83,2 %	16,8 %
Nordland	6,6 %	11,9 %	65,5 %	10,9 %	4,1 %	1,0 %	84,0 %	16,0 %
Hele landet	7,4 %	12,1 %	66,9 %	9,4 %	3,5 %	0,8 %	86,3 %	13,7 %

Beregnete mer-/mindreutgifter 2015-2030 knyttet til den demografiske utviklingen

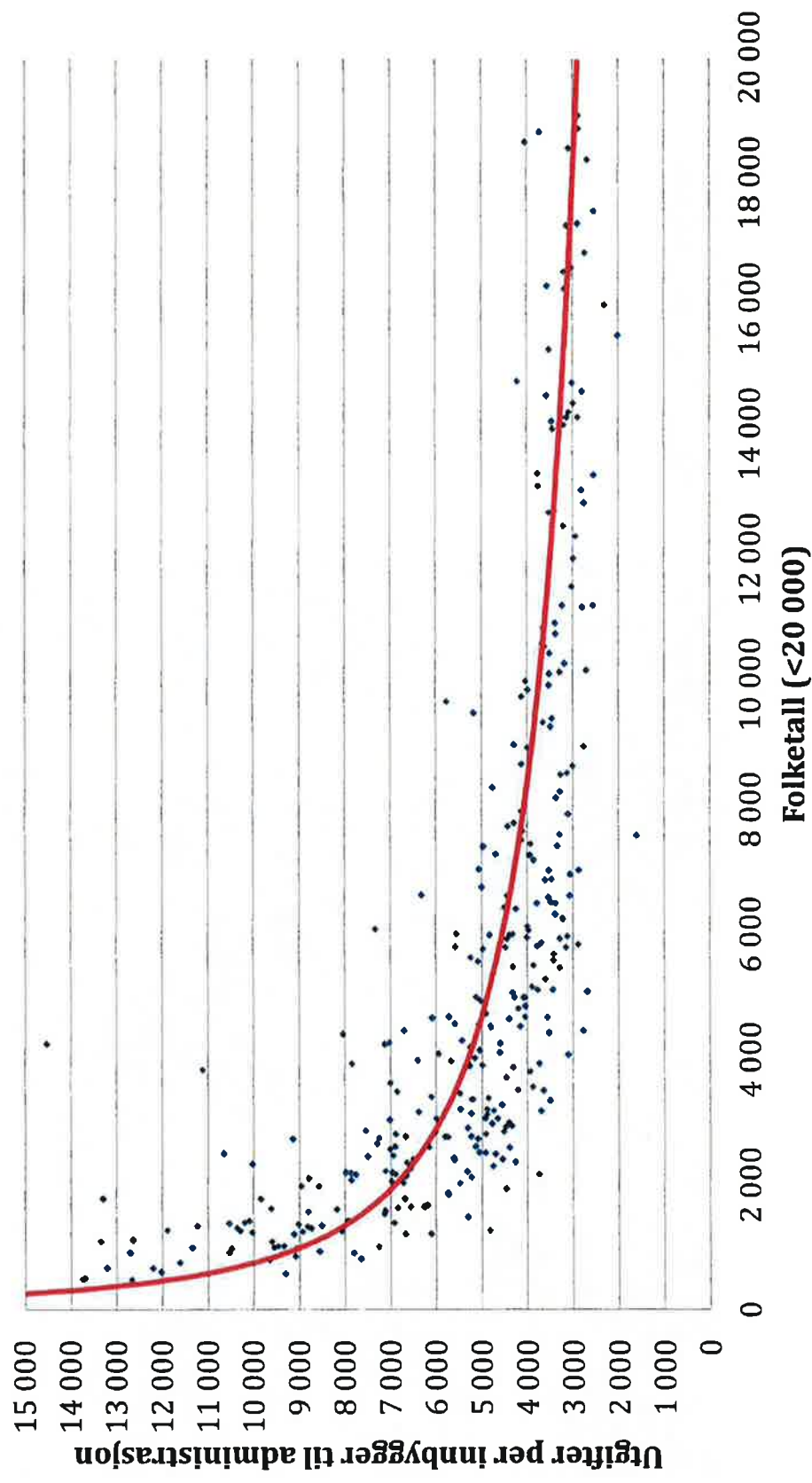
	2015	2015-2020	2015-2030	2015-30 i % av sum driftsinntekter
Vikna	3,2	9,7	38,5	10,1 %
Nærøy	-0,6	5,2	45,9	10,6 %
Leka	2,0	1,3	-0,6	-0,8 %
Bindal	-0,7	-1,6	1,6	1,0 %
Sømna	0,5	2,1	10,8	5,7 %
Brønnøy	1,9	27,7	97,0	15,6 %
Vega	0,1	3,1	8,9	7,7 %
Vevelstad	-0,3	-1,2	0,9	1,7 %
Herøy	0,7	8,7	26,8	17,3 %
Alstahaug	5,4	29,7	91,9	14,2 %
Leirfjord	3,6	8,8	27,8	12,3 %
Vefsn	-1,2	8,7	77,7	7,3 %
Grane	1,1	-3,8	6,2	4,5 %
Hattfjelldal	1,0	4,5	17,7	10,3 %
Dønna	-1,8	-7,1	-0,6	-0,4 %
Samlet	15,0	95,9	450,8	9,8 %
Alt. 1	1,6	30,1	119,3	10,3 %
Alt. 2	3,9	14,7	85,5	8,1 %
Alt. 3	9,0	80,5	341,3	10,6 %
Alt. 4	10,5	79,7	366,9	9,9 %
Alt. 5	6,3	44,5	193,3	10,4 %

Pleie og omsorg: Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere 20-66 år

	2013	2020	2040
Samlet	58	64	89
Vikna	64	70	92
Nærøy	64	69	89
Leka	82	113	143
Bindal	105	114	205
Sømna	54	61	88
Brønnøy	53	57	78
Vega	68	85	135
Vevelstad	79	92	134
Herøy	60	69	93
Alstahaug	38	47	71
Leirfjord	51	53	71
Vefsn	54	61	88
Grane	84	97	131
Hattfjell	83	86	95
Dønna	71	79	138

Sammenhengen mellom administrasjonsutgifter og innbyggertall 2013

Alternativ 1. Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Bindal	1 503	9 395	14 121
Sømna	2 047	6 145	12 579
Brønnøy	7 897	4 241	33 491
Vega	1 223	6 262	7 658
Vevelstad	495	18 628	9 221
Sum	13 165	5 854	77 070
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Vefsn	13 286	3 762	-
Narvik	18 705	3 797	-
Gevinst/Innsparing ved nivå tilsvarende			
Brønnøy			21 237
Landsgjennomsnittet			25 924
Vefsn			27 543
Narvik			27 082

Mulig effektiviseringspotensial på administrasjon.
Alternativ 1-5. 1000 kr og i % av sum driftsinntekter

	1000 kr (lavest)	I prosent av sum driftsinntekter
Alt 1	21 237	1,8 %
Alt 2	12 736	1,2 %
Alt 3	48 142	1,5 %
Alt 4	73 765	2,0 %
Alt 5	34 200	1,8 %

Netto driftsutgifter i kr per innbygger (i målgruppen) på utvalgte tjenesteområder 2013

	Barnehage (1-5 år)	Grunnskole (6-15 år)	Barnevern (0-17 år)	Sosialtjeneste (20-66 år)	Pleie og omsorg (67 år +)	Kommunehelse	Brann/ulykkesvern	Fysisk planlegging	Samferdsel	Kirke	Kultur
Vikna	126 105	86 763	4 766	1 955	115 253	2 816	648	336	1 412	542	879
Nærøy	119 472	119 530	7 697	958	99 463	1 865	452	330	2 295	1 019	1 166
Leka	93 684	177 226	5 333	1 407	99 387	6 379	1 471	491	2 559	1 344	1 809
Bindal	135 116	153 660	13 129	1 755	137 776	6 032	1 270	-53	1 299	1 037	2 065
Sømna	112 838	123 498	5 780	4 049	103 162	2 539	617	1 395	1 143	945	1 626
Brønnøy	125 830	108 019	8 207	3 555	122 391	3 534	1 010	707	1 101	519	1 827
Vega	132 635	155 884	23 900	2 804	116 971	4 914	793	754	1 870	927	1 608
Vevelstad	98 500	175 965	2 198	746	145 940	7 802	1 323	1 747	2 028	1 677	3 600
Herøy	112 483	117 782	13 767	1 916	115 517	3 033	868	958	1 202	747	1 673
Alstahaug	117 833	113 534	16 529	3 986	81 800	2 383	935	413	-59	670	1 733
Leirfjord	102 528	132 793	15 704	4 512	106 912	3 918	581	1 019	2 209	968	2 172
Vefsn	121 765	113 529	9 361	2 974	108 782	2 062	825	498	1 845	609	2 240
Grane	139 453	135 572	6 956	1 670	99 751	2 867	1 663	1 405	3 022	952	1 272
Hattfjell	84 859	150 874	4 186	2 734	134 282	2 587	854	385	5 011	1 019	2 410
Dønna	117 338	143 489	26 465	3 466	121 141	2 785	1 149	214	2 078	941	1 743
Landet	119 760	98 433	7 290	3 322	111 471	2 132	683	556	745	521	1 921

Innsparingspotensial i mill kr på utvalgte tjenesteområder sammenlignet mot landsgjennomsnittet

	Barnehage	Grunnskole	Barnevern	Sosialtjeneste	Pleie og omsorg	Kommunehelse	Brann/ulikkevern	Fysisk planlegging	Samferdsel	Kirke	Kultur	Sum	Behovjustering (-)	Sum etter justering
Vikna	1,8	-6,8	-2,6	-3,4	2,3	3,0	-0,2	-1,0	2,9	0,1	-4,5	-8,4	0,9	-9,3
Nærøy	-0,1	12,6	0,4	-7,0	-10,6	-1,4	-1,2	-1,1	7,8	2,5	-3,8	-1,7	0,2	-2,0
Leka	-0,5	4,2	-0,2	-0,6	-1,8	2,4	0,4	0,0	1,0	0,5	-0,1	5,3	1,5	3,8
Bindal	1,1	8,6	1,7	-1,3	8,7	5,9	0,9	-0,9	0,8	0,8	0,2	26,4	7,3	19,0
Sømna	-0,7	6,6	-0,7	0,9	-3,0	0,8	-0,1	1,7	0,8	0,9	-0,6	6,6	1,1	5,5
Brønnøy	2,9	9,8	1,7	1,1	1,5	11,1	2,6	1,2	2,8	0,0	-0,7	33,8	2,9	30,9
Vega	0,7	7,9	4,0	-0,4	1,3	3,4	0,1	0,2	1,4	0,5	-0,4	18,8	4,0	14,9
Vevelstad	-0,5	4,4	-0,5	-0,7	3,4	2,8	0,3	0,6	0,6	0,6	0,8	11,9	4,3	7,6
Herøy	-0,6	3,5	2,1	-1,5	1,3	1,6	0,3	0,7	0,8	0,4	-0,4	8,1	1,2	6,9
Alstahaug	-0,8	13,6	14,6	3,0	-32,8	1,9	1,9	-1,1	-5,9	1,1	-1,4	-6,0	0,0	-6,0
Leirfjord	-2,2	7,8	3,9	1,6	-1,5	3,9	-0,2	1,0	3,2	1,0	0,5	18,9	3,0	15,9
Vefsn	1,4	23,2	5,7	-2,8	-6,1	-0,9	1,9	-0,8	14,6	1,2	4,2	41,6	1,1	40,6
Grane	1,3	6,9	-0,1	-1,4	-3,6	1,1	1,4	1,2	3,3	0,6	-1,0	9,9	2,2	7,7
Hattfjellidal	-2,7	8,8	-0,9	-0,5	7,1	0,7	0,3	-0,3	6,4	0,7	0,7	20,3	4,1	16,2
Dønna	-0,2	7,8	5,7	0,1	2,6	0,9	0,7	-0,5	1,9	0,6	-0,3	19,4	5,7	13,8
Alle	0,8	119,0	34,7	-12,9	-31,2	37,0	9,1	1,1	42,5	11,4	-6,6	205,0	39,6	165,4
Alt 1	3,4	37,4	6,2	-0,5	11,9	24,0	3,8	2,8	6,5	2,7	-0,7	97,5	19,6	77,8
Alt 2	2,3	18,7	-0,7	-12,3	-1,4	9,8	0,0	-3,0	12,6	3,8	-8,2	21,5	10,0	11,5
Alt 3	-0,1	84,6	36,5	1,3	-33,3	25,4	7,4	3,1	20,2	6,2	1,8	153,2	23,3	130,0
Alt 4	-0,5	108,9	37,1	-1,9	-21,1	33,1	10,0	3,2	30,8	8,3	1,8	209,8	36,9	172,9
Alt 5	4,4	35,1	0,3	-10,4	-2,9	21,7	2,4	-0,1	16,2	4,7	-9,5	61,9	14,0	47,9

Mulige effektiviseringspotensiale i mill kr og i % av sum driftsinntekter

	I mill kr	I % av sum driftsinntekter
Vikna	-9,3	-2,4 %
Nærøy	-2,0	-0,5 %
Leka	3,8	5,4 %
Bindal	19,0	11,2 %
Sømna	5,5	2,9 %
Brønnøy	30,9	5,0 %
Vega	14,9	12,8 %
Vevelstad	7,6	13,6 %
Herøy	6,9	4,4 %
Alstahaug	-6,0	-0,9 %
Leirfjord	15,9	7,1 %
Vefsn	40,6	3,8 %
Grane	7,7	5,6 %
Hattfjelldal	16,2	9,4 %
Dønna	13,8	9,4 %
Alle	165,4	3,6 %
Alt 1	77,8	6,7 %
Alt 2	11,5	1,1 %
Alt 3	130,0	4,0 %
Alt 4	172,9	4,7 %
Alt 5	47,9	2,6 %

Oppsummering av effektberegninger

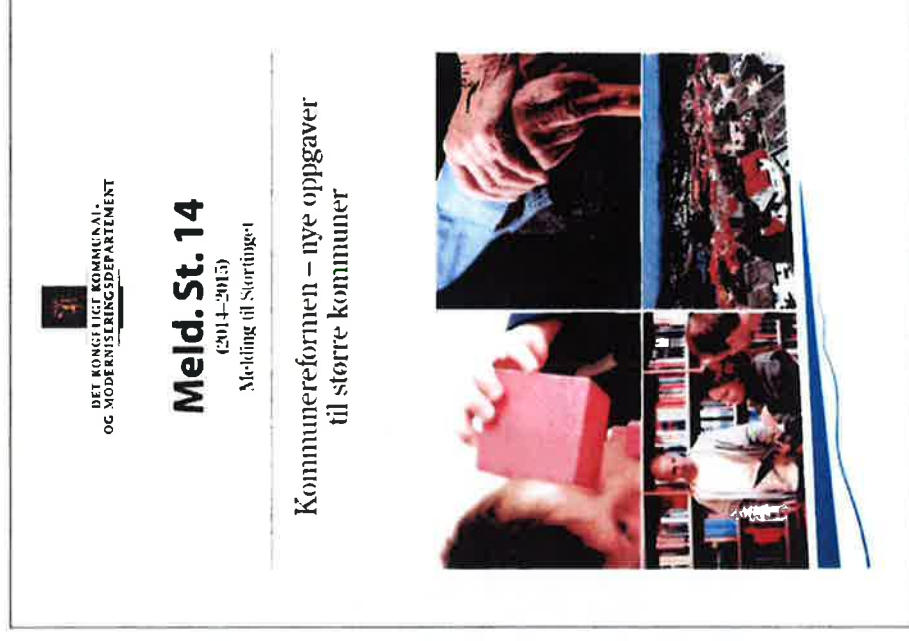
Alternativ	1)	2)	3)	4)	5)
Økonomiske virkemidler (engangsstøtte)	4,8 %	4,3 %	2,5 %	2,1 %	4,0 %
Effekt frie inntekter år 1-15 (årlig)	2,2 %	0,6 %	1,2 %	1,8 %	0,5 %
Effekt frie inntekter etter år 20 (årlig)	-4,1 %	-4,1 %	-3,0 %	-3,4 %	-3,8 %
Effektiviseringsgevinst administrasjon (årlig)	1,8 %	1,2 %	1,5 %	2,0 %	1,8 %
Effektiviseringsgevinst tjenesteområdene (årlig)	6,7 %	1,1 %	4,0 %	4,7 %	2,6 %
Sum	11,4 %	3,1 %	6,2 %	7,2 %	5,1 %
Sum (år 1 etter sammenslåing)	15,5 %	7,2 %	9,2 %	10,6 %	8,9 %

Nye oppgaver til større kommuner

Innhold i Stortingsmeldingen

1. Redegjørelse for prosesser som er satt i gang, og som berører ansvarsdelingen mellom forvaltningsnivåene. Føler ikke nødvendigvis kommunereformens tidsløp.
2. Forslag til overføring av oppgaver til kommunene i forbindelse med kommunereformen.
3. Tiltak for å redusere statlig styring.

Førende prinsipper for oppgavefordelingen

- Rammestyring av kommunesektoren
- Generalistkommunen skal være hovedmodellen for kommunesektoren.
- Individuelle rettigheter skal ligge fast
- Pengene skal følge oppgaven
- Det er ikke gitt noen føringer på kommunestørrelse
- Generell hjemmel for pålagt interkommunalt samarbeid

1 – pågående prosesser

Oppgaver som behandles i eget løp

Det er flere pågående prosesser som kan føre til overføring av oppgaver til kommunene. Disse følger ikke nødvendigvis samme løp som kommunereformen. Prosessene er:

1. Oppgave- og finansieringsansvaret i barnevernet
2. Utredning av familieverntjenesten med sikte på overføring av ansvaret til kommunene
3. Oppgaver på politiområdet
4. Ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene for det offentlige vegnettet
5. Stortingsmelding om primærhelsetjenesten
6. Opptrappingsplaner for henholdsvis rusfeltet og rehabiliteringsfeltet
7. Finansieringsansvaret for pasienttransport
8. Reformarbeidet knyttet til pleiepenger, hjelpestønad og omsorgslønn
9. Forenkling av utmarksforvaltningen
10. Utviklingsavtaler på planområdet
11. Forenkling av plandelen i plan- og bygningsloven
12. Konesjonsbehandling av mikro-, mini- og småkraftverk
13. Endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
14. Vannscooterregelverket

2 – nye oppgaver

Oppgaver knyttet til velferd

Tannhelse

Rehabilitering

Basishjelpemidler

Forsøk DPS

Boligtilskudd

Varig tilrettelagt arbeid

Arbeids- og utdanningsreiser

Oppgaver knyttet til lokal utvikling

Tilskudd frivillighetssentraler

Lokal nærings- og samfunnsutvikling

Tilskudd nærings- og miljøtiltak i skogbruk

Tilskudd beite, jordbruk, verdensarv

Enkeltutslippstillatelser, forurensningslov

Naturforvaltning

Andre oppgaver

- Vigselsrett for borgerlige vielser
- Notarialforretninger – bekrefte underskrifter på dokumenter og bekrefte rett kopi
- Godkjenning svømmeanlegg

Oppgaver til de største kommunene

Det åpnes for at de største kommunene kan overta:

Videregående opplæring

Kollektivtrafikk, inkludert TT-transport og skoleskyss

Det er ikke satt noen innbyggergrense for hva som defineres som de største kommunene.

To sentrale forutsetninger må være på plass:

Kommunene må være i stand til å løse oppgavene på en god måte, herunder inneha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse og utgjøre et geografisk funksjonelt område.

Oppgaveløsningen i områdene utenfor storkommunene må kunne håndteres på en måte som sikrer likeverdig løsning av oppgavene. Befolkningsgrunnlag og geografiske avstander vil være sentrale faktorer i den sammenheng.

Departementet anbefaler at det *ikke* åpnes for at de største kommunene, som får en bredere oppgaveportefølje enn øvrige kommuner, kan utgjøre egne fylker/regioner.

3 – redusert statlig styring

Statlig styring

Regjeringen har satt i gang et arbeide med en generell gjennomgang av den statlige styringen av kommunene, med sikte på redusert detaljstyring av større kommuner. Resultatet av gjennomgangen presenteres for Stortinget våren 2017.

I stortingsmeldingen om nye oppgaver til større kommuner, varsler Regjeringen følgende:

Regelendringer for å sikre større lokal handlefrihet

Tiltak for å redusere dokumentasjons- og rapporteringskrav overfor kommunene

Tiltak med sikte på bedre praksis og redusert bruk av statlige innsigelser overfor kommunale arealplaner

Sundvolden-erklæringen slår fast at regjeringen vil opprette et tvisteløsningsorgan som håndterer konflikter mellom stat og kommune.

Andre forhold

Regionalt folkevalgt nivå

Stortinget har bedt regjeringen gjennomgå oppgavene til det regionale folkevalgte nivået parallelt med arbeidet med å gi flere oppgaver til kommunene – det er ulik fremdrift i de to prosessene.

Fylkeskommunene har ulike roller. De er:

- Et demokratisk organ og arena
- Tjenesteprodusent
- Myndighetsutøver
- Regional samfunnsutvikling

Regjeringen mener en videreutvikling av det regionale folkevalgte nivået som samfunnsutvikling kan gi en mer målrettet og virkningsfull innsats enn en videreutvikling av regionene som tjenesteprodusent.

Opplegg for videre arbeid

Framtdriftsplan

Oppgave (hovedaktivitet)	Frist
Innledende arbeid	06.01.2015
Oppstartmøte med styringsgruppe/arbeidsgruppe	06.01.2015
Utarbeidelse og sammenstilling av statistiske analyser knyttet til samfunnsmessige utviklingstrekk	30.03.2015
Innsamling og sammenstilling av økonomisk data. Beregninger av effekter i forhold til kommunal økonomi	30.03.2015
Informasjonsmøte med kommunene	13.04.2015
Gjennomføring av intervjuer i kommunene	24.04.2015
Gjennomføring av spørreundersøkelse til politikere og ansatte	15.05.2015
Gjennomføring av innbyggerundersøkelse	15.05.2015
Bearbeiding og analyse av intervjuer og annen dokumentasjon fra kommunene	20.06.2015
Bearbeiding og analyse av data fra spørreundersøkelse og innbyggerundersøkelse	20.06.2015
Rapportering, kvalitetssikring og ferdigstillelse av sluttrapport. Leverer førsteutkast innen 30. august	30.08.2015
Oppsummeringsseminar med styringsgruppe, arbeidsgruppe (+ eventuelt flere deltagere fra kommunene)	15.09.2015

Takk for oppmerksomheten!

